

Republica Moldova: a doua evaluare a performanțelor Moldovei în cadrul acordului pe trei ani, din cadrul Mecanismului de finanțare pentru reducerea sărăciei și creșterea economică, și solicitarea de derogare de la criteriul de performanță – Raportul personalului FMI, declarația personalului FMI, suplimentul la Raport, comunicatul de presă cu privire la discuțiile din cadrul ședinței Consiliului de Directori Executivi al FMI și declarația Directorului Executiv pentru Moldova

În contextul celei de-a doua evaluări a performanțelor Moldovei în cadrul acordului pe trei ani, din cadrul Mecanismului de finanțare pentru reducerea sărăciei și creșterea economică, și solicitării de derogare de la criteriul de performanță, următoarele documente au fost publicate și au fost incluse în acest pachet:

- Raportul personalului FMI cu privire la cea de-a doua evaluare a performanțelor Moldovei în cadrul acordului pe trei ani, din cadrul Mecanismului de finanțare pentru reducerea sărăciei și creșterea economică, și solicitarea de derogare de la criteriul de performanță, elaborat de o echipă de experți al FMI în urma discuțiilor pe marginea politicilor și situației economice cu oficialii ai Republicii Moldova, finalizate la 8 mai, 2007. Raportul a fost elaborat în baza informației existente la momentul discuțiilor și a fost finalizat la 25 iunie, 2007. Punctele de vedere exprimate în raportul de țară le aparțin membrilor echipei de experți al FMI și nu reflectă, în mod necesar, punctele de vedere ale membrilor Consiliului de Directori al FMI.
- Suplimentul cu privire la Analiza sustenabilității datoriei, realizată în comun de FMI și Banca Mondială.
- Declarația personalului FMI din 13 iulie, 2007, prin care a fost actualizată informația în lumina ultimelor evenimente.
- Comunicatul de presă care prezintă sumarul opiniilor exprimate de membrii Consiliului de Directori executivi al FMI, 2007, în timpul discuțiilor pe marginea raportului personalului FMI la ședința din 13 iulie, în urma căreia a fost aprobată a doua evaluare și solicitarea de derogare de la criteriul de performanță.
- Declarația Directorului Executiv al FMI pentru Republica Moldova.

Documentele indicate mai jos au fost sau vor fi publicate separat.

Scrisoarea de intenții adresată FMI de către autoritățile Republicii Moldova *
Memorandumul cu privire la Politicile Economice și Financiare al autorităților Republicii Moldova*
Memorandumul Tehnic de Înțelegere
* incluse și în Raportul de țară

Politica cu privire la publicarea rapoartelor de țară și altor documente permite eliminarea informației cu caracter sensibil care ar putea influența situația pe piață.

Cititorii sunt invitați să comenteze, acordând astfel asistență FMI în evaluarea politicii editoriale. Comentariile pot fi trimise prin e-mail la adresa publicationpolicy@imf.org.

Raportul tipărit poate fi obținut de publicul larg. Datele de contact sunt următoarele:

International Monetary Fund • Publication Services
700 19th Street, N.W. • Washington, D.C. 20431
Telefon: (202) 623-7430 • Fax: (202) 623-7201
E-mail: publications@imf.org Internet: <http://www.imf.org>

Preț: 18,00 dolari SUA pentru un exemplar original

**Fondul Monetar Internațional
Washington, D.C.**

FONDUL MONETAR INTERNAȚIONAL

REPUBLICA MOLDOVA

A doua evaluare a performanțelor Moldovei în cadrul acordului pe trei ani, din cadrul Mecanismului de finanțare pentru reducerea sărăciei și creșterea economică, și solicitarea de derogare de la criteriul de performanță

Document pregătit de Departamentul European
(cu consultarea altor departamente)

aprobat de către Juha Kähkönen și Anthony R. Boote

25 iunie, 2007

Sumar executiv

Impactul economic al șocurilor externe cu care s-a confruntat Republica Moldova în anul 2006 pare să fie mai puțin grav decât s-a anticipat în timpul primei evaluări. Deși exportul producției vinicole în Federația Rusă nu a reînceput, s-a reușit accesul pe alte piețe; în afară de aceasta, a fost obținut un preț mai bun decât cel anticipat pentru gazele naturale. Astfel, ritmul creșterii economice s-a redresat, constituind circa 5 la sută, rezervele valutare se consolidează, iar inflația se află în scădere.

În general, performanțele înregistrate pe parcursul realizării Programului sunt satisfăcătoare. Au fost respectate criteriile de performanță cantitative, precum și cea mai mare parte a cerințelor structurale. Nu a fost respectat un criteriu de performanță structurală și anume majorarea tarifelor pentru aprovizionarea cu energie termică și apă potabilă în Municipiul Chișinău până la finele lunii decembrie a anului trecut, măsura respectivă fiind adoptată cu întârziere. Indicatorul de monitorizare aferent – și anume cel privind neacumularea arieratelor interne – nu a fost respectat, deoarece Consiliul Municipal Chișinău nu a achitat plata subvențiilor pentru resursele energetice care le-au fost acordate consumatorilor persoane fizice.

Memorandumul cu privire la Politicile Economice și Financiare accentuează angajamentul autorităților de a realiza reforme axate pe accelerarea creșterii economice, pe fundalul atmosferei politice tot mai tensionate. Ciclul electoral a încurajat majorarea salariilor în sectorul public, amnistia fiscală și amnistia capitalului, dar autoritățile întreprind măsuri pentru a menține o politică fiscală prudentă. Următoarea evaluare se va axa pe structura cheltuielilor, pentru a asigura menținerea unei politici fiscale de încurajare a creșterii economice și bunăstării păturilor sărace ale populației.

Plafonul pentru contractarea creditelor neconcesionale va fi ridicat, în mare parte pentru a permite realizarea proiectului de reabilitare a drumurilor, finanțat de BERD și BEI. Autoritățile au ca scop asigurarea sustenabilității datoriei prin atragerea unui volum suficient de granturi pentru ca a doua fază a proiectului să aibă un element de grant de cel puțin 35 la sută.

Personalul FMI susține finalizarea evaluării, acceptând derogarea de la necesitatea îndeplinirii criteriului de performanță structurală. Angajamentul autorităților de a lua măsuri suplimentare oferă garanția că este posibil de atins obiectivele Programului.

I. Introducere.....	4
II. Performanțele înregistrate în cadrul realizării Programului.....	4
III. Discuții asupra politicilor.....	6
A. Perspective	6
B. Politica monetară și a cursului de schimb	7
C. Politica fiscală	8
D. Stabilitatea sectorului financiar și reformele din cadrul acestuia	10
E. Reformele structurale	11
IV. Chestiuni de Program	11
V. Evaluarea efectuată de către personalul FMI.....	12

Tabele din textul de bază

1. Indicii prețurilor de consum
2. Soldul bugetar al Guvernului general pentru anii 2003–2007
3. Perspectivele pe termen mediu: scenariul de Program și scenariul nou de referință, 2005–2009

Diagrame

1. Performanțele din cadrul realizării Programului PRGF în 2007
2. Inflația
3. Condițiile de lichiditate
4. Evoluțiile monetare

Tabele

1. Indicatori selectivi, 2004–2009
2. Balanța de Plăți, 2005–2009
3. Bugetul Guvernului general, 2004–2009
- 3a. Bugetul Guvernului general, 2006–2007
4. Conturile Băncii Naționale a Moldovei și sinteza monetară, 2005–2007
5. Indicatorii sectorului financiar, 2000–2006
6. Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, localizate (SCERS)
7. Necesitățile și sursele de finanțare externă, 2004–2009
8. Criteriile cantitative de performanță și țintele indicative, 31 decembrie, 2006 – 31 decembrie, 2007
9. Situația vizând implementarea criteriilor de performanță structurală și a indicatorilor structurali de monitorizare
10. Capacitatea de rambursare a creditelor FMI, 2005–2015
11. Evaluările și debursările din cadrul Programului PRGF pe trei ani

Anexe

- I. Scrisoarea de intenție
- II. Memorandumul actualizat privind Politicile Economice și Financiare pentru 2007
- III. Memorandumul Tehnic de Înțelegere

Lista acronimelor

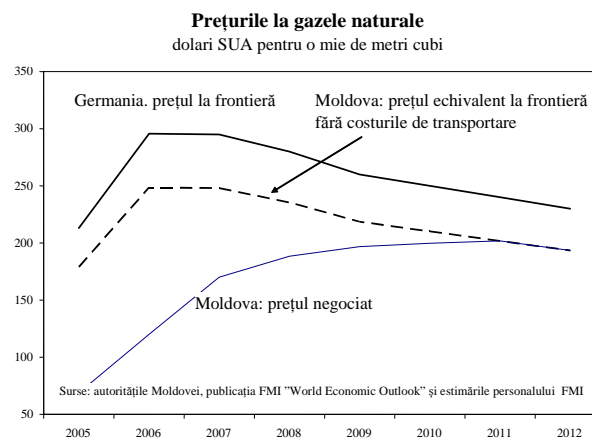
ANRE	Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
BDCE	Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei
BEI	Banca Europeană de Investiții
BEM	Banca de Economii
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNM	Banca Națională a Moldovei
B&S	bunuri și servicii
CCCEC	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției
CCTM	Cadrul de Cheltuieli pe Termen Mediu
GCD	Grupul consultativ al donatorilor
CNAM	Compania Națională pentru Asigurări în Medicină
CNAS	Casa Națională de Asigurări Sociale
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
DfID	Departamentul Regatului Unit pentru Dezvoltare Internațională
DST	Drepturi speciale de tragere
FSAP	Programul de Evaluare a Sectorului Financiar
IDA	Asociația pentru Dezvoltare Internațională din cadrul Băncii Mondiale
IFPS	Inspectoratul Fiscal Principal de Stat
MEFP	Memorandumul cu privire la Politicile Economice și Financiare
NDA	Active interne nete
NIR	Rezerve internaționale nete
PIB	Produsul intern brut
SCERS	Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei
SIDA	Agenția Suedeză pentru Dezvoltare Internațională
UE	Uniunea Europeană

I. INTRODUCERE

1. **În timp ce mediul extern devine mai favorabil, ciclul politic intern complică procesul de luare a deciziilor economice.** Autoritățile rămân fidele obiectivelor fixate în Programul PRGF, în special în lumina ședinței Grupului Consultativ al Donatorilor din decembrie, 2006. Totodată, alegerile locale recente (în urma cărora comuniștii au înregistrat rezultate modeste) și alegerile parlamentare preconizate pentru începutul anului 2009 au început să distragă atenția factorilor decizionali. De asemenea, se discută mult – deși nimic concret – referitor la o posibilă soluționare a conflictului transnistrean.

II. PERFORMANȚELE ÎNREGISTRATE ÎN CADRUL REALIZĂRII PROGRAMULUI

2. **Impactul șocurilor externe cu care s-a confruntat Republica Moldova pare a fi mai puțin grav decât s-a anticipat în perioada primei evaluări.** În anul 2007, prețul de import al gazelor naturale va constitui 170 dolari pentru o mie de metri cubi (în loc de prețul de 220 dolari SUA pentru o mie metri de cubi, apropiat de nivelul prețurilor europene, prognozat în decembrie, 2006), majorându-se treptat până la nivelul prețurilor europene, pe parcursul a cinci ani. Deși Federația Rusă a anulat, formal, interdicția asupra importului producției vinicole moldovenești, încă nu au fost stabilite modalitățile de reluare a exporturilor. Totuși, volumul exportului producției vinicole în anul 2006 a depășit așteptările, odată cu penetrarea treptat pe piețe alternative.

3. **În condițiile mediului extern mai favorabil decât s-a anticipat, creșterea economică a fost viguroasă.** Atingând nivelul de 4 la sută, creșterea reală a PIB în anul 2006 a depășit nivelul prognozat. A reînceput și recuperarea nivelului producției industriale. Creșterea economică este alimentată în continuare de remitențe, care în 2006 au constituit 33 la sută din PIB.

4. **Deși inflația este înaltă în raport cu standardele regionale, ea este în descreștere datorită reducerii impactului majorării prețurilor la resursele energetice din anul trecut.** Inflația pe parcursul a 12 luni s-a redus de la 14,5 la sută în decembrie, 2006 până la 10,5 la sută în mai, 2007. Deși inflația de bază (fără produsele nealimentare și resursele energetice) a rămas înaltă, constituind 13,9 la sută, inflația anualizată s-a redus până la nivelul de sub 10 la sută, ceea ce înseamnă că obiectivul autorităților de a atinge un nivel al inflației până la 10 la sută este realizabil.

Indicii prețurilor de consum
(dinamica pe 12 luni)

	decembrie, 2005	decembrie, 2006	martie, 2007
Moldova	10,0	14,1	11,2
România	8,6	4,9	3,7
Macedonia, fosta Republică a Iugoslaviei	1,3	3,1	1,5
Ucraina	10,3	11,6	10,1
Rusia	10,9	9,0	7,4

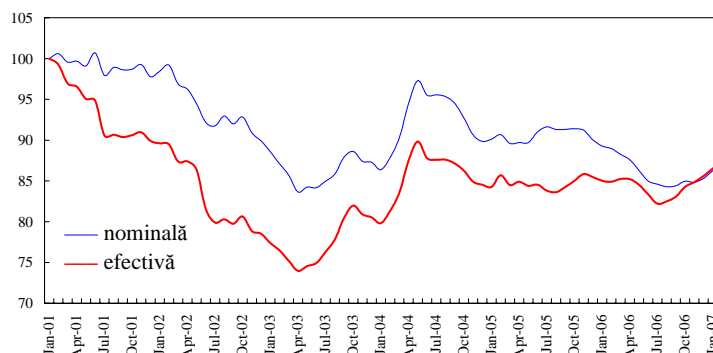
Surse: autoritățile Republicii Moldova și publicația FMI „International Financial Statistics”

5. **Deși afluxurile de valută au fost neașteptat de mari, politica monetară a contribuit la reducerea inflației.** BNM a reacționat prin sporirea volumului de sterilizări și accelerarea acumulării rezervelor valutare. Către finele lunii mai, volumul brut al rezervelor valutare a depășit considerabil indicatorul stabilit la etapa primei evaluări, pentru finele anului 2007. Începând cu luna

decembrie a anului 2006, rata reală a dobânzilor a fost pozitivă, iar moneda națională s-a apreciat în raport cu dolarul SUA, în termeni nominali, cu circa 4 la sută, în raport cu nivelul înregistrat la finele lunii decembrie a anului 2006. Indicatorii monetari stabiliți pentru finele lunii martie au fost respectați – cu o marjă semnificativă în cazul activelor interne nete (NDA) și rezervelor internaționale nete (NIR).

Indicele ratei de schimb efective

2001 = 100

Sursă: calculele personalului FMI

Soldul fiscal al guvernului general, 2003-2007
(ca procent al PIB anual)

	2003	2004	2005	2006	tr. I, 2007
Realizat	0,2	0,8	1,7	0,3	0,8
Bugetul inițial	-0,7	-0,9	-0,9	-0,5	-0,3

Surse: autoritățile Republicii Moldova și estimările personalului FMI

6. **Moldova respectă în continuare indicatorii deficitului fiscal, având chiar o rezervă considerabilă.** Indicatorii privind deficitul fiscal pentru anul 2006 și pentru primul trimestru al anului 2007 au fost respectați cu o marjă, acest fapt fiind determinat, în cea mai mare parte, de colectarea veniturilor suplimentare, în special sub formă de TVA și accize la import. Rezultatul fiscal al anului 2006 a constituit un surplus de 0,3 la sută din PIB, dacă excludem cele 0,6 la sută din PIB utilizate pentru recapitalizarea BNM.

7. **Cerințele de ordin structural au fost respectate, în general, în mod satisfăcător, deși termenele de realizare a unor măsuri au fost depășite.** Legislația menită să consolideze structura capitalului BNM a fost adoptată cu mult înainte de

termenele stabilite. Tarifele la energia termică în Municipiul Chișinău nu au fost majorate la finele lunii decembrie, 2006, ci la 25 ianuarie, 2007, dar decizia dată a avut un efect retroactiv. Tarifele la aprovizionarea cu apă potabilă au fost majorate în luna februarie, 2007. (Din cauza întârzierii date, autoritățile au solicitat o derogare de la acest criteriu de performanță.) Odată cu majorarea tarifelor până la nivelul de recuperare a costurilor, Consiliul Municipal Chișinău a decis să subvenționeze consumatorii persoane fizice, compensând, temporar, diferența dintre tariful la energia termică anterior și nivelul de recuperare a costurilor. (Chiar și în această situație, tariful mediu ponderat efectiv depășește pragul de 55 la sută stabilit în program.) Totodată, nerespectând termenele la transferul subvențiilor prestatorului de servicii comunale pentru a-i acoperi costurile, Consiliul Municipal Chișinău a cauzat nerespectarea pragului indicativ pentru arieratele publice interne ale guvernului general (0,3 la sută din PIB).¹ Termenul de prezentare a proiectului Legii Serviciului Public a fost extins pentru a permite incorporarea comentariilor donatorilor, precum și din cauza atmosferei tensionate din cauza anticipării alegerilor locale din luna iunie. Termenul de satisfacere a indicatorului de monitorizare stabilit pentru finele lunii martie, privind aprobarea legii prin care urma să fie creată Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), a fost extins, din cauza unor anumite interese private care au luptat pentru a preveni investirea CNPF cu atribuții de supraveghere mai strictă a sectorului de asigurări.

III. DISCUȚII ASUPRA POLITICILOR

8. **Reducerea impactului șocurilor externe din anul 2006 au permis reorientarea discuțiilor în direcția atingerii obiectivelor de bază ale Programului PRGF.** Acestea rezidă în: promovarea unei creșteri economice mai dinamice și a reducerii sărăciei prin (i) asigurarea stabilității macroeconomice, (ii) sporirea stabilității sectorului financiar și accelerarea dezvoltării lui, (iii) reducerea gradului de implicare a statului în economie, inclusiv prin realizarea reformelor pentru îmbunătățirea mediului de afaceri.

A. Perspective

9. **Situându-se la un nivel de 5 la sută, creșterea economică se așteaptă să rămână puternică, fiind alimentată pe termen scurt de către remitențe.** Pe termen mediu, investițiile trebuie să devină principalul stimulent al creșterii economice, susținute de recuperarea sectorului vinicol. Se prognozează că inflația va scădea sub 10 la sută în anul 2007, iar cu timpul va ajunge la nivelul inflației în statele-partenere.

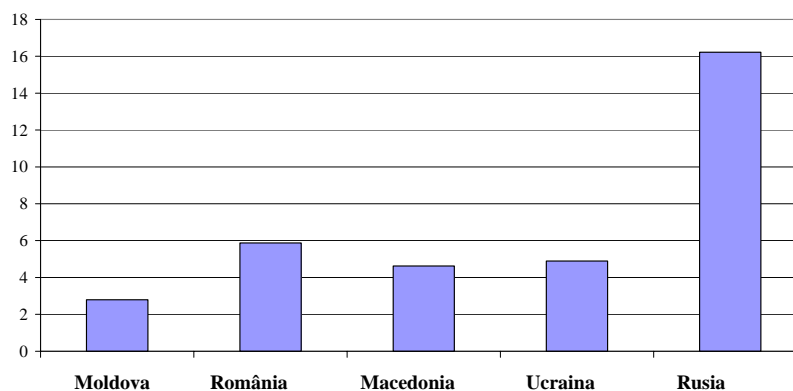
¹ Consiliul Municipal Chișinău a început să achite arieratele în luna aprilie.

- Stocul creanțelor BNM față de Guvern va fi convertit în hârtii de valoare, sporind capacitatea BNM de a realiza operațiuni pe piața deschisă, iar
- Presiunile de lichiditate se vor reduce la finele anului 2007, când soldurile CNAS și CNAM vor fi transferate la contul Trezoreriei la BNM.

12. Programul pledează pentru un echilibru între necesitatea majorării rezervelor valutare și susținerii și reducerea inflației în condițiile aprecierii nominale.

În timp ce Banca Națională va permite în general pieței să determine rata de schimb valutar, BNM prognozează că nivelul rezervelor valutare brute va atinge cifra de aproape un miliard dolari SUA (circa trei luni de import) până la finele anului 2007, acest nivel depășind, într-o oarecare măsură, nivelul prognozat în Programul original, dar rămânând, totuși, scăzut, comparativ cu alte state din regiune.

Rezervele valutare oficiale, 2006
(în luni de importuri viitoare)

Sursă: publicația FMI "World Economic Outlook"

C. Politica fiscală

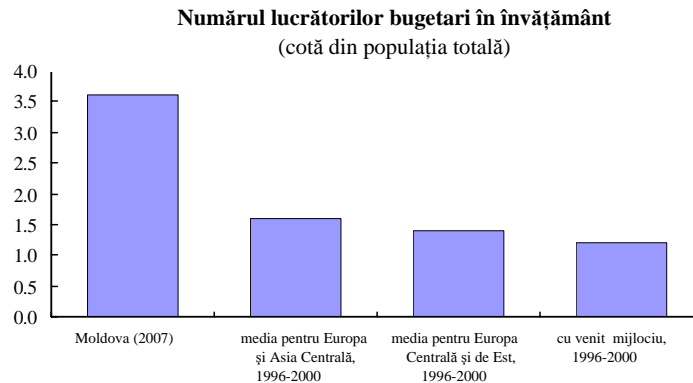
13. Autoritățile se confruntă cu presiuni electorale de a relaxa politica fiscală în anul 2007. Se pregătește o rectificare a bugetului pentru a aloca 1,25 la sută din PIB din contul veniturilor suplimentare colectate până la finele lunii aprilie. Deși e posibil ca pe parcursul ultimelor opt luni ale anului veniturile la buget să fie mai mari decât s-a planificat (personalul FMI prognozează venituri suplimentare în valoare de 1 la sută din PIB), autoritățile vor amâna adoptarea altor rectificări la buget până la momentul când estimările privind veniturile vor fi mai sigure.

14. În același timp, două evenimente recente în domeniul politicilor vor prezenta riscuri pentru bugetul din anul 2008:

- Parlamentul a adoptat o majorare a salariilor din sectorul bugetar care este realizată pe etape pe parcursul anului, și va majora cheltuielile bugetare cu circa 0,5 la sută din PIB în 2007 – ceea ce se poate acoperi cu ușurință din venituri suplimentare menționate mai sus. Dar, în anul 2008 majorare a salariilor va putea duce la creșterea fondului de remunerare până la 11 la sută din PIB, ceea ce, în lipsa unor măsuri suplimentare va duce la micșorarea investițiilor necesare asigurării creșterii economice și reducerii sărăciei.

- La ordinul Președintelui Voronin, autoritățile au adoptat un pachet de măsuri care vor duce la pierderi ale veniturilor la buget pe termen scurt, ceea ce de asemenea ar putea să reducă cheltuielile pentru realizarea măsurilor de susținere a păturilor sărace ale populației și a creșterii economice. Inițiativele Președintelui includ introducerea ratei zero a impozitului pe venit pentru persoanele juridice (cu excepția dividendelor și cheltuielilor cu altă destinație decât afacerile), o amnistie largă a arieratelor fiscale înregistrate până în anul 2007 și liberalizarea regulilor de repatriere a capitalului.

15. **Pentru a preveni situația, în care cheltuielile salariale ar submina eforturile de reducere a sărăciei, autoritățile planifică să reducă numărul de angajați în sectorul public pe termen mediu.** Autoritățile sunt de acord cu concluziile misiunii Băncii Mondiale, care a efectuat Analiza Cheltuielilor Publice, și anume că numărul de angajați în sectorul public este mare comparativ cu alte state (în special în învățământ). Într-adevăr, în CCTM pentru anii 2008-2010 aprobat recent se recunoaște în mod explicit că majorările salariale trebuie să fie combinate cu reducerea cadrelor, iar unele măsuri inițiale au fost deja luate (au fost realizate reduceri de cadre în unele sectoare ale forțelor armate și în organele de poliție). Respectiv, până la finele lunii septembrie guvernul va elabora o concepție pe termen mediu de raționalizare a structurii și numărului de angajați în sectorul public (cu susținerea Băncii Mondiale). Între timp, ca măsură temporară, în program a fost introdus un plafon indicativ pentru fondul de retribuire a muncii al Guvernului general (10 la sută din PIB, în corespundere cu prevederile CCTM).

Sursă: Analiza instituțională și a cheltuielilor publice pentru Albania efectuată de Banca Mondială, (2006) și Ministerul Economiei și Comerțului al Republicii Moldova

16. **Personalul FMI estimează că reducerea la zero a ratei impozitului pe venitul persoanelor juridice va reduce veniturile la buget cu 1,5 la sută din PIB în anul 2008.** Autoritățile insistă că acest pas – similar reformei realizate de Estonia în anul 2000 – nu va submina programul fiscal, date fiind veniturile mari menționate mai sus.

17. **Amnistia fiscală totală este un pas riscant, căci ar putea să submineze disciplina fiscală pe viitor.** Se preconizează anularea tuturor arieratelor fiscale acumulate până în anul 2007, indiferent dacă ar putea fi colectate sau nu, iar controalele fiscale pentru perioadele anterioare anului 2007 vor fi interzise. Misiunea, exact ca și experții Departamentului Afaceri Fiscale al FMI, care au acordat recent asistență tehnică autorităților, au afirmat că acest pas ar putea deteriora disciplina fiscală, deoarece contribuabilii se vor aștepta la amnistii fiscale repetate, iar contribuabilii care și-au onorat obligațiunile vor considera că amnistia nu este justă. Autoritățile au argumentat că cea mai mare parte a stocului de arierate fiscale (5 la sută din PIB) s-au acumulat la etapele inițiale ale procesului de tranziție la economia de piață și sunt, respectiv, imposibil de colectat.

18. **Personalul FMI a atenționat că inițiativele Președintelui ar putea reduce posibilitatea atingerii obiectivelor de reducere a sărăciei și creștere economică prevăzute în Program.** Personalul FMI regretă intenția autorităților, în caz de necesitate, de a reduce investițiile publice pentru a menține deficitul la nivel de 0,5 la sută din PIB, propunând în loc de aceasta, reducerea cheltuielilor pentru bunuri și servicii și a cheltuielilor pentru susținerea de către stat a industriei și agriculturii. Pentru a reduce riscul acumulării arieratelor fiscale în viitor, autoritățile vor impune o disciplină fiscală strictă prin modernizarea sistemului de gestionare a arieratelor fiscale și eliminarea dublării funcțiilor, prin trecerea tuturor atribuțiilor de administrare fiscală de la CCCEC la IFPS.² În cadrul misiunii FMI din luna septembrie se va discuta proiectul Legii Bugetului pentru anul 2008, adoptarea căreia (în corespundere cu prevederile Programului) va constitui principalul subiect de analiză în cadrul celei de-a treia evaluări.

19. **Inițiativa Președintelui privind amnistia capitalului ar putea, de asemenea, genera riscuri pentru regimul de prevenire și combatere a spălării banilor.** Autoritățile au explicat că vor solicita consultări și vor ține cont de opiniile exprimate de MONEYVAL și partenerii-cheie bilaterali și vor întreprinde pași suplimentari, după caz, pentru a asigura eliminarea lacunelor din cadrul de prevenire și combatere a spălării banilor. Este important de menționat că un proiect revizuit al Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor, elaborat cu asistența tehnică din partea Departamentului Juridic al FMI, va fi prezentat Parlamentului pe parcursul verii curente.

D. Stabilitatea sectorului financiar și reformele din cadrul acestuia

20. **Sectorul financiar continuă să reziste ferm în fața dificultăților asociate cu comercializarea producției vinicole în Rusia.** Indicatorii stabilității sectorului financiar se arată a fi stabili, deși se pare că unele bănci au reevaluat portofoliile în sectorul vinicol. Actualizarea raportului misiunii FSAP, care urmează să fie realizată în a doua jumătate a anului 2007, va evalua stabilitatea sistemică a sectorului bancar în condițiile blocării exportului de vinuri în Rusia, precum și a cadrului aferent de reglementare, supraveghere și executare a legislației și măsurile menite să promoveze dezvoltarea mai largă a sistemului financiar.

21. **Băncile internaționale manifestă un interes tot mai sporit față de privatizarea Băncii de Economii, care este o bancă mare, în proprietatea statului.** Compania „Deloitte & Touche” a fost selectată să realizeze evaluarea valorii de piață, conform prevederilor Programului; autoritățile au solicitat susținerea Corporației Financiare Internaționale (IFC) la etapa pregătirii pentru privatizare.

22. **În condiții de supraveghere slabă a sectorului financiar ne-bancar, în iunie 2007 a fost adoptată Legea prin care a fost creată Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF).** Misiunea FSAP a remarcat în raportul său original neajunsurile semnificative în supravegherea acestui sector. În corespundere cu recomandările

² Autoritățile au solicitat asistență tehnică în domeniul gestionării arieratelor fiscale din partea Departamentului Afaceri Fiscale al FMI.

misiunilor de asistență tehnică ale FMI și ale Guvernului Regatului Olandei, Legea stipulează că CNPF va deține, din momentul creării, dreptul de a suspenda licențele participanților pe piață în cazul încălcării normelor prudențiale, iar până la finele lunii septembrie, 2008, va deține autoritate deplină în problemele licențierii.

E. Reformele structurale

23. **Perfecționarea sistemului de identificare a beneficiarilor de asistență socială va veni în susținerea angajamentului autorităților de a realiza un pas dificil din punct de vedere politic, și anume de a majora tarifele la aprovizionarea cu energie termică a consumatorilor din Municipiului Chișinău.** Majorarea tarifelor efective până la nivelul de 70 la sută al nivelului de recuperare deplină a costurilor, conform prevederilor din Program, până la finele lunii septembrie a.c., va fi dificilă, deoarece va fi necesară întreprinderea acțiunilor de către Consiliul Municipal Chișinău (în vederea reducerii subvențiilor generale), care acum este controlat de partidele de opoziție. Astfel, metodologia prin care va fi creat un sistem de beneficii sociale noi, în baza testării indirecte, elaborată cu asistența DfID, SIDA și a Băncii Mondiale, urmează să fie aprobată de Guvern până la finele lunii septembrie a anului 2007. În urma consultărilor cu societatea civilă, autoritățile vor începe să introducă noul sistem în ianuarie, astfel încât acesta să devină operațional pe deplin până la finele lunii septembrie, 2008 (cu un an mai devreme decât s-a preconizat anterior).

24. **Legea cu privire la deetatizarea și gestionarea proprietăți de stat a devenit un subiect controversat,** deoarece include o listă destul de limitată a întreprinderilor care nu pot fi suspuse privatizării. Unul dintre indicatorii de monitorizare pentru finele lunii decembrie, 2006 a fost adoptarea acestei legi, dar Legea a fost adoptată în luna mai, 2007.

IV. CHESTIUNI DE PROGRAM

25. **Autoritățile propun modificarea programului prin majorarea plafonului pentru creditele neconcesionale.** Această modificare va permite realizarea proiectului de reabilitare a drumurilor, finanțat de BERD și BEI, și a unui proiect în domeniul ocrotirii sănătății, finanțat de BDCE (ambele proiecte sunt cofinanțate de IDA). Plafonul urmează să fie majorat cu 60 milioane de euro în cazul proiectului de reabilitare a drumurilor și cu 9 milioane de euro în cazul proiectului în domeniul ocrotirii sănătății, deși debursările vor fi efectuate pe parcursul câtorva ani. Rezultatele analizei sustenabilității datoriei indică că riscurile legate de datoria externă sunt joase, iar dinamica datoriei externe are un caracter durabil. Astfel, în timp ce autoritățile recunosc că Republica Moldova trebuie să obțină, în primul rând, finanțare externă concesională, statul își poate permite realizarea acestor proiecte cu o valoare potențială înaltă, pe termen mediu. Mai mult ca atât, autoritățile sunt în căutarea co-finanțării sub formă de granturi, în special din partea UE, pentru a doua fază a proiectului de reabilitare a drumurilor (în valoare de 35 milioane de euro), suficiente pentru a atinge pragul de concesionalitate de 35 la sută pentru faza a doua. Angajații FMI vor prezenta Consiliului de Directori Executivi un raport cu privire la acest subiect în cadrul următoarelor evaluări.

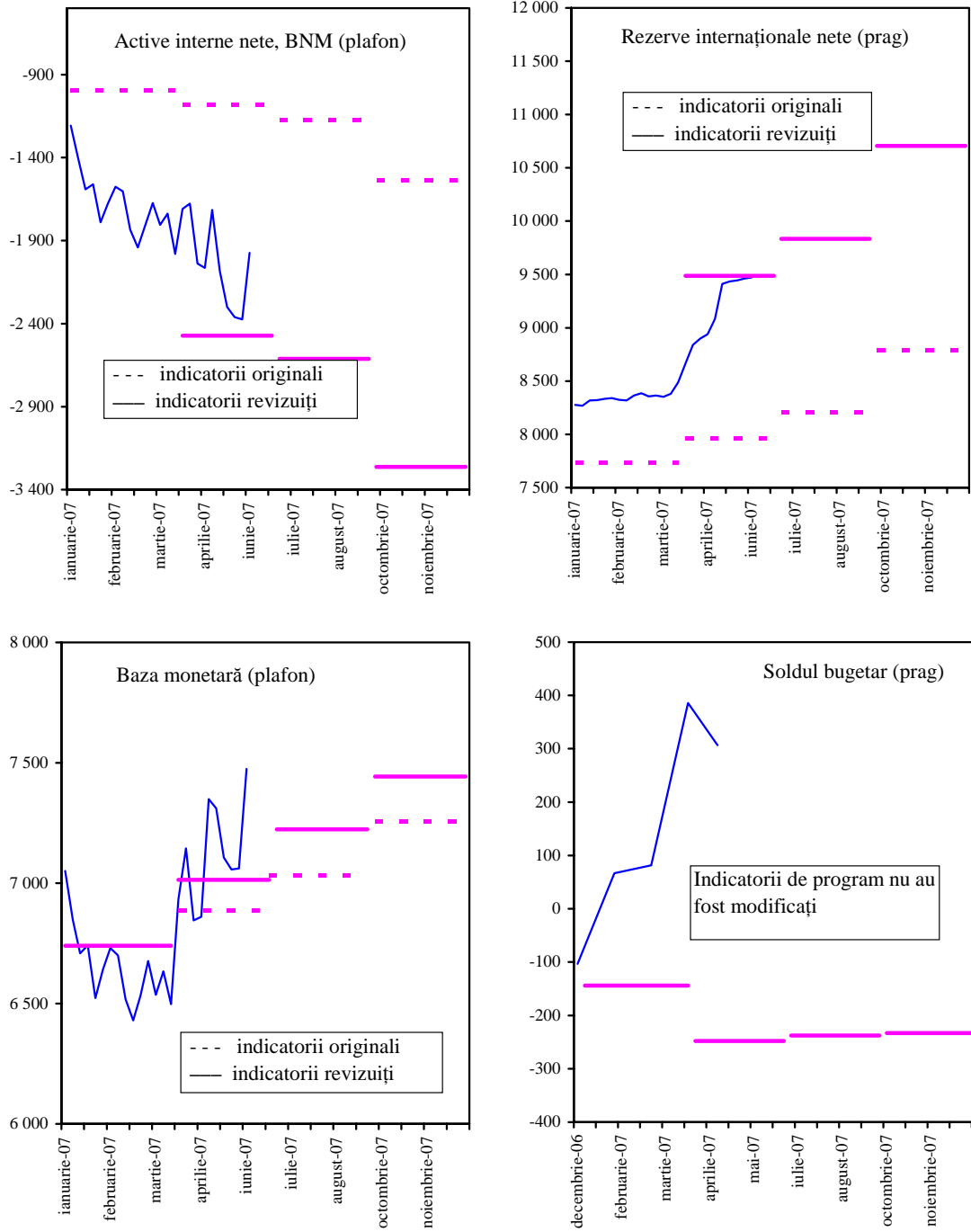
V. EVALUAREA EFECTUATĂ DE CĂTRE PERSONALUL FMI

26. **Perspectivile macroeconomice se îmbunătățesc, pe măsură ce se reduce impactul șocurilor din anul trecut.** Deși nu este clar în continuare, când va fi reluat exportul producției vinicole, este salutar claritatea în privința modului în care vor fi eliminate treptat subvențiile pentru livrarea gazelor naturale din partea Federației Ruse. Mai mult ca atât, Republica Moldova va beneficia de afluxuri semnificativ mai mari de asistență financiară externă pe parcursul următorilor ani. Creșterea economică se accelerează, iar inflația scade. Până la alegerile naționale mai rămân aproape doi ani, momentul prezent fiind oportun pentru concentrarea din nou asupra priorităților cheie din cadrul Programului PRGF.
27. **BNM trebuie să fie gata să promoveze o politică monetară austeră, pentru a asigura atingerea nivelului inflației de sub zece la sută.** Moldova depinde foarte mult de remitențe și afluxuri de asistență externă, dar acestea prezintă riscuri pentru politica monetară. Rata de schimb trebuie să rămână flexibilă și s-ar putea să fie necesar de menținut ratele înalte ale dobânzilor până la etapa când inflația se va stabili în mod constant la nivelul de sub zece la sută. Pe măsură ce BNM va spori eforturile de sterilizare, autoritățile se vor baza pe structura consolidată a capitalului BNM, inclusiv în urma recapitalizării de la finele lunii decembrie a anului trecut.
28. **Inițiativele recente cu privire la amnistia fiscală și amnistia capitalului, precum și majorarea salariilor în sfera bugetară prezintă riscuri pentru atingerea obiectivelor Programului, în special în anul 2008.** Perspectivile bugetare pentru anul 2007 sunt favorabile, dar, în termen mediu, majorările substanțiale ale salariilor în sectorul public, combinate cu pierderea de venituri în urma introducerii cotei zero a impozitului pe venitul persoanelor juridice și a amnistiei fiscale, ar putea reduce volumul investițiilor și limita cheltuielile de ordin social, subminând perspectivele de creștere economică pe termen lung și de reducere a sărăciei. Următoarea evaluare se va axa pe discutarea acestor probleme. În afară de aceasta, inițiativele de liberalizare a capitalului ar putea submina angajamentele Republicii Moldova cu privire la combaterea spălării banilor.
29. **De aceea, vor fi necesari măsuri compensatorii.** Bugetul rectificat pentru anul 2007 și bugetul pentru anul 2008 vor trebui să reflecte scopurile guvernului de a asigura creșterea economică și reducerea sărăciei. În acest scop, va fi necesar de redus treptat numărul de angajați în sectorul public, iar perfecționarea sistemului fiscal – inclusiv prin transferul unor funcții ale CCCEC la IFPS – este esențială. Autoritățile trebuie să întreprindă anumiți pași, cum ar fi aprobarea modificărilor la Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor, pentru a asigura menținerea unui regim strict de combatere a spălării banilor.
30. **În prezent, calitatea supravegherii sectorului financiar ne-bancar este neadecvată.** Crearea CNPF – cu susținerea donatorilor internaționali și a Băncii Mondiale – va reduce considerabil riscurile din sectorul financiar. Totodată, pentru a asigura eficacitatea noii instituții, CNPF trebuie să dispună de dreptul efectiv de a elibera și retrage licențe.

31. **O mai bună direcționare a subvențiilor pentru aprovizionarea cu energie termică în Municipiul Chișinău va juca un rol important în asigurarea stabilității financiare a bugetului municipal.** Introducerea unui sistem de asistență socială nominală bine direcționată le va permite autorităților să reducă suma subvențiilor. Ca măsură temporară, tarifele achitate de facto de consumatorii persoane fizice trebuie să fie majorate treptat, pentru ca ajustarea tarifelor să nu aibă un caracter brusc.

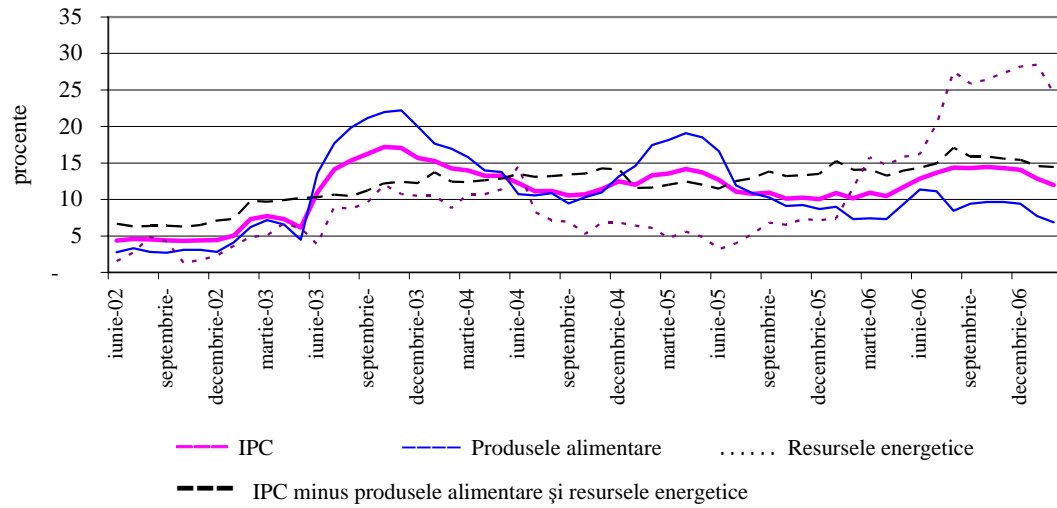
32. **Recomandând finalizarea evaluării a doua, experții FMI susțin solicitarea autorităților de derogare de la un criteriu de performanță.** Nerespectarea criteriului de performanță a avut un caracter temporar și autoritățile continuă să demonstreze o mare responsabilitate față de Program. Angajamentul autorităților și susținerea din partea comunității internaționale servesc ca asigurări că creșterea economică și reducerea sărăciei vor continua. Deși Republica Moldova trebuie să caute, în primul rând, finanțare străină concesională, rezultatele favorabile ale analizei sustenabilității datoriei permit, contractarea limitată a creditelor neconcesionale.

Diagrama 1. Moldova: rezultatele atinse în cadrul Programului PRGF, 2007
(milioane de lei, dacă nu este indicat altfel)

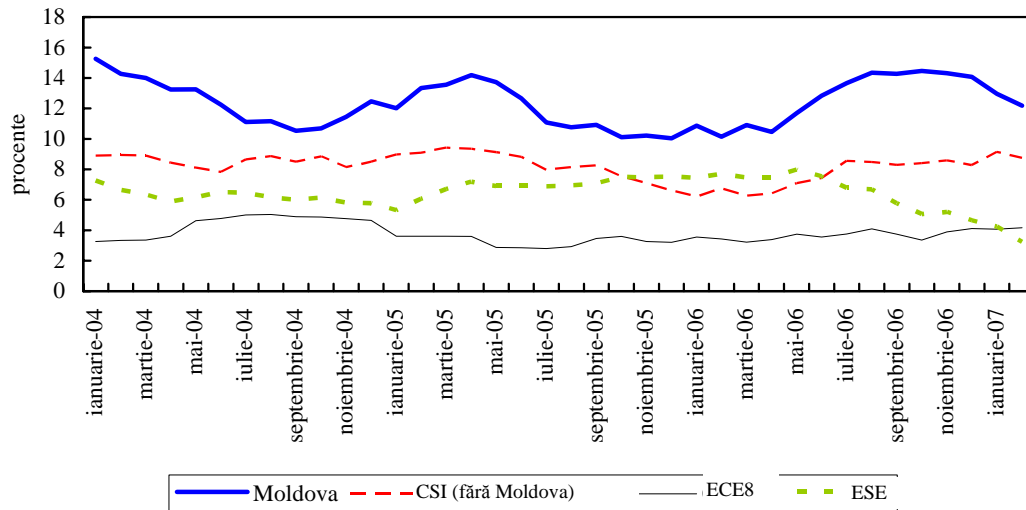

Surse: autoritățile Moldovei; calculele personalului FMI

Diagrama 2. Moldova: inflația

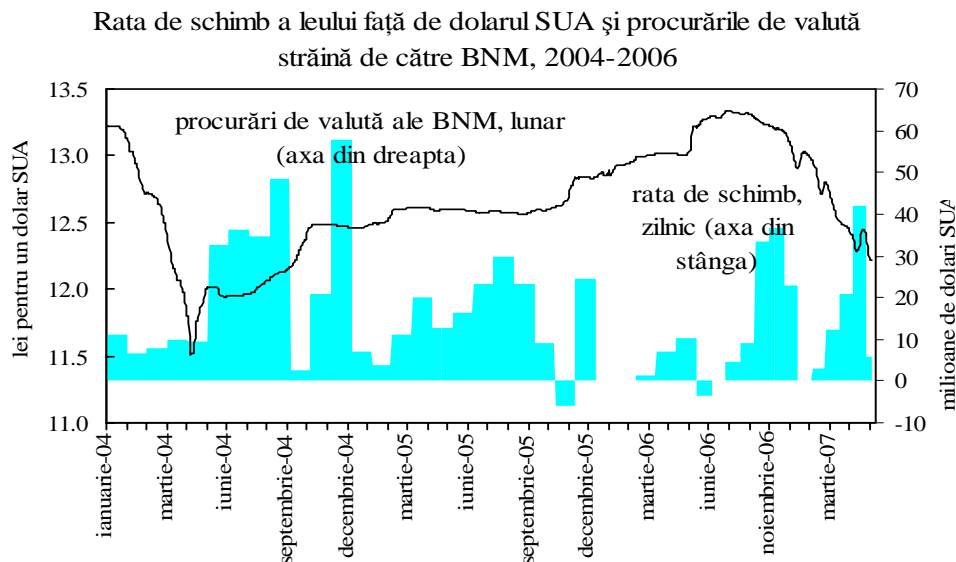

Inflația în Moldova și statele vecine 1/

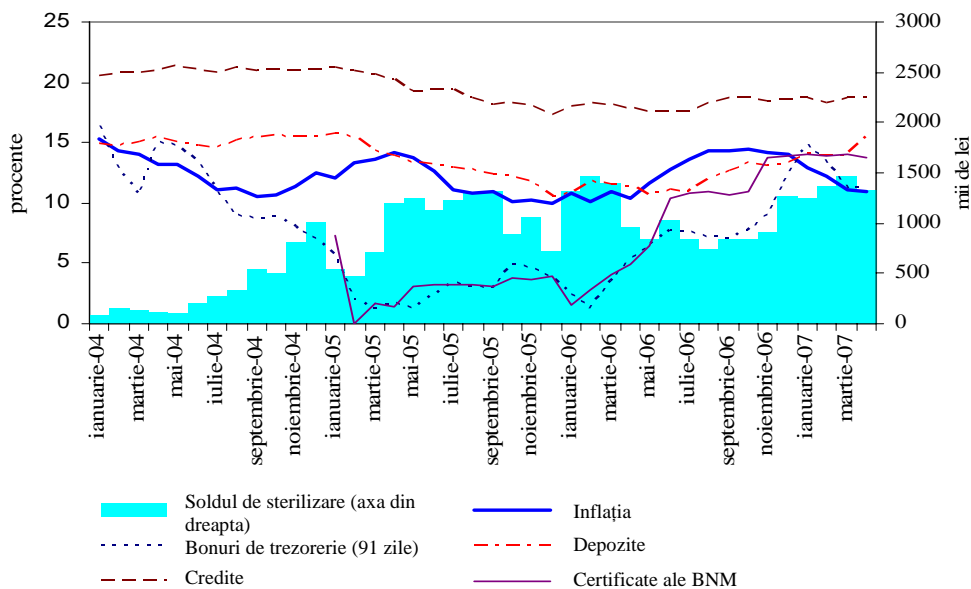

1/ CSI, cu excepția Turkmenistanului, Uzbekistanului și Tajikistanului
 ECE8 include Rep. Cehă, Ungaria, Polonia, Slovacia, Slovenia și țările Baltice
 ESE include România, Bulgaria, Macedonia, Serbia și Muntenegru și Croația

Diagrama 3. Moldova: condițiile de lichiditate

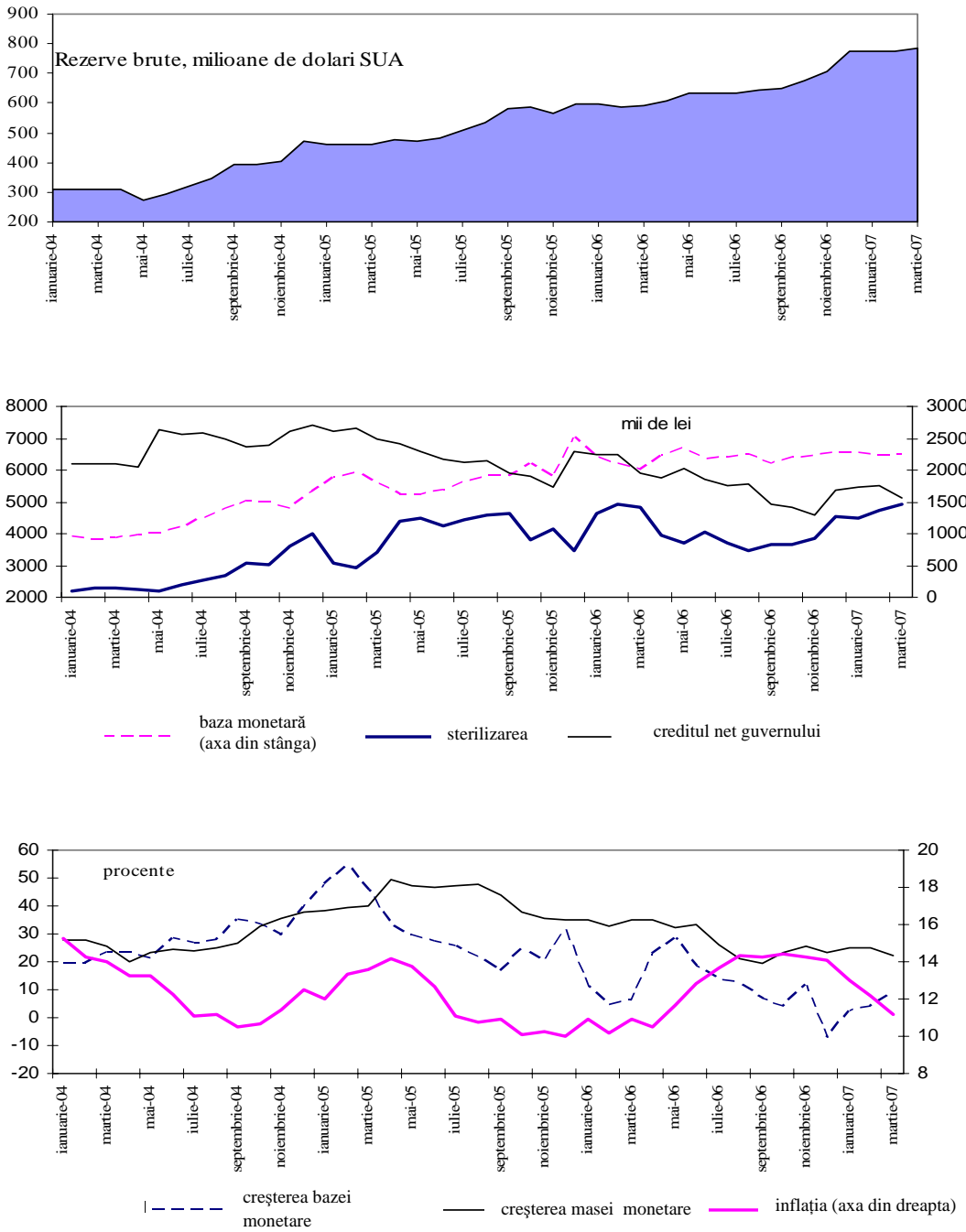

Ratele dobânzilor și operațiunile de sterilizare ale BNM

Sursă: autoritățile Moldovei

Diagrama 4. Moldova: evoluții monetare

Surse: autoritățile Moldovei; estimările personalului FMI.

Tabelul 1. Moldova: indicatori selectivi, 2004-2009 1/

	2004	2005	2006		2007		2008		2009
			CR/07/ 45	preli- minar	CR/07/ 45	prog- nozat	CR/07/ 45	prog- nozat	prog- nozat
I. Indicatorii sectorului real									
(modificarea în %, dacă nu este indicat altfel)									
Produsul intern brut									
Rata reală de creștere	7,4	7,5	3,0	4,0	3,0	5,0	5,0	5,0	5,0
PIB nominal (milioane de lei)	32 032	37 652	41 953	44 069	46 603	49 708	53 195	56 039	62 850
PIB nominal (milioane de dolari SUA)	2 598	2 988	3 166	3 356	3 189	3 983	3 441	4 607	5 213
Inflația IPC (media)	12,5	11,9	12,3	12,7	10,5	10,6	8,9	9,3	7,5
Inflația IPC (sfârșitul perioadei)	12,6	10,1	12,0	14,1	10,0	10,0	8,0	8,0	7,0
Deflatorul PIB	8,0	9,3	10,8	12,5	7,8	7,4	8,7	7,4	6,8
Salariul mediu lunar (lei)	1 116	1 320	...	1 695
Salariul mediu lunar (dolari SUA)	91	105	...	129
Soldul economii-investiții									
(% din PIB)									
Economii în valută străină	2,0	10,3	10,4	12,0	7,2	8,9	4,2	8,2	7,1
Economii în moneda națională	19,2	14,3	13,0	15,9	16,2	18,9	18,8	20,2	21,9
Private	13,6	6,8	7,4	7,7	10,5	12,4	13,8	13,7	16,3
Publice	5,5	7,5	5,6	8,2	5,7	6,5	5,0	6,5	5,6
Investiții brute	21,2	24,6	23,5	27,9	23,4	27,7	23,1	28,4	29,0
Private	16,2	18,4	17,9	20,0	17,2	20,8	17,6	21,4	22,0
Publice	5,0	6,2	5,5	8,0	6,2	7,0	5,5	7,0	7,0
II. Indicatorii fiscali (guvernul general)									
(% din PIB)									
Soldul primar (de casă)	2,7	2,6	1,3	1,3	1,0	0,8	0,7	0,6	0,5
Soldul total (de casă)	0,8	1,3	0,0	0,3	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Soldul total (angajamente)	0,5	1,3	0,1	0,3	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Soldul total (angajamente), cu excluderea proiectelor finanțate din contul creditelor externe	2,0	2,2	1,0	1,2	1,0	0,7	0,3	1,0	0,8
Stocul datoriei guvernului general 2/	47,2	38,0	32,8	34,6	32,2	31,1	29,5	26,0	22,8
III. Indicatorii financiari									
(modificarea în %, dacă nu este indicat altfel)									
Masa monetară (M3)	37,7	35,0	19,4	23,6	14,7	18,2
Viteza de circulație (PIB/M3 la sfârșitul perioadei; coeficient)	2,7	2,4	2,2	2,3	2,2	2,2
Baza monetară	39,7	31,8	-5,6	-7,0	9,7	14,3
Credite în economie	22,2	35,0	26,1	37,8	13,3	17,4
IV. Indicatorii sectorului extern									
(milioane de dolari SUA, dacă nu este indicat altfel)									
Soldul contului curent	-52,9	-306,9	-330,7	-403,7	-229,4	-353,5	-145,4	-379,4	-369,9
Soldul contului curent (% din PIB)	-2,0	-10,3	-10,4	-12,0	-7,2	-8,9	-4,2	-8,2	-7,1
Remitențele și compensațiile pentru muncă (nete)	660	869	1 156	1 119	1 283	1 343	1 411	1 531	1 743
Rezerve oficiale brute 2/	470	597	688	775	799	994	962	1 264	1 595
Rezerve oficiale brute (luni de import)	2,1	2,2	2,3	2,5	2,4	2,9	2,7	3,3	3,9
Cursul de schimb (MDL/\$), media perioadei	12,3	12,6	13,3	13,1
Cursul de schimb (MDL/\$), sfârșitul perioadei	12,5	12,8	13,8	13,1
Cursul de schimb real efectiv, modificarea %	12,8	-1,3	1,8	0,0
Datoria externă/PIB (%) 3/	63,8	53,4	51,6	53,3	55,1	49,1	53,7	43,3	39,1
Deservirea datoriei/exportul bunurilor și serviciilor (%) 4/	21,0	20,3	16,7	16,0	14,4	13,1	14,1	13,2	13,8
Indicatorii sociali, anul de referință									
VNB pe cap de locuitor, dolari SUA: 880 (2005)					Populația sub pragul sărăciei, %: 30,2 (2005)				
Speranța de viață, bărbați, ani: 64,9 (2005)					Speranța de viață, femei: 71,9 (2005)				

Sursă: Autoritățile Republicii Moldova; estimările personalului FMI.

1/ Datele nu includ Transnistria.

2/ Pentru 2005, include efectul pozitiv de reclasificare a 43 milioane de dolari SUA.

3/ Include datoria publică și privată.

Tabelul 2. Moldova: Balanța de Plăți, 2005-2009
(milioane de dolari SUA, dacă nu este indicat altfel)

	2005	2006		2007		2008		2009
		CR/07/ 45	preliminar	CR/07/ 45	prognozat	CR/07/ 45	prognozat	prognozat
Contul curent	-306,9	-330,7	-403,7	-229,4	-353,6	-145,4	-379,4	-369,9
Soldul comercial	-1 190,8	-1 667,6	-1 590,9	-1 827,4	-1 907,7	-1 945,3	-2 173,6	-2 401,9
Exportul mărfurilor	1 104,4	1 042,7	1 053,5	1 194,9	1 208,6	1 345,0	1 373,6	1 550,4
<i>din care:</i> vin și alte produse alcoolice	314,7	150,4	186,8	195,5	226,1	245,7	294,0	374,9
Importul bunurilor	-2 295,2	-2 710,4	-2 644,4	-3 022,3	-3 116,3	-3 290,3	-3 547,2	-3 952,3
<i>din care:</i> energia	-426,4	-608,0	-544,9	-730,7	-637,8	-769,5	-706,4	-742,2
alte decât energia	-1 868,8	-2 102,4	-2 099,5	-2 291,6	-2 478,5	-2 520,8	-2 840,8	-3 210,1
Soldul serviciilor	-20,2	-6,9	-6,0	21,4	-6,7	38,7	-10,0	-10,4
Exportul serviciilor	423,9	517,2	482,5	592,7	540,4	667,1	567,4	595,7
Importul serviciilor	-444,2	-524,1	-488,5	-571,3	-547,1	-628,4	-577,3	-606,2
Venituri (nete)	358,8	543,5	399,6	603,5	515,2	677,9	593,5	695,7
Compensații plătite angajaților	476,8	634,2	522,6	703,9	627,1	774,3	714,9	814,0
Venituri din investiții directe și de portofoliu	-91,7	-63,3	-109,4	-63,8	-80,0	-68,8	-93,6	-105,9
Venituri din alte investiții	-26,3	-27,3	-13,6	-36,6	-31,9	-27,6	-27,8	-12,4
Transferuri curente (nete), <i>din care:</i>	545,3	800,3	793,7	973,0	1 045,7	1 083,2	1 210,6	1 346,8
Remitențe, nete	392,0	521,3	596,4	578,7	715,6	636,5	815,8	928,9
Transferuri oficiale, <i>din care:</i>	45,7	62,1	58,5	124,1	168,5	135,3	218,3	225,6
Granturi pentru susținerea bugetului	...	9,6	24,0	52,7	84,3	57,5	120,1	128,6
Contul de capital și financiar	211,1	276,8	271,6	287,5	544,9	267,1	636,1	701,6
Contul de capital	-16,9	-8,0	-22,8	-8,0	-22,8	-8,0	-22,8	-15,0
Contul financiar	228,0	284,8	294,4	295,5	567,7	275,1	658,9	716,6
Investiții directe	225,5	221,6	223,0	223,3	350,8	240,9	414,6	469,2
Investiții de portofoliu (nete)	-7,0	-9,8	-4,7	-10,0	-4,7	-10,0	-4,7	-4,7
Alte investiții	11,0	73,0	75,8	82,3	221,4	44,2	248,8	252,1
Alte fluxuri de capital	-10,1	20,0	25,9	20,0	100,0	20,0	100,0	100,0
Erori și omisiuni 1/	192,1	73,0	117,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Soldul general	96,3	19,1	-14,8	58,1	191,4	121,7	256,7	331,7
Finanțare	-96,3	-48,8	14,8	-72,8	-191,4	-125,4	-256,7	-331,7
Utilizarea creditului FMI 2/ Modificarea rezervelor oficiale brute (creșterea este cu minus)	-21,4	9,2	41,1	11,9	27,5	12,9	13,3	-0,52
Finanțarea excepțională, <i>din care:</i>	-128,6	-63,6	-140,8	-110,8	-218,9	-163,1	-270,0	-331,7
Operațiuni cu datoria PPG	53,8	5,5	114,5	26,1	0,0	24,8	0,0	0,0
acumularea arieratelor la datoria publică	16,9	5,5	26,8	26,1	0,0	24,8	0,0	0,0
stingerea arieratelor	17,9	11,9	26,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
răscumpărări/plăți în avans	-1,0	-68,1	-87,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
anularea datoriei reeșalonări, excluzând rambursarea	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
arietatelor	0,0	61,7	87,7	26,1	0,0	24,8	0,0	0,0
Operațiuni cu arierate private	1,9	0,0	83,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Din care acumularea arieratelor pentru resursele energetice	0,0	0,0	34,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Transferuri	35,0	...	4,7	...	0,0	...	0,0	0,0
Deficitul de finanțare	...	29,7	0,0	14,7	0,0	3,7	0,0	0,0

Indicatori de referință (din MEFP):

Rezerve oficiale brute 3/	597,4	688,4	775,3	799,3	994,2	962,4	1 264,2	1 595,4
luni de import al bunurilor și serviciilor	2,3	2,3	2,5	2,4	2,9	2,7	3,3	3,9
Resursele FMI acordate suplimentar	...	29,7	...	14,7
PIB nominal	2 988,3	3 166,2	3 356,2	3 189,3	3 982,8	3 441,3	4 606,7	5 213,3
Soldul contului curent (% din PIB)	-10,3	-10,4	-12,0	-7,2	-8,8	-4,2	-8,2	-7,1
Soldul comercial: mărfuri și servicii (% din PIB)	-40,5	-52,9	-47,6	-56,6	-48,1	-55,4	-47,4	-46,3
Exportul mărfurilor și serviciilor (% din PIB)	51,1	49,3	45,8	56,0	43,9	58,5	42,1	41,2
Creșterea exporturilor de mărfuri și servicii (%)	14,8	2,1	0,5	14,6	13,9	12,6	11,0	10,6
Importul mărfurilor și serviciilor (% din PIB)	-91,7	-102,2	-93,3	-112,7	-92,0	-113,9	-89,5	-87,4
Creșterea importurilor de mărfuri și servicii (%)	29,7	18,1	14,4	11,1	16,9	9,0	12,6	10,5
Remitențe și compensații salariaților (nete)	868,8	1 155,5	1 119,0	1 282,6	1 342,8	1 410,9	1 530,7	1 742,9
Total deservirea datoriei/exporturi de mărfuri și servicii (%)	20,3	16,7	16,0	14,4	13,1	14,1	13,2	13,8
Stocul datoriei externe (% din PIB) 4/	53,4	51,6	53,3	55,1	49,1	53,7	43,3	39,1
Prețul gazelor naturale importate, dolari SUA/ o mie metri cubi	68,8	132,9	120,0	220,0	170,0	220,0	185,4	190,3
Arierate externe: energia electrică	286,6	286,6	320,5	286,6	320,5	286,6	320,5	320,5
Arierate externe: PPG	56,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Surse: Banca Națională a Moldovei; estimările și prognozele FMI.

1/ Prognozele revăzute pentru 2006 reflectă cifrele curente pentru prima jumătate de an.

2/ Include resursele suplimentare acordate.

3/ Include modificările legate de reevaluare, care nu sunt reflectate în modificarea rezervelor oficiale brute din Balanța de Plăți.

4/ Inclusiv arieratele la resursele energetice.

Tabelul 3. Moldova: bugetul guvernului general, 2004-2009
(milioane lei, dacă nu este indicat altfel)

	2004	2005	2006		2007		2008		2009
			CR/07/ 45	preli- minar	CR/07/ 45	prog- nozat	CR/07/ 45	prog- nozat	
Venituri și granturi	11 324	14 519	16 893	17 849	19 779	20 886	21 833	22 242	24 819
Venituri	10 162	12 823	15 280	16 044	17 526	18 338	19 744	19 382	21 549
Venituri fiscale	9 545	11 888	14 176	14 889	16 479	16 928	18 707	17 979	19 998
Impozit pe venit	780	709	975	1 079	989	1 143	1 089	400	500
Impozit pe venitul personal	797	962	1 051	1 128	1 124	1 243	1 328	1 345	1 508
TVA	3 428	4 623	5 796	6 194	6 882	7 122	7 977	7 705	8 530
Accize	910	1 172	1 004	1 071	1 228	1 246	1 345	1 359	1 505
Impozite pe comerțul extern	496	681	764	828	940	856	1 087	949	1 048
Alte impozite	317	327	336	342	395	373	432	420	456
Contribuții la Fondul Social	2 493	2 972	3 723	3 691	4 154	4 204	4 642	4 840	5 350
Contribuții la Fondul de Asigurări în Medicină	326	442	526	558	768	743	807	960	1 100
Venituri nefiscale	617	935	1 104	1 154	1 047	1 410	1 037	1 403	1 551
Transferurile venitului BNM	6	74	163	163	118	313	50	153	200
Granturi	125	460	440	315	1 079	1 046	986	1 461	1 730
Granturi pentru susținerea bugetului	0	0	127	62	77	687	0	935	899
Granturi pentru proiectele finanțate din exterior	125	0	313	253	309	359	97	525	651
Alte granturi externe	693	0	889	0	180
Veniturile fondurilor speciale	1 036	1 237	1 174	1 490	1 174	1 501	1 103	1 400	1 540
Cheltuieli și creditare netă	11 092	13 937	16 892	17 727	20 012	21 119	22 106	22 523	25 129
Cheltuieli curente	9 537	11 641	14 617	14 223	17 143	17 717	19 225	18 671	20 796
Plata salariilor	2 507	3 000	3 970	4 183	4 455	4 966	5 308	5 405	5 957
Mărfuri și servicii	2 485	2 899	3 595	3 635	4 698	4 851	4 934	4 507	5 145
<i>din care: Fondul de Asigurări în Medicină</i>	927	1 108	1 528	1 485	2 012	1 938	2 311	2 564	3 057
Plata dobânzilor	612	471	537	455	676	645	631	607	627
interne	399	193	276	223	431	471	388	444	371
externe	213	277	261	231	245	174	244	162	256
Transferuri	3 727	5 012	6 194	5 935	6 965	7 234	8 063	8 102	8 993
Transferuri în economie	635	962	1 134	1 043	1 244	1 242	1 320	1 391	1 544
Transferuri familiilor	3 092	4 050	5 060	4 892	5 721	5 992	6 744	6 711	7 449
<i>din care: Fondul Social</i>	2 769	3 692	4 502	4 383	5 088	5 088	6 036	5 960	6 612
Alte cheltuieli curente	206	259	321	16	348	22	288	50	75
Creditare netă	-57	-39	-43	-63	-24	-63	-50	-65	-55
Cheltuieli de capital	1 613	2 335	2 319	3 567	2 893	3 465	2 931	3 917	4 387
Discrepanțe statistice	28	-89	-1	-5
Excedent (+)/deficit (-) total (de casă)	260	492	0	118	-233	-233	-273	-280	-310
Soldul primar (de casă)	537	572	443	412	358	326	317
Modificarea arieratelor (+, majorare)	102	4	-30	-13	0	0	0	0	0
Excedent (+)/deficit (-) total (obligațiuni)	158	488	30	131	-233	-233	-273	-280	-310
Finanțarea	-260	-492	-1	-118	233	233	273	280	310
Finanțarea bugetului	-530	-819	-388	-528	-470	-346	-146	-535	-498
Guvernul central	-429	-943	-555	-752	-630	-457	-171	-560	-522
Internă netă	592	-597	79	-279	-390	-268	55	-242	-84
Externă netă (minus credite pentru proiecte)	-1 044	-380	-662	-641	-395	-343	-250	-341	-462
Privatizarea	23	34	28	168	155	155	24	24	24
Deficit de finanțare	0	0	0	0	0	0	0
Autoritățile publice locale	6	151	100	267	40	40	25	25	25
<i>din care: privatizarea</i>	227	...	80	...	25	0
CNAS	-67	5	67	30	120	120	0	0	0
CNAM	-39	-174	0	-74	0	-50	0	0	0
Împrumuturi pentru proiecte	270	327	387	410	703	579	419	815	808
<i>Indicator de referință:</i>									
PIB	32 032	37 652	41 953	44 069	46 603	49 708	53 195	56 039	62 850
Deficit modificat 1/	-133
Datoria guvernului general (milioane de lei)	15 129	14 311	13 776	15 226	15 014	15 459	15 711	14 593	14 340
din care datoria externă	11 415	10 524	9 928	11 436	10 237	11 560	11 284	10 662	10,428

Surse: datele prezentate de autorități: estimări și prognoze ale FMI

1/ Include 250 milioane de lei pentru recapitalizarea BNM.

Tabelul 3 (continuare). Moldova: bugetul guvernului general, 2004-2009
(procente din PIB, dacă nu este indicat altfel)

	2004	2005	2006		2007		2008		2009
			CR/07/ 45	preli- minar	CR/07/ 45	prog- noz	CR/07/ 45	prog- noz	prog- noz
Venituri și granturi	35,4	38,6	40,3	40,5	42,4	42,0	41,0	39,7	39,5
Venituri	31,7	34,1	36,4	36,4	37,6	36,9	37,1	34,6	34,3
Venituri fiscale	29,8	31,6	33,8	33,8	35,4	34,1	35,2	32,1	31,8
Impozit pe venit	2,4	1,9	2,3	2,4	2,1	2,3	2,0	0,7	0,8
Impozit pe venitul personal	2,5	2,6	2,5	2,6	2,4	2,5	2,5	2,4	2,4
TVA	10,7	12,3	13,8	14,1	14,8	14,3	15,0	13,7	13,6
Accize	2,8	3,1	2,4	2,4	2,6	2,5	2,5	2,4	2,4
Impozite pe comerțul extern	1,5	1,8	1,8	1,9	2,0	1,7	2,0	1,7	1,7
Alte impozite	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7
Contribuții la Fondul Social	7,8	7,9	8,9	8,4	8,9	8,5	8,7	8,6	8,5
Contribuții la Fondul de Asigurări în Medicină	1,0	1,2	1,3	1,3	1,6	1,5	1,5	1,7	1,8
Venituri nefiscale	1,9	2,5	2,6	2,6	2,2	2,8	1,9	2,5	2,5
Transferurile venitului BNM	0,0	0,2	0,4	0,4	0,3	0,6	0,1	0,3	0,3
Granturi	0,4	1,2	1,0	0,7	2,3	2,1	1,9	2,6	2,8
Granturi de susținere a bugetului	0,0	0,0	0,3	0,1	0,2	1,4	0,0	1,7	1,4
Granturi pentru proiectele finanțate din exterior	0,4	0,0	0,7	0,6	0,7	0,7	0,2	0,9	1,0
Alte granturi externe	1,5	0,0	1,7	0,0	0,3
Veniturile fondurilor speciale	3,2	3,3	2,8	3,4	2,5	3,0	2,1	2,5	2,5
Cheltuieli și creditare netă	34,6	37,0	40,3	40,2	42,9	42,5	41,6	40,2	40,0
Cheltuieli curente	29,8	30,9	34,8	32,3	36,8	35,6	36,1	33,3	33,1
Plata salariilor	7,8	8,0	9,5	9,5	9,6	10,0	10,0	9,6	9,5
Mărfuri și servicii	7,8	7,7	8,6	8,2	10,1	9,8	9,3	8,0	8,2
Plata dobânzilor	1,9	1,2	1,3	1,0	1,5	1,3	1,2	1,1	1,0
Transferuri	11,6	13,3	14,8	13,5	14,9	14,6	15,2	14,5	14,3
Alte cheltuieli curente	0,6	0,7	0,8	0,0	0,7	0,0	0,5	0,1	0,1
Creditare netă	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Cheltuieli de capital	5,0	6,2	5,5	8,1	6,2	7,0	5,5	7,0	7,0
Discrepanțe statistice	0,1	-0,2	0,0	0,0
Excedent (+)/deficit (-) total (de casă)	0,8	1,3	0,0	0,3	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Soldul primar (de casă)	2,7	2,6	1,3	1,3	1,0	0,8	0,7	0,6	0,5
Modificarea arieratelor (+, majorare)	0,3	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Excedent (+)/deficit (-) total (obligațiuni)	0,5	1,3	0,1	0,3	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Finanțarea	-0,8	-1,3	0,0	-0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Finanțarea bugetului	-1,7	-2,2	-0,9	-1,2	-1,0	-0,7	-0,3	-1,0	-0,8
Guvernul central	-1,3	-2,5	-1,3	-1,7	-1,4	-0,9	-0,3	-1,0	-0,8
Internă netă	1,8	-1,6	0,2	-0,6	-0,8	-0,5	0,1	-0,4	-0,1
Externă netă (minus credite pentru proiecte)	-3,3	-1,0	-1,6	-1,5	-0,8	-0,7	-0,5	-0,6	-0,7
Privatizarea	0,1	0,1	0,1	0,4	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0
Deficit de finanțare	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Autoritățile publice locale	0,0	0,4	0,2	0,6	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
din care: privatizarea	0,5	...	0,2	...	0,0	...
CNAS	-0,2	0,0	0,2	0,1	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0
CNAM	-0,1	-0,5	0,0	-0,2	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
Împrumuturi pentru proiecte	0,8	0,9	0,9	0,9	1,5	1,2	0,8	1,5	1,3
<i>Indicator de referință:</i>									
PIB (milioane de lei)	32 032	37 652	41 953	44 069	46 603	49 708	53 195	56 039	62 850
Deficit modificat 1/	-0,3

Surse: datele prezentate de autorități: estimări și prognoze ale FMI

1/ Include 250 milioane de lei pentru recapitalizarea BNM.

Tabelul 3a. Moldova: bugetul guvernului general, 2006-2007
(în milioane de lei, dacă nu este indicat altfel)

	2006		2007							
	CR/06/ 184	preli- minar	trimestrul I		trimestrul II		trimestrul III		trimestrul IV	
			CR/07/ 45	preli- minar efectiv	CR/07/ 45	prog- nozată	CR/07/ 45	prog- nozată	CR/07/ 45	prog- nozată
Venituri și granturi	16 893	17 849	3 955	4 911	8 766	9 831	14 070	15 060	19 779	20 886
Venituri	15 280	16 044	3 442	4 583	7 727	8 781	12 364	13 289	17 526	18 338
Venituri fiscale	14 176	14 889	3 140	3 966	7 080	7 768	11 513	12 072	16 479	16 928
Impozit pe venit	975	1 079	292	550	511	732	715	897	989	1 143
Impozit pe venitul personal	1 051	1 128	225	295	502	585	805	905	1 124	1 243
TVA	5 796	6 194	1 217	1 543	2 885	3 175	4 799	5 061	6 882	7 122
Accize	1 004	1 071	212	260	506	544	854	881	1 228	1 246
Impozite pe comerțul extern	764	828	167	223	399	411	656	621	940	856
Alte impozite	336	342	54	53	156	149	273	258	395	373
Contribuții la Fondul Social	3 723	3 691	798	866	1 753	1 813	2 862	2 916	4 154	4 204
Contribuții la Fondul de Asigurări în Medicină	526	558	176	176	368	360	549	533	768	743
Venituri nefiscale	1 104	1 154	302	617	648	1 013	851	1 217	1 047	1 410
Transferurile BNM	163	163	0	313	118	313	118	313	118	313
Granturi	440	315	320	65	613	495	858	681	1 079	1 046
Granturi de susținere a bugetului	127	62	77	1	0	312	77	380	77	687
Granturi pentru proiectele finanțate din exterior	313	253	92	64	176	183	246	302	309	359
Alte granturi externe	346	0	693	0
Veniturile fondurilor speciale	1 174	1 490	193	264	426	555	848	1 090	1 174	1 501
Cheltuieli și creditare netă (de casă)	16 892	17 726	4 099	4 525	9 014	10 078	14 308	15 298	20 012	21 119
economia națională	2 501	2 721	435	647	933	1 289	1 673	2 130	2 319	2 951
sfera socială	5 076	5 496	1 205	1 385	2 514	2 800	3 779	4 194	5 353	5 880
învățământul	3 357	3 605	859	866	1 798	1 763	2 627	2 711	3 625	3 936
ocrotirea sănătății	540	626	107	117	231	244	382	381	544	593
altele	1 179	1 265	238	402	485	793	769	1 102	1 184	1 351
Plata dobânzilor	537	455	152	141	300	282	487	453	676	645
Alte cheltuieli	2 792	3 249	736	819	1 735	1 771	2 802	2 893	3 895	4 130
Fondul Social	4 502	4 383	1 138	1 148	2 421	2 353	3 811	3 742	5 088	5 088
Fondul de Asigurări în Medicină	1 528	1 485	443	403	925	909	1 378	1 400	2 012	1 938
Creditare netă	-43	-63	-9	-18	-14	-27	-22	-48	-24	-63
Cheltuieli neidentificate	0	...	702	...	534	...	550
Discrepanțe statistice	0	-5	0	0	0	0	0	0	0	0
Excedent (+)/deficit (-) total (de casă)	0	118	-144	386	-248	-248	-238	-238	-233	-233
Soldul primar (de casă)	537	572	8	528	51	34	250	216	443	412
Excedent (+)/deficit (-) total (obligațiuni)	30	131	-144	286	-248	-248	-238	-238	-233	-233
Finanțarea	0	-118	144	-386	248	248	238	238	233	233
Finanțarea bugetului	-388	-528	-40	-463	-71	4	-234	-128	-470	-346
Guvernul central	-555	-752	-88	-108	-272	112	-571	-282	-630	-456
Internă netă	71	-279	-154	-42	-203	163	-457	-186	-390	-268
Externă netă (minus credite pentru proiecte)	-653	-641	67	-77	-109	-102	-194	-187	-395	-343
Privatizarea	28	168	0	12	40	52	80	92	155	155
Deficit de finanțare	0	0	0	-1	0	-1	0	0	0	0
Autoritățile publice locale din care: privatizarea	100	267	-15	-390	-39	-294	-5	-140	40	40
CNAS	67	30	113	109	203	199	298	294	120	120
CNAM	0	-74	-51	-73	37	-13	44	0	0	-50
Împrumuturi pentru proiecte	387	410	184	76	319	244	472	366	703	579
Indicator de referință:										
PIB (milioane de lei)	41 953	44 069							46 603	49 708

Surse: datele prezentate de autorități: estimări și prognoze ale FMI

Tabelul 4. Conturile Băncii Naționale a Moldovei și sinteza monetară, 2005-2007
(milioane de lei, dacă nu este indicat altfel)

	2005	2006	2007								
			trimestrul I		trimestrul II		trimestrul III		trimestrul IV		
			CR/07 45	efectiv	CR/07 45	prog- nozat	CR/07 45	prog- nozat	CR/07 45	prog- nozat	
Banca Națională a Moldovei											
Active externe nete (AEN)	6 434	8 140	8 334	8 164	8 698	9 098	9 072	9 376	10 179	10 142	
AEN (convertibile)	6 436	8 159	8 334	8 175	8 698	9 098	9 072	9 376	10 179	10 142	
<i>AEN (convertibile) la rata de schimb din Program</i>											
Rezerve brute	6 436	8 260	7 737	8 500	7 967	9 483	8 207	9 830	8 789	10 705	
Obligațiuni externe	7 666	10 005	9 782	9 843	10 611	11 110	10 871	11 264	12 303	12 210	
Activele interne nete	-1 230	-1 846	-1 448	-1 668	-1 913	-2 012	-1 799	-1 887	-2 124	-2 069	
<i>Activele interne nete la rata de schimb din program</i>											
Cereri față de guvernul general (net)	569	-1 628	-1 594	-1 667	-1 812	-2 084	-2 039	-2 153	-2 924	-2 698	
Credite acordate băncilor	569	-1 728	-997	-2 003	-1 081	-2 468	-1 174	-2 606	-1 535	-3 261	
Alte articole (net)	2 291	1 683	1 607	1 556	1 516	1 744	1 205	1 367	565	545	
Baza monetară	-1 186	-2 031	-1 300	-2 308	-1 300	-2 797	-950	-2 413	-600	-2 053	
Bani în circulație	-536	-1 280	-1 900	-915	-2 028	-1 031	-2 295	-1 107	-2 889	-1 190	
Rezervele bancare	7 003	6 512	6 740	6 497	6 886	7 014	7 033	7 223	7 255	7 443	
Rezervele obligatorii	4 571	5 146	5 190	4 923	5 302	5 401	5 416	5 562	5 586	5 731	
Rezerve excesive	2 431	1 366	1 550	1 573	1 584	1 613	1 618	1 661	1 669	1 712	
Sinteză monetară pe sistem	795	936	903	958	936	1 009	963	1 057	983	1 137	
Activele externe nete	1 635	430	648	615	648	604	655	604	685	575	
Activele externe nete (convertibile)											
<i>din care: ale băncilor comerciale</i>	7 421	9 466	10 394	9 214	10 787	10 096	11 186	10 370	12 394	11 130	
Activele externe nete (neconvertibile)	7 418	9 511	10 394	9 322	10 787	10 096	11 186	10 370	12 394	11 130	
Activele interne nete	982	1 352	2 060	1 147	2 088	998	2 114	993	2 215	989	
Cereri față de guvernul general (net)	3	-45	0	-108	0	0	0	0	0	0	
Credite în economie	8 405	10 092	9 199	10 734	9 360	11 319	9 495	11 661	9 282	11 990	
Alte articole (nete)	1 387	1 273	1 323	793	1 306	775	1 158	670	1 170	1 040	
Masa monetară (M3)	9 990	13 768	13 012	14 821	13 431	15 421	13 850	16 020	14 269	16 167	
Masa monetară (M2: fără depozite valutare)	-2 972	-4 949	-5 136	-4 880	-5 377	-4 877	-5 513	-5 030	-6 156	-5 217	
Bani în circulație	15 827	19 558	19 594	19 948	20 147	21 415	20 682	22 031	21 676	23 120	
Total depozite	11 126	12 485	12 133	12 716	12 502	13 808	12 820	14 373	13 148	15 208	
Depozite în moneda națională	4 571	5 146	5 190	4 856	5 302	5 401	5 416	5 562	5 586	5 731	
Depozite valutare	11 256	14 412	14 404	15 092	14 844	16 014	15 266	16 469	16 090	17 389	
Indicatori de referință:	6 554	7 324	6 943	7 826	7 200	8 407	7 404	8 811	7 562	9 477	
Creșterea bazei monetare (% modif.; trimestrial)	4 701	7 073	7 461	7 233	7 645	7 607	7 862	7 658	8 528	7 912	
Creșterea bazei monetare (% modif.; anual)	20,3	5,0	1,9	-0,2	2,2	8,0	2,1	3,0	3,1	3,0	
Creșterea masei monetare (% modif.; trimestrial)	31,8	-7,0	12,7	8,7	8,6	10,6	13,4	16,4	9,7	14,3	
Creșterea masei monetare (% modif.; anual)	6,0	9,7	3,7	2,0	2,8	7,4	2,7	2,9	4,8	4,9	
Creditarea economiei (% modif.; anual)	35,0	23,6	20,1	22,3	13,2	20,4	16,0	23,5	14,7	18,2	
Creditarea netă a guvernului (% modif.; anual)	35,0	37,8	20,9	37,7	16,6	33,9	12,4	30,0	13,3	17,4	
Rezerve internaționale brute (milioane de dolari SUA)	-15,0	-26,6	-17,4	-20,0	-17,8	-5,4	-18,3	-7,3	-67,9	-67,6	
Rezerve internaționale nete (milioane de dolari SUA)	597,4	775,3	683,3	786,1	731,2	896,0	740,0	912,6	799,3	994,2	
Viteza de circulație (M3, sfârșitul perioadei)	501,6	632,2	582,1	652,9	599,4	733,7	617,5	759,7	661,3	825,8	
Multipliatorul masei monetare	2,4	2,3	2,2	2,3	2,2	2,2	2,2	2,26	2,15	2,15	
Ponderea depozitelor valutare în total depozite	2,3	3,0	2,9	3,1	2,9	3,1	2,9	3,0	3,0	3,1	
	41,8	49,1	51,8	47,9	51,5	47,5	51,5	46,5	53,0	45,5	

Surse: Banca Națională a Moldovei; estimări și prognoze ale personalului FMI

Tabelul 5. Moldova: indicatorii sectorului financiar, 2000-2006
(sfârșitul perioadei; procente, dacă nu este indicat altfel)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Mărimea							
Numărul băncilor	20	19	16	16	16	16	15
Activele totale ale sistemului bancar (% din PIB)	29	31	35	38	42	48	52
Credite acordate sectorului non-guvernamental (% din PIB)	14	16	19	22	23	27	26
Suficiența capitalului							
Rata suficienței capitalului 1/	49	43	36	32	31	27	28
Lichiditatea							
Rata lichidității 2/	67	60	56	48	53	50	44
Calitatea activelor 3/							
Credite non-performante (CNP) ca pondere din total credite	21	10	8	6	7	5	4
CNP, excl. pierderi la credite / capital de nivelul 1	15	5	3	2	3	0	-4
Credite supravegheate ca pondere din total credite	30	31	35	35	34	39	41
Credite neperformante și supravegheate ca pondere din total credite	51	41	43	42	41	44	45
Rentabilitatea							
Rentabilitatea capitalului propriu	25	14	17	20	18	15	21
Rentabilitatea activelor	7	4	4	4	4	3	3
Venitul, fără venitul din dobânzi / Total venit	39	35	40	38	35	34	31
Ratele dobânzii							
Rata medie a dobânzii la credite în moneda națională	32	26	19	19	21	17	19
Rata medie la depozite în moneda națională	24	18	13	14	16	11	13
Marja ratei dobânzii, moneda națională	9	8	7	5	6	7	5
Rata medie a dobânzii la credite în valută străină	15	12	12	11	11	11	11
Rata medie la depozite în valută străină	5	3	3	4	5	5	6
Marja ratei dobânzii, valută străină	10	9	9	7	6	5	5
Bonuri de trezorerie de 91 zile (venit nominal efectiv)	25	8	11	18	7	4	12
Depozite în valută străină							
Ponderele depozitelor în valută străină în masa monetară	28	28	31	34	31	30	36
Ponderele depozitelor în valută străină în total depozite	49	45	47	50	45	42	49

Sursă: Banca Națională a Moldovei

1/ Capital normativ total raportat la activele ponderate la risc

2/ Active lichide raportate la total depozite

3/ Incertitudinea vizând proprietarii băncilor implică o abordare precaută a acestor date

Tabelul 6: Moldova: Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, localizate (SCERS)

	2002	2003	2004	2005	2006 prel.	obiectivele		
						2006	2010	2015
Scopul: Eradicarea sărăciei extreme și a foametei								
Obiectivul: Reducerea în jumătate a numărului persoanelor cu venit mai mic de 2,15 dolari SUA pe zi (la PPC), între anii 1997-2015								
• Ponderea populației cu venit mai mic de \$2,15 pe zi (%)	39,8	28,9	27,8	27,6	...	28,0	23,0	18,0
Scopul: Realizarea accesului universal la studii medii								
Obiectivul: Realizarea accesului universal la învățământul gimnazial								
• Rata încadrării nete în învățământul gimnazial (%)	87,9	87,5	88,5	86,8	...	88,9	93,8	100,0
Scopul: Reducerea mortalității copiilor								
Obiectivul: Reducerea cu două treimi a ratei mortalității la copiii cu vârsta sub cinci ani pe parcursul perioadei 1990-2015								
• Rata mortalității la copiii cu vârsta sub cinci ani (la 1000)	18,2	17,8	15,3	15,7	14,0	15,0	11,9	8,4
• Rata mortalității infantile (la 1000 vii-născuți)	14,7	14,4	12,2	12,4	11,8	12,1	9,6	6,3
• Ponderea copiilor de 2 ani vaccinați împotriva rujeolei (% copii)	98,6	98,6	...	98,2	94,0	100,0	100,0	100,0
Scopul: Îmbunătățirea sănătății materne								
Obiectivul: Reducerea cu trei pătrimi a ratei mortalității materne pe parcursul perioadei 1990-2015								
• Rata mortalității materne (la 100 000 nașteri)	28,0	21,9	23,5	18,6	16,0	23,0	21,0	13,3
• Rata nașterilor asistate de personal medical calificat (%)	99,0	100,0	100,0	100,0
Scopul: Combaterea HIV/SIDA, tuberculozei și malariei								
Obiectivul: Stoparea răspândirii și începerea procesului de reducere a HIV/SIDA către anul 2015								
• incidența HIV/SIDA (la 100 000 persoane)	5,5	4,7	6,2	8,5	10,0	4,0	3,5	3,2
• incidența HIV printre populația cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 ani	9,7	6,1	9,7	11,7	13,3	4,9	4,2	4,0
Obiectivul: Stoparea răspândirii și începerea procesului de reducere a tuberculozei și malariei, către anul 2015								
• Rata mortalității asociată cu tuberculoza (decese la 100 000 persoane)	15,9	16,4	16,8	18,9	18,6	13,9	12,0	7,0
Scopul: Asigurarea durabilității mediului înconjurător								
Obiectivul: Integrarea principiilor dezvoltării durabile în politicile și programele naționale și reducere a pierderilor resurselor mediului înconjurător								
• Ponderea terenurilor împădurite (%)	11,4	12,4	12,6	11,0	12,1	13,2
• Ponderea ariilor naturale protejate pentru conservarea biodiversității (%)	2,0	2,0	2,0	2,0	4,7	2,1	2,2	2,4
Obiectivul: Reducerea în jumătate a numărului persoanelor fără acces la surse îmbunătățite de apă către anul 2015								
• Ponderea populației cu acces durabil la sursele îmbunătățite de apă (%)	38,5	39,7	44,5	47,7	57,0	68,5
Obiectivul: Majorarea semnificativă a numărului populației ce are acces la salubritate îmbunătățită								
• Ponderea populației ce are acces la salubritate îmbunătățită (%)	41,7	41,5	43,6	56,0	73,3	90,0

Sursă: Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (2004-2006), Unitatea de monitorizare a SCERS

Tabelul 7. Moldova: Necesitățile și sursele de finanțare externă, 2004-2009
(milioane de dolari SUA)

	Efectiv			Prognoza personalului FMI		
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1. Necesarul total de finanțare	447,2	636,9	812,3	837,5	979,7	1045,8
Deficitul contului curent extern (fără transferurile oficiale)	110,6	352,5	462,2	522,1	597,7	595,4
Amortizarea datoriei	112,0	133,5	115,3	75,0	91,4	101,8
Datorii pe termen mediu și lung	112,0	133,5	115,3	75,0	91,4	101,8
Sectorul public	41,8	40,7	61,1	24,5	25,0	27,7
Multilaterale 1/	40,5	24,6	18,7	16,5	18,6	20,9
Obligațiuni și cambii						
Alte	1,3	16,1	42,4	7,9	6,3	6,7
Băncile comerciale						
Sectorul privat corporativ	70,2	92,8	54,2	50,5	66,4	74,1
Datorii pe termen scurt 2/						
Rambursarea arieratelor	54,9	0,8	70,0	0,0	0,0	0,0
Acumularea rezervelor brute	148,0	128,6	140,8	218,9	270,0	331,1
Procurarea și rambursarea creditelor FMI	21,6	21,4	24,1	21,5	20,5	17,4
2. Finanțarea disponibilă	447,2	636,9	812,3	837,5	979,7	1045,8
Investiții directe străine (nete)	82,4	225,5	223,0	350,8	414,6	469,2
Finanțarea datoriei de către creditorii privați	114,2	129,9	112,5	112,5	112,5	112,5
Finanțarea pe termen mediu și lung	114,2	129,9	112,5	112,5	112,5	112,5
Aferentă sectorului public						
din care: finanțarea Balanței de Plăți 3/						
Aferentă băncilor comerciale						
Aferentă sectorului privat corporativ	114,2	129,9	112,5	112,5	112,5	112,5
Finanțarea pe termen scurt						
din care: finanțarea Balanței de Plăți 3/						
Creditorii oficiali 4/	74,9	69,2	155,2	271,2	334,8	325,1
Multilaterali 1/	72,3	68,2	128,4	183,3	197,7	179,6
din care: finanțarea Balanței de Plăți 3/						
Bilaterali	2,6	1,0	26,7	88,0	137,1	145,6
Aferentă sectorului public	2,6	1,0	26,7	88,0	137,1	145,6
din care: finanțarea Balanței de Plăți 3/						
granturi potențiale				0,0	0,0	0,0
Aferentă sectorului privat						
Acumularea arieratelor (excepțională)	42,4	26,3	60,1	0,0	0,0	0,0
Deficitul de finanțare 5/	0,0	0,0	0,0	0,0
Alte fluxuri 5/	133,3	186,1	261,5	102,9	117,7	139,0
Indicatori de referință:						
Finanțarea Balanței de Plăți, total 3/	65,3	48,9	33,8	16,9
Resurse suplimentare de la FMI, potențiale

Surse: autoritățile moldovenești; estimările personalului FMI.

1/ Cu excepția FMI.

2/ Scadența inițială de sub un an. Stocul la sfârșitul perioadei precedente.

3/ Include tranzacții întreprinse în scopul finanțării deficitului Balanței de Plăți sau suplimentării rezervelor.

4/ Include împrumuturi și granturi.

5/ Include alte fluxuri financiare nete, precum și erorile și omisiunile.

Tabelul 8. Moldova: Criteriile cantitative de performanță și țintele indicative, 31 decembrie, 2006 - 31 decembrie, 2007 1 / 2/

	31 decembrie, 2006	31 martie, 2007	30 iunie, 2007	30 septembrie, 2007	31 decembrie, 2007
	țintă indicativă	preliminar	țintă indicativă	țintă indicativă	țintă indicativă
	CR/07/45 efectiv	CR/07/45	CR/07/45 revizuit	CR/07/45 revizuit	CR/07/45 revizuit
1. Criteriile cantitative de performanță					
Limita minimă a soldului bugetului guvernului general	-210	...	(milioane de lei, dacă nu este indicat altfel)	-248	-238
<i>Limita minimă ajustată pentru soldul bugetului guvernului general 3/</i>					
4/	-488	-45	386
Plafonul activelor interne nete ale BNM (nivel)	-768	-997	-2 003	-1 081	-2 468
Limita minimă a rezervelor internaționale nete ale BNM (nivel)	7 380	7 737	8 500	7 967	9 483
Plafonul datoriei externe neconcesionale contractate sau garantate de guvernul general (milioane de euro) 5/	0	0	0	0	69
Proiectul de reabilitare a drumurilor finanțat de BERD/BEI	60
Proiectul în domeniul ocrotirii sănătății finanțat de BDCE	9
Altele	0
2. Criteriile de performanță permanente					
Plafonul acumulării areratelor la plățile externe	0	0	0	0	0
3. Țintele indicative			(milioane de lei)		
Plafonul bazei monetare (nivel)	6 612	6 740	6 497	6 886	7 014
Plafonul asupra modificării areratelor interne ale guvernului general	0	0	161	0	0
Plafonul fondului re retribuire a muncii al guvernului general	1 093	...	2 430
4. Previzuni de bază			(milioane de lei, dacă nu este indicat altfel)		
Finanțarea concesională a datoriei externe	387	410	184	319	370
în milioane de dolari SUA	29	31	13	22	30
Încasări din privatizare	28	168	0	40	107

Surse: autoritățile Republicii Moldova și estimările personalului FMI.

1/ Cifrele pentru anul 2007 se referă la fluxurile cumulative, începând cu sfârșitul anului 2006, cu excepția cazurilor indicate altfel. Criteriile cantitative sunt calculate în baza cursului de schimb de referință de 13,2911 lei/dolar SUA.

2/ Toate variabilele sunt stocuri, cu excepția soldului bugetului guvernului general și a împrumuturilor concesionale externe, care sunt fluxuri.

3/ În cazul în care debursările datoriei externe vor depăși previziunile utilizate pentru scopurile Programului, plafonul deficitului de casă al guvernului general va fi majorat cu o valoare corespunzătoare, până la limita cumulativă de 188 milioane de lei. În cazul în care debursările externe lipsesc, plafonul va fi diminuat cu sumă deplină.

4/ În conformitate cu Memorandumul Tehnic de Înțelegere, limita deficitului pentru anul 2006 a fost majorat cu 250 milioane de lei – suma achitată în numerar, pentru recapitalizarea BNM.

5/ vezi pct. 19 din MEPP și pct. 15 din Memorandumul Tehnic de Înțelegere.

Tabelul 9. Moldova: Situația vizând implementarea criteriilor de performanță structurală și a indicatorilor structurali de monitorizare

Măsura	Termenul	Situația	Note
Convenit în programul din 2006			
Criteriile de performanță			
1. Guvernul și BNM vor continua să se abțină de la acordarea tratamentului preferențial Băncii de Economii (inclusiv prin facilități fiscale, reglementări prudentiale și acces la mijloacele guvernului general)	Continuu	Se respectă	
2. Transmiterea în Parlament a modificărilor la Legea privind întreprinderile de stat, care să stabilească condiții de guvernare corporative similare celor din societățile pe acțiuni.	30/06/06	Realizat	Modificările la Legea nr. 146-XIII din 16 iunie 1994 privind întreprinderile de stat, care stabilesc condițiile de guvernare corporativă similare celor din societățile pe acțiuni, au fost aprobate prin Hotărârea de Guvern nr. 531 din 18 mai 2006 și prezentată Parlamentului la 20 iunie, 2006.
3. Adoptarea de către Parlament a modificărilor la Legea cu privire la Banca Națională, prin care stabilitatea prețurilor să devină obiectivul de bază, se va interzice creditarea directă a Guvernului, se va consolida independența membrilor Consiliului de Administrație al BNM în exercitarea sarcinilor și atribuțiilor lor și se va acorda BNM autoritatea deplină asupra politicii monetare.	31/07/06	Realizat	Proiectul de lege privind modificarea Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei a fost prezentat Parlamentului Republicii Moldova la data de 31 martie, 2006 și a fost aprobat în a doua lectură la 30 iunie, 2006.
4. În perioada februarie-septembrie 2006 Consiliul Creditorilor va semna acorduri privind restructurarea datoriei pentru suma totală ce nu va depăși 100 milioane lei, cu rambursarea totală a fiecărei datorii restructurate nu mai târziu de 1 ianuarie 2009.	30/09/06	Realizat	În perioada februarie - septembrie Consiliul Creditorilor a încheiat acorduri-memorandum în sumă de 99,96 milioane de lei.
5. Guvernul va adopta o Strategie de reformă a administrării fiscale și un Plan de implementare, care au drept scop general reducerea poverii administrative a sistemului fiscal și consolidarea colectării impozitelor, și care în mod specific ar include o abordare a riscurilor în procesul de audit și executare, îmbunătățirea procesului de restituire a TVA și folosirea metodelor indirecte de evaluare a obligațiilor fiscale, inclusiv ca mijloc de a combate subfacturarea în comerțul extern.	30/09/06	Realizat	Proiectul strategiei a fost examinat de către Misiunea de Asistență Tehnică a Departamentului Afaceri Fiscale al FMI și aprobat de Guvern la 27 septembrie, 2006.
Indicatori structurali de monitorizare			
6. Includerea în tarifele pentru consumul de gaze naturale și electricitate a prețului majorat cu scopul recuperării costurilor din contul consumatorilor (populației și agenților economici), menținând sistemul actual de compensări direcționate.	Continuu	Se respectă	Prin Hotărârea or. 26 din 14 februarie, 2006 privind gazul natural. Agenția Națională de Reglementare în Energetică a majorat tarifele pentru consumul de gaze naturale, în scopul transferului deplin al costurilor asupra consumatorilor.
7. Stabilirea unui metodologii de analiză a impactului de reglementare a noilor legi și acte normative elaborate.	30/09/06	Realizat	Proiectul metodologiei și ghidului de realizare a evaluării impactului regulatoriu a fost pregătit și aprobat de către Comisia de stat de reglementare a activității antreprenoriale la 15 septembrie și de către guvern - la 27 septembrie curent.
8. Elaborarea unui plan de transfer a conturilor de venituri speciale (proprii) ale unităților bugetare, și a conturilor de cheltuieli ale CNAS și CNAM – la Trezorerie în 2007 (prin reducerea la zero a soldurilor conturilor aflate în băncile comerciale)	30/09/06	Realizat	Planul a fost elaborat și semnat în comun de Ministerul Finanțelor și BNM la 29 septembrie, 2006.

Tabelul 9. Moldova (continuare): Situația vizând implementarea criteriilor de performanță structurală și a indicatorilor structurali de monitorizare

	Măsura	Termenul	Situația	Note
9.	Anularea obligativității de a înregistra exporturile de cereale la Bursa de Mărfuri a Moldovei	30/09/06	Realizat	Prin Hotărârea de Guvern nr. 946 din 18 august 2006, obligativitatea de a tranzacționa exporturile de cereale prin Bursa de Mărfuri a fost anulată.
10.	Adoptarea de către Guvern a unei strategii de eficientizare a procedurii de faliment.	30/09/06	Nerespectat	Un proiect de strategie a fost elaborat, dar autoritățile sunt în căutarea asistenței tehnice străine pentru finalizarea strategiei.
11.	Prezentarea în Parlament a proiectului de lege privind gestionarea și deetatzarea proprietății statului (inclusiv a unui cadru de raportare pentru întreprinderile de stat în baza manualului de Statistică a Finanțelor Publice din 2001), precum și a modificărilor la Legea privind Datoria Publică, care vor face obligatorie raportarea către Ministerul Finanțelor a tuturor datoriiilor întreprinderilor de stat.	30/09/06	Nerespectat (realizat cu întârziere)	Proiectul de lege cu privire la gestionarea și deetatzarea proprietății de stat va fi transmis Parlamentului cu întârziere, pentru a lua în considerare comentariile partenerilor de dezvoltare. Proiectul de lege cu privire la datoria publică a fost aprobat de către Guvern și aprobat de către Parlament în prima lectură la 23 noiembrie 2006.
12.	Pregătirea unui plan de consolidare a situației financiare a CNAS (pentru Bugetul de stat pentru anul 2008).	31/12/06	Realizat	Planul de consolidare a situației financiare a CNAS a fost adoptat la 27 decembrie, 2006.
13.	Prezentarea în Parlament a proiectului de lege privind serviciul public.	31/12/06	Nerespectat	Proiectul de lege a fost elaborat, dar autoritățile (în urma consultărilor cu personalul FMI) au decis să amâne prezentarea proiectului Parlamentului, pentru a beneficia de asistența tehnică acordată de OECD-SIGMA, în primul trimestru al anului 2007. Dată fiind sensibilitatea politică în legătură cu apropierea alegerilor locale care au avut loc în iunie, autoritățile planifică să prezinte proiectul Parlamentului imediat după alegerile locale.
14.	Lichidarea Consiliului Creditorilor și transmiterea responsabilităților de monitorizare a datoriiilor fiscale și ne-fiscale către Inspectoratul Fiscal de Stat și, respectiv, instanțele de judecată.	31/12/06	Realizat	IFPS este pregătit să preia noile responsabilități.
15.	Finalizarea analizei funcționale detaliate a tuturor ministerelor și agențiilor centrale de administrare publică.	31/12/06	Realizat	Analiza funcțională a fost finalizată. În noiembrie, 2006, compania „DAI Europe” a prezentat raportul final cu privire la analiza funcțională plus cinci rapoarte sectoriale, în baza cărora un grup de experți ai Unității pentru reforma administrației elaborează recomandări care urmează a fi prezentate guvernului.
16.	Anunțarea câștigătorului licitației pentru efectuarea evaluării independente a BEM.	31/12/06	Realizat	Compania „Deloitte & Touche” a fost anunțată în calitate de câștigător.
17.	Aprobarea în Parlament a legii privind gestionarea și deetatzarea proprietății statului și a legii privind datoria publică.	31/12/06	Nerespectat (realizat cu întârziere)	Proiectul legii a fost adoptat în prima lectură la 28 decembrie, 2006. Din cauza controversei din Parlament cu privire la lista întreprinderilor ce nu pot fi supuse privatizării, legea a fost adoptată în a doua lectură în luna mai, 2007, constituind o acțiune de prioritate pentru cea de-a doua evaluare a realizării Programului.

Tabelul 9 (continuare). Moldova: Situația vizând implementarea criteriilor de performanță structurală și a indicatorilor structurali de monitorizare

Măsura	Termenul	Situația	Note
Acțiuni de prioritate			
1. Aprobarea de Parlament a Legii prin care responsabilitatea de stabilire a tarifelor pentru livrarea apei potabile și furnizarea energiei termice va fi transferată la ANRE	Convenit în programul din 2007	Realizat	
2. Scrisoarea adresată Corporației Financiare Internaționale pe lângă Banca Mondială prin care se solicită asistență întru pregătirea lansării pe piață a acțiunilor statului în Banca de Economii în scurt timp după finalizarea evaluării independente care, conform așteptărilor autorităților, urmează să fie finalizată către 30 septembrie 2007		Realizat	
Criteriile de performanță			
3. Guvernul și BNM vor continua să se abțină de la acordarea tratamentului preferențial Băncii de Economii (inclusiv prin facilități fiscale, reglementare prudențială și acces la mijloace)	Continuu	Realizat	
4. Majorarea tarifelor pentru livrarea apei potabile și furnizarea energiei termice până la nivelul de cel puțin 55 la sută din costul de recuperare, cu majorarea simultană a compensațiilor pentru gospodăriile sărace, în scopul reducerii impactului asupra lor	31/12/07	Nerespectat (realizat cu întârziere)	La 25 ianuarie Consiliul Municipal Chișinău a majorat tarifele pentru întreprinderile private și publice, dar a decis să subvenționeze tarifele pentru consumatorii persoane fizice, decizia având efect retroactiv, din 1 ianuarie. Persoanele fizice consumă 71 la sută din energia termică din municipiu, achitând tariful vechi de 233 lei pentru o gigacalorie, pe când persoanele juridice private și publice achită tariful deplin de 540 lei pentru o gigacalorie. Astfel, media ponderată constituie 321 lei pentru o gigacalorie, ceea ce constituie circa 59 la sută din suma necesară pentru recuperarea costurilor. Legea nr. 382-XVI, prin care au fost realizate modificările la Legea BNM, a fost adoptată la 7 decembrie, 2006.
5. Remiterea către Parlament a proiectului Legii prin care se stabilește ca nivelul adecvat al capitalului BNM să constituie cel puțin 10 la sută din obligațiile monetare, iar cota venitului net reținut de BNM să constituie 50 procente atâta timp cât nivelul capitalului va rămâne mai jos de pragul fixat	31/03/07	Realizat	
Indicatorii structurali de monitorizare			
6. Guvernul va majora capitalul BNM cu cel puțin 250 milioane lei, sub formă de active lichide (cum ar fi defalcări directe din buget și/sau hârtii de valoare de stat tranzacționabile)	31/12/07	Realizat	Prin rectificarea bugetului realizată în decembrie, 2006, a fost inclusă și această prevedere.
7. Tarifele pentru consumul de gaze naturale și electricitate se vor menține la nivelul de recuperare a costurilor	Continuu	Realizat	

Tabelul 9 (continuare). Moldova: Situația vizând implementarea criteriilor de performanță structurală și a indicatorilor structurali de monitorizare

	Măsura	Termenul	Situația	Note
8.	Adoptarea unui acord de prestare a serviciilor prin care vor fi modernizate relațiile financiare între Ministerul Finanțelor și Banca Națională	31/12/07	Realizat	Acordul dintre BNM și Ministerul Finanțelor a fost semnat la 12 decembrie, 2006.
9.	Adoptarea de către Parlament a Legii privind CNPF care să stabilească că până la momentul când CNPF își va atinge capacitatea operațională deplină, CNPF va fi abilitată cu dreptul de a suspenda licențele instituțiilor financiare nebancale pe care le supraveghează pe motivul încălcării normelor prudențiale și că suspendarea activității nu poate fi revocată decât cu acordul CNPF	31/03/07	Nerespectat (realizat cu întârziere)	Proiectul Legii a fost prezentat Parlamentului la finele lunii martie și a fost adoptat în prima lectură la începutul lunii mai. Legea a fost adoptată la 7 iunie, 2007 (vezi pct. 16 mai jos). Guvernul Olandei acordă asistență tehnică.
10.	CNPF este creată și dispune de o capacitate operațională suficientă pentru supravegherea sectorului financiar nebancaar, inclusiv are dreptul de a suspenda licențele pentru încălcarea normelor prudențiale	30/06/07	Nerespectat	
11.	Aprobarea de către Parlament a Legii prin care se stabilește ca nivelul adecvat al capitalului BNM să constituie cel puțin 10 la sută din obligațiile monetare, majorând cota potențială a venitului net reținut de BNM la 50 procente	30/09/07	Realizat	
12.	Proiectul Legii bugetului pentru anulul 2008 va fi elaborat, fiind cont de faptul că cota venitului net al BNM transferată la buget va constitui nu mai mult de 50 procente atât timp, cât nivelul capitalului rămâne mai jos de pragul fixat	30/09/07		
13.	Majorarea tarifelor pentru livrarea apei potabile și furnizarea energiei termice până la nivelul de cel puțin 70 la sută din costul de recuperare, cu majorarea simultană a compensațiilor pentru gospodăriile sărace, în scopul reducerii impactului asupra lor	30/09/07		
14.	Guvernul și BNM vor adopta un plan de conversiune în hârtii de valoare a stocului rămas al creanțelor BNM față de Guvern	30/09/07		
15.	Transferarea soldurilor conturilor CNAS și CNAM la contul unic al Trezoreriei de stat la BNM, cu păstrarea la băncile comerciale doar a operațiunilor zilnice cu menținerea la zero a soldurilor acestor conturi	31/12/07		

Tabelul 9 (continuare). Moldova: Situația vizând implementarea criteriilor de performanță structurală și a indicatorilor structurali de monitorizare

Măsura	Termenul	Situația	Note
Măsuri noi propuse în Programul din 2007			
Acțiuni de prioritate			
16. Adoptarea de către Parlament a Legii privind CNPF care să stabilească că până la momentul când CNPF își va atinge capacitatea operațională deplină, CNPF va avea dreptul de a suspenda licențele instituțiilor financiare nebankare pe care le supraveghează pe motivul încălcării normelor prudențiale și că suspendarea activității nu poate fi revocată decât cu confirmarea din partea CNPF că normele prudențiale sunt respectate. Legea cu privire la CNPF va specifica, de asemenea, că CNPF va atinge capacitatea operațională deplină nu mai târziu de 30 septembrie, 2008 și din acel moment va căpăta dreptul deplin să emită și să retragă licențe.			Legea a fost adoptată la 7 iunie, 2007. Adoptarea proiectului Legii a constituit un indicator structural de monitorizare pentru finele lunii martie, care nu a fost respectat.
17. Aprobarea în Parlament a Legii privind gestionarea și deetizarea proprietății de stat.			Proiectul Legii a fost adoptat în lectura a doua în mai, 2007. Adoptarea proiectului Legii a constituit un indicator structural de monitorizare pentru finele lunii decembrie, 2007, care nu a fost respectat.
Criterii de performanță structurală			
18. Guvernul și BNM vor continua să se abțină de la acordarea tratamentului preferențial Băncii de Economii (inclusiv prin facilități fiscale, reglementare prudențială și acces la resurse)	Permanent		
19. În urma realizării măsurilor prevăzute la capitolul „Acțiuni de prioritate”, realizarea tuturor acțiunilor necesare pentru crearea CNPF, inclusiv numirea în funcție a președintelui CNPF și asigurarea capacității operaționale a CNPF, necesare pentru suspendarea licențelor instituțiilor financiare nebankare în cazul încălcării normelor prudențiale.	31 august, 2007		Aceste acțiuni au constituit un indicator structural de monitorizare pentru finele lunii iunie.
20. Adoptarea de către guvern a unei concepții de raționalizare a numărului și structurii angajaților publici pe termen mediu, cu scopul limitării fondului de retribuire a muncii a guvernului general la cel mult 10 la sută din PIB.	30 septembrie, 2007		
21. Adoptarea unui plan de acțiuni – pe care sperăm să îl realizăm până la 31 martie, 2008 – pentru a perfecționa sistemul de gestionare a arieratelor fiscale care să includă îmbunătățirea sistemului de evidență contabilă a arieratelor fiscale, pentru a permite distingerea arieratelor după data formării lor, introducerea unor măsuri prompte și necondiționate de colectare forțată a arieratelor, adoptarea legislației în vederea scutirii și simplificării procedurii de anulare a arieratelor fiscale ce nu pot fi colectate, precum și consolidarea tuturor activităților fiscale autohtone de evaluare și colectare a datorțiilor sub egida unei singure agenții.	30 septembrie, 2007		

Tabelul 9 (continuare). Moldova: Situația vizând implementarea criteriilor de performanță structurală și a indicatorilor structurali de monitorizare

<i>Indicatori structurali de monitorizare</i>	Măsura	Termenul	Situația	Note
22.	Tarifele pentru consumul de gaze naturale și electricitate se vor menține la nivelul de recuperare a costurilor.	Permanent		
23.	Pe lângă proiectul legii bugetului de stat pe anul 2008, Guvernul va prezenta, ca parte a documentației bugetare, o informație privind performanțele financiare în anul 2006 ale întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cota de participare majoritară a statului.	30 septembrie, 2007		
24.	Aprobarea de Parlament a Legii prin care ANRE ar stabili în mod direct tarifele de livrare a apei potabile și de furnizare a energiei termice, și nu indirect, prin Consiliul Municipal, cum este în prezent	30 septembrie, 2007		
25.	Guvernul a adoptat metodologia pentru sistemul de asistență socială nominală direcționată.	30 septembrie, 2007		
26.	În conformitate cu Decizia Consiliului Municipal nr. 64/2 din 25 ianuarie, 2007, diferența dintre suma achitată de persoanele fizice și tariful necesar pentru recuperarea costurilor este acoperită din bugetul municipal.	30 septembrie, 2007		
27.	Transferarea soldurilor conturilor CNAS și CNAM la contul unic al Trezoreriei de stat la BNM.	31 decembrie, 2007		
28.	Toate creanțele Guvernului față de BNM să fie convertite în hârtii de valoare.	31 martie, 2008		
29.	Implementarea unui sistem modernizat de gestionare a arieratelor fiscale care să includă îmbunătățirea sistemului de evidență contabilă a arieratelor fiscale, pentru a permite distingerea arieratelor după data formării lor, introducerea unor măsuri prompte și necondiționate de colectare forțată a arieratelor, adoptarea legislației în vederea scutării și simplificării procedurii de anulare a arieratelor fiscale ce nu pot fi colectate, precum și consolidarea tuturor activităților fiscale autohtone de evaluare și colectare a datoriiilor sub egida unei singure agenții.	31 martie, 2008		
30.	Introducerea sistemului prin care Trezoreria de Stat asigură reducerea la zero a soldurilor bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și ale fondului asigurărilor obligatorii de asistență medicală în băncile comerciale la sfârșitul fiecărei zile lucrătoare.	30 iunie, 2008		
31.	Introducerea sistemului de asistență socială nominală direcționată pe întreg teritoriul Republicii Moldova.	30 septembrie, 2008		

Tabelul 10. Moldova: Capacitatea de rambursare a creditelor FMI, 2005-2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Scenariul de bază											
Debursările Fondului I/											
Milioane de DST	-	43,4	33,1	22,9	11,4	-	-	-	-	-	-
Milioane de dolari SUA	-	62,0	50,0	33,8	16,9	-	-	-	-	-	-
Procente din cotă	-	35,2	26,9	18,6	9,3	-	-	-	-	-	-
Rambursări prognozate/răscumpărări și plăți I/											
Milioane de DST	16,3	18,1	16,0	14,9	12,5	6,1	4,5	13,2	16,9	21,4	22,4
Milioane de dolari SUA	24,1	27,4	23,6	22,1	18,5	9,1	6,6	19,5	25,0	31,6	33,1
Procente din exporturile de bunuri și servicii (B&S)	1,6	1,8	1,4	1,1	0,9	0,4	0,3	0,7	0,8	0,9	0,8
Procente din totalul serviciului datoriei	22,6	32,1	37,3	36,0	31,3	12,8	8,8	20,5	23,0	28,4	34,6
Procente din cotă	13,2	14,7	13,0	12,1	10,2	5,0	3,6	10,7	13,7	17,4	18,2
Procente față rezervele internaționale brute	4,0	3,5	2,4	1,7	1,2	0,6	0,4	0,9	0,9	0,9	0,9
Soldul creditului neachitat I/											
Milioane de DST	66,8	93,8	112,4	121,4	121,0	115,5	111,6	98,9	82,4	61,4	39,2
Milioane de dolari SUA	95,5	141,4	165,9	179,2	178,7	170,5	164,7	146,0	121,7	90,6	57,9
Procente din exporturile de B&S	6,2	9,2	9,5	9,2	8,3	7,2	6,3	5,1	3,8	2,6	1,5
Procente din cotă	54,2	76,1	91,2	98,5	98,2	93,7	90,6	80,3	66,9	49,8	31,8
Procente față de rezervele internaționale brute	16,0	18,2	16,7	14,2	11,2	11,5	9,3	6,6	4,3	2,7	1,5
Indicatori de referință											
Debursări în cadrul PRGF (înainte de suplimentare)		22,9	22,9	22,9	11,4						
Exporturi de B&S (milioane de dolari SUA)	1 528,3	1 535,9	1 748,9	1 941,0	2 146,2	2 360,8	2 596,8	2 856,5	3 173,2	3 525,0	3 915,8
Serviciul datoriei (milioane de dolari SUA)	106,4	85,1	63,3	61,2	59,1	70,8	74,8	95,6	108,5	111,4	95,8
Cota (milioane de DST)	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2
Cota (milioane de dolari SUA)	182,1	185,8	181,9	181,9	181,9	181,9	181,9	181,9	181,9	181,9	181,9
Rezerve Internaționale brute (milioane de dolari SUA)	597,4	775,3	994,2	1264,2	1595,4	1483,6	1780,5	2197,5	2855,3	3335,4	3886,8
Rata DST/dolarul SUA (media perioadei)	0,68	0,66	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68
Rata DST/dolarul SUA (la finele perioadei)	0,70	0,66	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68

Sursă: calculele personalului FMI

I/ In baza tragerilor existente și viitoare

Tabelul 11. Moldova: Evaluările și debursările din cadrul aranjamentului PRGF pe trei ani

Data	Acțiune	Debursare
5 mai, 2006	Aprobarea aranjamentului PRGF pe 3 ani de către Consiliul de Directori Executivi	11,44 milioane de DST
15 decembrie, 2006	Încheierea primei evaluări în baza criteriilor de performanță pentru sfârșitul lunii septembrie, 2006	31,97 milioane de DST
La sau după 10 iunie, 2007	Încheierea celei de-a doua evaluări în baza criteriilor de performanță pentru sfârșitul lui martie, 2007 și adoptarea condițiilor și debursărilor pentru al doilea an al aranjamentului	21,71 milioane de DST
La sau după 10 decembrie, 2007	Încheierea celei de-a treia evaluări în baza criteriilor de performanță pentru sfârșitul lunii septembrie, 2007	11,44 milioane de DST
La sau după 10 iunie, 2008	Încheierea celei de-a patra evaluări în baza criteriilor de performanță pentru sfârșitul lui martie, 2008 și adoptarea condițiilor și debursărilor pentru al treilea an al aranjamentului	11,44 milioane de DST
La sau după 10 decembrie, 2008	Încheierea celei de-a cincina evaluări în baza criteriilor de performanță pentru sfârșitul lunii septembrie 2008	11,44 milioane de DST
La sau înainte de 4 mai, 2009	Încheierea celei de-a șasea evaluări în baza criteriilor de performanță pentru sfârșitul lunii martie 2009	11,44 milioane de DST

Tabelul 10. Moldova: Capacitatea de rambursare a creditelor FMI, 2005-2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Scenariul de bază											
Debursările Fondului I/											
Milioane de DST	-	43,4	33,1	22,9	11,4	-	-	-	-	-	-
Milioane de dolari SUA	-	62,0	50,0	33,8	16,9	-	-	-	-	-	-
Procente din cotă	-	35,2	26,9	18,6	9,3	-	-	-	-	-	-
Rambursări prognozate/răscumpărări și plăți 1/											
Milioane de DST	16,3	18,1	16,0	14,9	12,5	6,1	4,5	13,2	16,9	21,4	22,4
Milioane de dolari SUA	24,1	27,4	23,6	22,1	18,5	9,1	6,6	19,5	25,0	31,6	33,1
Procente din exporturile de bunuri și servicii (B&S)	1,6	1,8	1,4	1,1	0,9	0,4	0,3	0,7	0,8	0,9	0,8
Procente din totalul serviciului datoriei	22,6	32,1	37,3	36,0	31,3	12,8	8,8	20,5	23,0	28,4	34,6
Procente din cotă	13,2	14,7	13,0	12,1	10,2	5,0	3,6	10,7	13,7	17,4	18,2
Procente față rezervele internaționale brute	4,0	3,5	2,4	1,7	1,2	0,6	0,4	0,9	0,9	0,9	0,9
Soldul creditului neachitat 1/											
Milioane de DST	66,8	93,8	112,4	121,4	121,0	115,5	111,6	98,9	82,4	61,4	39,2
Milioane de dolari SUA	95,5	141,4	165,9	179,2	178,7	170,5	164,7	146,0	121,7	90,6	57,9
Procente din exporturile de B&S	6,2	9,2	9,5	9,2	8,3	7,2	6,3	5,1	3,8	2,6	1,5
Procente din cotă	54,2	76,1	91,2	98,5	98,2	93,7	90,6	80,3	66,9	49,8	31,8
Procente față de rezervele internaționale brute	16,0	18,2	16,7	14,2	11,2	11,5	9,3	6,6	4,3	2,7	1,5
Indicatori de referință											
Debursări în cadrul PRGF (înainte de suplimentare)		22,9	22,9	22,9	11,4						
Exporturi de B&S (milioane de dolari SUA)	1 528,3	1 535,9	1 748,9	1 941,0	2 146,2	2 360,8	2 596,8	2 856,5	3 173,2	3 525,0	3 915,8
Serviciul datoriei (milioane de dolari SUA)	106,4	85,1	63,3	61,2	59,1	70,8	74,8	95,6	108,5	111,4	95,8
Cota (milioane de DST)	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2	123,2
Cota (milioane de dolari SUA)	182,1	185,8	181,9	181,9	181,9	181,9	181,9	181,9	181,9	181,9	181,9
Rezerve Internaționale brute (milioane de dolari SUA)	597,4	775,3	994,2	1264,2	1595,4	1483,6	1780,5	2197,5	2855,3	3335,4	3886,8
Rata DST/dolarul SUA (media perioadei)	0,68	0,66	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68
Rata DST/dolarul SUA (la finele perioadei)	0,70	0,66	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68

Sursă: calculele personalului FMI

1/ In baza tragerilor existente și viitoare

Tabelul 11. Moldova: Evaluările și debursările din cadrul aranjamentului PRGF pe trei ani

Data	A acțiuni	Debursare
5 mai, 2006	Aprobarea aranjamentului PRGF pe 3 ani de către Consiliul de Directori Executivi	11,44 milioane de DST
15 decembrie, 2006	Încheierea primei evaluări în baza criteriilor de performanță pentru sfârșitul lunii septembrie, 2006	31,97 milioane de DST
La sau după 10 iunie, 2007	Încheierea celei de-a doua evaluări în baza criteriilor de performanță pentru sfârșitul lui martie, 2007 și adoptarea condițiilor și debursărilor pentru al doilea an al aranjamentului	21,71 milioane de DST
La sau după 10 decembrie, 2007	Încheierea celei de-a treia evaluări în baza criteriilor de performanță pentru sfârșitul lunii septembrie, 2007	11,44 milioane de DST
La sau după 10 iunie, 2008	Încheierea celei de-a patra evaluări în baza criteriilor de performanță pentru sfârșitul lui martie, 2008 și adoptarea condițiilor și debursărilor pentru al treilea an al aranjamentului	11,44 milioane de DST
La sau după 10 decembrie, 2008	Încheierea celei de-a cincina evaluări în baza criteriilor de performanță pentru sfârșitul lunii septembrie 2008	11,44 milioane de DST
La sau înainte de 4 mai, 2009	Încheierea celei de-a șasea evaluări în baza criteriilor de performanță pentru sfârșitul lunii martie 2009	11,44 milioane de DST

ANEXA I

25 iunie, 2007

Dlui Rodrigo de Rato
Director General
Fondul Monetar Internațional
700 19th Street NW
Washington, DC 20431 SUA

Stimate Domnule de Rato,

Memorandumul anexat este o versiune actualizată a Memorandumului cu privire la Politicile Economice și Financiare (MEFP) pentru 2007. Memorandumul prezintă politicile și măsurile pe care urmează să le realizăm pe parcursul anului curent, pentru care solicităm susținerea Fondului Monetar Internațional, în baza programului de trei ani, susținut prin Mecanismul de finanțare pentru reducerea sărăciei și creștere economică (PRGF). Politicile date au fost elaborate în corespundere cu Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS), precum și în corespundere cu Planul de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană.

La moment, odată cu reducerea impactului șocurilor economice externe, Guvernul și Banca Națională a Moldovei consideră că toate eforturile noastre trebuie să se concentreze asupra atingerii scopurilor de bază ale programului, menite să promoveze creșterea economică durabilă și să reducă sărăcia. Pentru atingerea acestui obiectiv, politicile incluse în Memorandumul anexat își propun asigurarea stabilității macroeconomice și dezvoltării sectorului financiar, îmbunătățirea mediului de afaceri, inclusiv prin reducerea gradului de implicare a statului în economie. În afară de aceasta, în urma consultărilor cu Fondul Monetar Internațional, vom întreprinde măsuri suplimentare care ar putea fi necesare pentru atingerea obiectivelor propuse.

Solicităm prin prezenta finalizarea celei de-a doua evaluări din cadrul programului PRGF, precum și derogarea criteriului de performanță neonorat privind majorarea tarifelor la serviciile comunale până la nivelul de 55 la sută din suma necesară pentru acoperirea costurilor, până la finele lunii decembrie a anului 2006. Neonorarea criteriului de performanță a fost de natură tehnică, odată ce tarifele au fost majorate la 25 ianuarie, 2007, cu efect retroactiv, intrând în vigoare din 1 ianuarie, 2007. Tarifele pentru aprovizionare cu apă potabilă au fost majorate, începând cu 1 februarie, dar impactul financiar al acestei întârzieri a fost neînsemnat. De asemenea, regretăm că plafonul indicativ privind neacumularea arieratelor interne a fost depășit conform situației la finele lunii martie, 2007, din cauza întârzierii plății subvențiilor pentru compensarea majorării tarifelor pentru energia termică, de către Consiliul Municipal Chișinău. Această întârziere a fost, de asemenea, de natură tehnică, decizia privind subvenționarea consumatorilor persoane fizice fiind luată cu mult timp după aprobarea bugetului municipal, în care nu a fost prevăzută, inițial, alocarea fondurilor respective. Problema dată va fi corectată cu

prima ocazie, odată cu revizuirea bugetului municipal, pe parcursul verii.

Vom comunica FMI toată informația necesară pentru monitorizarea progresului în realizarea programului și vom purta discuții cu Fondul privind cea de-a treia evaluare din cadrul programului PRGF până la sfârșitul lunii decembrie, 2007.

Ne angajăm să fim transparenți și, prin urmare, autorizăm FMI să disemineze MEFP și Memorandumul Tehnic de Înțelegere respectiv, precum și raportul personalului FMI care va fi examinat de Consiliul de Directori Executivi al FMI.

Cu sinceritate și profund respect,

/semnat/
Vasile Tarlev
Prim Ministru
Guvernul Republicii
Moldova

/semnat/
Mihail Pop
Ministru
Ministerul Finanțelor

/semnat/
Leonid Talmaci
Guvernator
Banca Națională a Moldovei

Anexe: Memorandumul actualizat cu privire la Politicile Economice și
Financiare pentru 2007
Memorandumul Tehnic de Înțelegere

**ANEXA II: MEMORANDUMUL ACTUALIZAT CU PRIVIRE LA
POLITICILE ECONOMICE ȘI FINANCIARE PENTRU ANUL 2007**

25 iunie, 2007

A. Introducere

1. Prezentul Memorandum constituie o actualizare a Memorandumului cu privire la politicile economice și financiare pentru 2007, prezentând un sumar al poziției noastre actuale privind obiectivele și prioritățile strategice ale Republicii Moldova pentru anul curent. Acum, după ce am trecut de cea mai dificilă perioadă de ajustare la șocurile externe – inclusiv cu ajutorul comunității internaționale, care a susținut eforturile de reformare în cadrul ședinței Grupului Consultativ din Bruxelles în luna decembrie, 2006 – principalul nostru obiectiv pentru anul 2007 este asigurarea atingerii scopurilor și priorităților cheie ale programului de trei ani susținut de mecanismul de finanțare pentru reducerea sărăciei și creștere economică (PRGF).

2. În anul 2006 dezvoltarea economiei naționale a fost influențată negativ de o serie de factori externi: în particular, de suspendarea exportului anumitor produse către Federația Rusă și dublarea prețurilor la resursele energetice importate din Rusia. Creșterea economică reală a fost mai mică decât în anii recenți și a constituit 4 la sută. Deficitul balanței comerciale a crescut cu 36,7%, importurile continuând să crească, iar exporturile fiind în descreștere ca urmare a suspendării exportului vinurilor moldovenești către Federația Rusă, precum și a dificultăților în penetrarea piețelor noi de desfacere. În mod similar, inflația a fost la nivel de 14,1 la sută la finele anului 2006 – o cifră considerabil mai mare decât în 2005 – în mare parte datorită eforturilor de ajustare la prețurile mai mari la resursele energetice importate.

3. Perspectivele economice s-au îmbunătățit recent, după ce s-a înregistrat un anumit progres în restabilirea relațiilor economice cu Federația Rusă. În particular, a fost semnat un acord pe termen mediu privind livrările de gaze naturale din Federația Rusă și au fost convenite unele principii comune care ar face posibilă reluarea exporturilor de producție vinicolă pe piața Rusiei. Deși exporturile în Federația Rusă s-au redus cu 47,6% în anul 2006, s-a înregistrat un anumit progres în privința diversificării exporturilor, volumul exporturilor în țările Europei Centrale și de Est a sporit cu 43,1%, iar în țările Uniunii Europene și în unele țări din CSI – cu 13,6%. Datorită eforturilor Băncii Naționale a Moldovei (BNM) de a steriliza lichiditatea excesivă de pe piață, îmbinate cu limitarea deficitului fiscal la 126,1 milioane lei (0,3 la sută din PIB) în anul 2006, la finele lunii martie 2007 inflația anuală s-a redus până la 11,2 la sută, iar inflația cumulativă pentru primul trimestru al anului 2007 a constituit 2,1 la sută comparativ cu 4,8 la sută în aceeași perioadă a anului precedent.

B. Performanțe în cadrul programului

4. Cu câteva excepții, Guvernul și BNM au realizat acțiunile stabilite în Memorandumul cu privire la politicile economice și financiare (MEPF) din 29 noiembrie, 2006. În particular, până la 31 martie curent:

- a. Parlamentul Republicii Moldova a aprobat legea prin care autoritățile publice locale, inclusiv Consiliul Municipal al mun. Chișinău, au fost obligate să aprobe tarifele pentru serviciile publice de alimentare cu energie termică și apă potabilă în conformitate cu metodologia aprobată de Agenția Națională de Reglementare în Energetică (ANRE).
- b. În conformitate cu prevederile noii legi, Consiliul Municipal al mun. Chișinău a aprobat tarifele noi pentru serviciile publice de alimentare cu energie termică în mărime de 100% față de nivelul de recuperare a costurilor. Dat fiind că sistemul de asistență socială direcționată nu a fost încă implementat, creșterea de preț pentru consumatorii persoane fizice este compensată temporar din bugetul municipiului; iar tarifele pentru întreprinderi și instituțiile sectorului bugetar nu sunt subvenționate. Astfel, tariful mediu ponderat la finele anului 2006 a constituit 59,5 la sută, depășind pragul de 55 la sută identificat în program. Tarifele pentru livrarea apei potabile rămân diferențiate pentru consumatorii persoane fizice și consumatorii persoane juridice, media ponderată constituind peste 70 la sută din nivelul de recuperare a costurilor. Municipality va compensa creșterea tarifului pentru livrarea apei potabile doar pentru unele pături vulnerabile ale populației (așa ca pensionarii).
- c. Ministerul Finanțelor lucrează activ în vederea obținerii asistenței din partea Corporației Financiare Internaționale pentru pregătirea „Băncii de Economii” (BEM) pentru privatizare, graficul urmând să fie stabilit după finalizarea evaluării ce va fi realizată în anul 2007. Mai mult ca atât, câștigătorul tenderului pentru efectuarea evaluării a fost anunțat pe data de 29 decembrie, 2006.
- d. Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului, împreună cu Casa Națională de Asigurări Sociale, în coordonare cu Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Comerțului și Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, au aprobat un plan de acțiuni pentru asigurarea pe termen mediu a stabilității financiare a bugetului asigurărilor sociale de stat.
- e. În conformitate cu Legea nr. 223-XVI din 14 iulie, 2006, prin care au fost operate modificări la Legea Insolvabilității, Consiliul Creditorilor și-a încetat activitatea pe data de 30 septembrie, 2006, fiind ulterior desființat la 31 decembrie, 2006. Din acel moment, responsabilitățile de monitorizare a datoriilor fiscale și nefiscale au fost transferate către Inspectoratul Fiscal de Stat și instanțele de judecată.
- f. Către sfârșitul anului 2006 a fost finalizată cea de-a doua etapă a analizei funcționale – „pe verticală” – a instituțiilor subordonate și a unor servicii desconcentrate, în cadrul reformei administrației publice centrale. Analiza

s-a axat pe unitățile subordonate agențiilor centrale examinate la prima etapă, precum și pe unitățile ce nu au fost cuprinse de această analiză.

- g. Raporturile financiare între Banca Națională a Moldovei și Ministerul Finanțelor au fost modernizate prin semnarea, pe data de 12 decembrie, 2006, a unui acord de prestare a serviciilor contra plată de către Banca Națională a Moldovei Ministerului Finanțelor, precum și plății unor dobânzi la cote de piață pentru depozitele Guvernului plasate în contul Trezoreriei la BNM.
- h. La data de 7 decembrie, 2006 Parlamentul Republicii Moldova a aprobat Legea 382-XVI pentru modificarea și completarea Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, care stabilește că capitalul statutar al BNM urmează să fie majorat dinamic, odată cu creșterea bilanțului băncii, din contul reținerii profitului la BNM sau din contribuțiile Guvernului Republicii Moldova. În particular, capitalul statutar al BNM trebuie să constituie 10 la sută din obligațiunile monetare ale BNM (cu excepția obligațiunilor față de Guvernul Republicii Moldova și celor față de Fondul Monetar Internațional), în timp ce până la 50 la sută din profitul net poate fi reținut de BNM. Pentru ca nivelul necesar al capitalului statutar să fie atins la finele anului 2006, Guvernul a majorat capitalul Băncii Naționale a Moldovei cu 250 milioane lei, direct din bugetul de stat.
- i. La data de 2 aprilie, 2007 a fost instituit Comitetul Coordonator pentru supravegherea reformei în administrarea fiscală. Comitetul este format din reprezentanți ai Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, Ministerului Finanțelor, Ministerului Economiei și Comerțului, Ministerul Dezvoltării Informaționale, Aparatului Guvernului și exponenți ai asociațiilor profesionale și obștești. Concomitent, în cadrul IPFS a fost creat un grup de lucru care va gestiona reforma și va coordona lucrul cu donatorii externi.
- j. În luna decembrie a anului 2006 Parlamentul a aprobat o lege nouă cu privire la datoria publică, garanțiile de stat și recreditarea de stat.

Realizarea a trei măsuri prevăzute în program a întârziat, față de graficul prevăzut de program. Aceste măsuri au fost deja realizate sau vor fi realizate în viitorul cel mai apropiat:

- La 4 mai, 2007 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind gestionarea și deetatizarea proprietății de stat. Scopul acestei legi este revigorarea procesului de privatizare și îmbunătățirea gestionării proprietății publice. În particular, noua lege include o listă de active care nu vor fi supuse privatizării; toate celelalte active pot fi vândute. În afară de aceasta, în baza acestei legi, Guvernul a întocmit lista orientativă a actelor normative ce vor fi elaborate și apoi implementate, ce țin de domeniul gestionării patrimoniului public.
- Proiectul Legii cu privire la serviciul public și statutul funcționarului public va fi prezentat Parlamentului Republicii Moldova până pe data de

11 iunie, 2007. Prezentarea proiectului de lege a fost amânată pentru a permite incorporarea recomandărilor experților OCDE-SIGMA. Proiectul Legii vizează: (i) crearea organului administrativ central responsabil de gestionarea personalului în cadrul serviciului public; (ii) recrutarea și promovarea în serviciul public în bază de merit; (iii) separarea funcțiilor politice de cele administrative.

- La 4 mai, 2007, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în prima lectură – iar în curând va adopta în lectura a doua – un set de acte legislative prin care se va institui Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), care va îmbina funcțiile exercitate în prezent de organele care supraveghează piața valorilor mobiliare, piața asigurărilor și fondurilor nestatale de pensii, piața asociațiilor de economii și împrumut, birourile de istorie de creditare și companiile ipotecare. Mandatul noii instituții de supraveghere a sectorului financiar nebanca nu se va extinde asupra sistemului bancar care va fi supravegheat în continuare de către Banca Națională a Moldovei. Inițial, legea prevede abilitarea CNPF cu dreptul de a suspenda licențele instituțiilor financiare non-bancare pe care le supraveghează, iar suspendarea activității nu poate fi revocată decât cu acordul CNPF. Începând cu luna octombrie, 2008, CNPF va fi unica instituție abilitată cu dreptul de a acorda și a retrage licențe operatorilor pe piața serviciilor financiare nebanca.

C. Obiectivele programului

5. Obiectivele principale ale Guvernului pentru anul 2007 au rămas neschimbate, în pofida șocurilor externe suportate pe parcursul anului precedent, efectul cărora persistă. Scopul nostru este reducerea sărăciei prin asigurarea unei stabilități macroeconomice și a unei creșteri economice durabile; sperăm să atingem acest scop, limitând implicarea Guvernului în economie, dezvoltând sistemul financiar, creând un mediu investițional favorabil, stimulând dezvoltarea businessului mic și mijlociu, reabilitând infrastructura, promovând exporturile, creând locuri noi de muncă în țară și oferind protecție socială păturilor vulnerabile ale populației. Aceste obiective, care includ și atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, sunt clar stabilite în Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS), realizarea căreia va continua și pe parcursul anului 2007, precum și în Planul de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană.

6. Deși realizarea SCERS a fost extinsă până la finele anului 2007, începând cu anul 2008 obiectivele Guvernului vor fi trasate în Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2008-2011 (PND), care actualmente este la etapa elaborării. Guvernul intenționează să se concentreze asupra unei liste succinte de priorități strategice, atât economice, cât și politice. Proiectul PND, care urmează să fie discutat în cadrul unui proces participativ, conține cinci priorități fundamentale:

- consolidarea unui stat democratic modern bazat pe principiul supremației legii;
- reglementarea conflictului transnistrean și promovarea reintegrării țării;
- sporirea competitivității economiei naționale;
- dezvoltarea resurselor umane, reducerea ratei șomajului și facilitarea incluziunii sociale; și
- promovarea dezvoltării regionale.

Unul din scopurile PND este integrarea într-o strategie de bază unică a angajamentelor externe cheie ale Republicii Moldova (fără substituirea documentelor de politici semnate la nivel bilateral) și stabilirea unui sistem unic de monitorizare a realizării acestor angajamente.

D. Politica fiscală

7. Politica fiscală pentru anul 2007 va rămâne austeră, dată fiind menținerea unei rate înalte a inflației și necesitatea de a asigura stabilitatea macroeconomică și de a consolida încrederea populației față de program în general. În acest context, Guvernul va menține un deficit bugetar la nivel de 0,5% din PIB.

8. Timp de mulți ani, salariile în sectorul bugetar au fost insuficiente pentru a atrage și păstra angajații calificați, mulți dintre aceștia optând pentru un loc de muncă peste hotare. Astfel, salariile în sectorul bugetar vor fi majorate, în mediu, cu 12 la sută în 2007 și cu 23 la sută în 2008, după ce în 2006 a fost efectuată o majorare substanțială a salariilor (cu 45 la sută). Pentru ca să putem finanța această majorare, noi vom fixa mărimea fondului de retribuire a muncii a guvernului central la circa 10 la sută din PIB. În continuare, guvernul intenționează să înceapă realizarea unui program de raționalizare a numărului și structurii angajaților publici pe termen mediu. Până la finele lunii septembrie, 2007, vom elabora o concepție multianuală, având scopul de a atrage și păstra cadrele cele mai performante și promițătoare. Concepția va include planuri referitor la un „recensământ” al cadrelor din sectorul bugetar, o examinare a remunerărilor salariale și nesalariale ale acestora și o evaluare a necesităților sectoriale în cadre de calificare înaltă. Deși, în caz de necesitate, suntem pregătiți să elaborăm concepția de sine stătător, sperăm să obținem susținerea partenerilor de dezvoltare în realizarea acestei sarcini, atât la nivel analitic, cât și – dacă va fi posibil – sub formă de susținere financiară pentru facilitarea reformei.

9. Pentru a promova investițiile străine și autohtone, am anunțat o reformă majoră a sistemului de impozitare a veniturii persoanelor juridice, precum și o amnistie largă a arieratelor fiscale și o liberalizare a reglementărilor privind legalizarea capitalului. Cota impozitului pe venitul persoanelor juridice va fi stabilită la nivelul de zero la sută, cu excepția plății dividendelor sau cazurilor când se înregistrează alte cheltuieli decât cele de afaceri, iar toate arieratele fiscale acumulate până în anul 2007 (inclusiv amenzile și penalitățile aferente neachitate până în momentul intrării în vigoare a legii) vor fi anulate. Înțelegem că aceste reforme presupun anumite riscuri, în special în ceea ce privește veniturile la buget; de aceea, suntem gata, dacă va fi necesar, să întreprindem măsuri compensatorii pentru a ne asigura că indicatorii fiscali și macroeconomici incluși în program vor fi respectați. Având în vedere că amnistia fiscală va fi un eveniment care nu se va mai repeta, intenționăm să accelerăm implementarea strategiei de consolidare a administrației fiscale. Astfel, până la finele lunii septembrie a anului 2007, vom adopta un plan de acțiuni pentru a perfecționa sistemul de gestionare a arieratelor fiscale care să includă îmbunătățirea sistemului de evidență contabilă a arieratelor fiscale, pentru a permite distingerea arieratelor după data formării lor, introducerea unor măsuri prompte și necondiționate de colectare forțată a arieratelor, adoptarea legislației în vederea scurtării și simplificării procedurii de anulare a arieratelor fiscale ce nu pot fi colectate, precum și consolidarea tuturor activităților fiscale autohtone de evaluare și colectare a datoriei sub egida unei singure agenții. Anticipăm ca acest plan să fie realizat până la 31 martie, 2008.

În cele din urmă, recunoaștem că legislația cu privire la legalizarea capitalului ar putea impune anumite riscuri legate de regimul de combatere a spălării banilor; de aceea, intenționăm să accelerăm adoptarea modificărilor la Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (elaborată cu asistența FMI și a altor parteneri), și vom discuta cu MONEYVAL și partenerii bilaterali cheie implicațiile legalizării capitalului.

10. Guvernul consideră că o prioritate cheie rămâne a fi, în continuare, reducerea vulnerabilității Republicii Moldova față de modificarea prețurilor la resursele energetice pe plan internațional. Astfel, autoritățile vor continua să se asigure că tarifele la gazele naturale și la energia electrică vor rămâne la nivelul de recuperare deplină a costurilor, pentru toate categoriile de consumatori. În continuare, vom lua măsuri pentru majorarea treptată a tarifelor de furnizare a agentului termic și de aprovizionare cu apă până la nivelul de recuperare deplină a costurilor, perfecționând, în același timp, sistemul de asistență socială, pentru a ne asigura că gospodăriile sărace nu vor suferi nejustificat în urma acestor majorări. În particular, vom adopta metodologia pentru crearea sistemului de asistență socială nominală până la finele lunii septembrie a anului 2007 și vom introduce acest sistem în întreaga țară până la 30 septembrie, 2008. Dat fiind că întreprinderile și instituțiile din sectorul public achită curent tarife ce permit recuperarea deplină a costurilor, tarifele achitate de cetățeni vor fi majorate suficient pentru ca tariful mediu ponderat pentru toate categoriile de consumatori aprovizionați cu energie termică în Chișinău să acopere 70 la sută din costuri până la 30 septembrie, 2007. În conformitate cu Decizia Consiliului Municipal nr. 64/2 din 25 ianuarie, 2007, diferența dintre suma achitată de cetățeni și tariful ce asigură recuperarea deplină a costurilor va fi achitată din contul bugetului municipal. În cele din urmă, vom modifica legislația în vigoare pentru a asigura ca Agenția Națională de Reglementare în Energetică (ANRE) să stabilească în mod direct tarifele pentru aprovizionarea cu energia termică și pentru aprovizionarea cu apă și nu în mod indirect, prin intermediul administrației municipale, cum este în prezent.

E. Politici monetare și financiare

11. În anul 2007 Banca Națională a Moldovei va continua să promoveze o politică monetară austeră și prudentă, în scopul atingerii nivelului stabilit al inflației de 10%. Programul prevede că baza monetară se va majora cu 14,3 la sută în cursul anului, până la sfârșitul lunii decembrie 2007, iar ratele dobânzilor vor continua să fie pozitive în termeni reali. Acest obiectiv va fi atins prin aplicarea instrumentelor indirecte ale politicii monetare și va fi facilitat de poziția îmbunătățită a capitalului BNM, precum și de transferul depozitelor rămase ale Casei Naționale de Asigurări Sociale și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în contul trezorerial unic de la BNM.

12. Scopul prioritar al politicii monetare este asigurarea stabilității prețurilor. Astfel, Banca Națională a Moldovei va continua menținerea unui regim flotant al cursului de schimb și va interveni pe piața valutară doar în scopul neadmiterii fluctuațiilor excesive ale monedei naționale, ceea ce, conform așteptărilor noastre, va permite creșterea rezervelor internaționale până la nivelul echivalent cu aproape trei luni de importuri scontate.

13. Examinăm posibilitatea trecerii la un cadru de țintire a inflației, într-un moment oportun din viitor. Deși înțelegem că Moldova încă nu este gata să treacă la țintirea inflației, totuși, întreprindem pași intermediari de îmbunătățire a cadrului de politică

monetară, pentru a pune bazele țintirii inflației pe viitor. În acest context, în procesul sterilizării excesului de lichiditate, BNM va anunța fie dobânda maximă, fie volumul planificat de vânzări. Ulterior, începând cu bugetul pentru 2008, Legea bugetului de stat nu va mai obliga BNM să re-emită bonurile de trezorerie de stat; iar coordonarea politicilor monetară și fiscală va ține de atribuțiile Comitetului de gestionare a lichidităților, din care fac parte reprezentanți ai BNM și ai Ministerului Finanțelor. Mai mult ca atât, pentru a asigura accesul BNM la instrumentele necesare pentru realizarea politicii monetare, până la 30 septembrie, 2007 Ministerul Finanțelor și BNM vor semna un plan de convertire a datoriei Guvernului față de BNM în hârtii de valoare, iar procedura de convertire va avea loc în primul trimestru al anului 2008.

14. După ce va fi adoptat setul de acte legislative prin care se instituie Comisia Națională a Pieței Financiare, se așteaptă că această instituție își va începe activitatea până la 31 august, 2007, inclusiv având dreptul de a suspenda licențele instituțiilor nebankare care încalcă normele prudențiale (și această suspendare nu poate fi revocată decât cu acordul CNPF). Legea specifică că CNPF va fi independentă financiar și operațional și că, odată ce va atinge capacitatea operațională deplină – nu mai târziu de 30 septembrie 2008 – ea va obține dreptul deplin să emită și să retragă licențe pentru toate tipurile de activitate financiară nebankară pe care le supraveghează.

15. Suntem hotărâți să privatizăm BEM unui investitor bancar strategic, după ce, până la finele anului curent sau, posibil, până la 30 septembrie, 2007, va fi efectuată o evaluare independentă a valorii de piață a BEM. În acest scop, am solicitat suportul Corporației Financiare Internaționale în pregătirea lansării BEM pe piață, la scurt timp după finisarea evaluării. Concomitent, Guvernul și BNM vor continua să se abțină de la acordarea unui regim preferențial băncii, inclusiv în ceea ce privește impozitarea, reglementarea prudențială sau accesul la resurse.

16. Am solicitat actualizarea evaluării în cadrul Programului de evaluare a sectorului financiar (FSAP), care va evalua progresul realizat în privința perfecționării reglementării prudențiale, transparenței drepturilor de proprietate în sectorul bancar și supravegherii sistemului non-bancar. Sperăm că actualizarea evaluării FSAP va avea loc în a doua jumătate a anului 2007.

F. Reforme structurale

17. Șocurile externe pe care Moldova le-a înfruntat în 2006 au accentuat necesitatea accelerării reformelor structurale pentru reluarea ritmului rapid de creștere economică. Prin urmare, în 2007 și pe termen mediu, intenționăm să preluăm măsuri îndrăznețe pentru a eficientiza funcționarea sectorului public și a îmbunătăți mediul de afaceri. Vom acorda o atenție deosebită măsurilor care au drept scop promovarea exporturilor și diversificarea piețelor de desfacere.

Politica comercială și promovarea investițiilor

18. Guvernul va continua implementarea Strategiei de atragere a investițiilor și promovare a exportului pentru 2006-2015. În anul 2007, prioritățile cheie sunt: (i) obținerea regimului de preferințe comerciale autonome cu UE; (ii) efectuarea unui studiu detaliat privind implicațiile economice ale integrării României în UE, pentru Moldova; (iii) crearea în 2008 a unor laboratoare acreditate de testare și asigurare a calității unor produse autohtone (începând cu vinul, cu extindere ulterioară asupra altor produse agricole), în conformitate cu standardele europene; (iv) implementarea reformei privind acordarea patentei de întreprinzător; și (v) elaborarea unor metode simplificate de evidență contabilă pentru unitățile comerciale mici și mijlocii.

19. În scopul sporirii investițiilor în infrastructură, Guvernul a elaborat o Concepție cu privire la parteneriatul public privat, care va oferi un spectru larg de instrumente și mecanisme de colaborare și interacțiune dintre sectorul public și privat. Concepția prevede că creanțele care ar putea apărea în acest proces vor fi raportate în mod transparent pieței financiare, precum și Parlamentului. Respectiv, după ce va fi adoptată legea corespunzătoare, intenționăm să ne consultăm cu experții FMI înainte de a încheia acorduri semnificative de parteneriat public privat. În acest context, ne vom consulta, de asemenea, cu experții FMI înainte de a intra în a doua fază a acordurilor de creditare semnate cu BERD și BEI, menite pentru realizarea proiectului de reabilitare a drumurilor (fiecare în valoare de 17,5 milioane euro), pentru a ne asigura că vom obține finanțare sub formă de grant suficientă pentru ca nivelul de concesionalitate al acestor proiecte să atingă pragul minim de 35 la sută.

20. Consolidarea businessului mic și mijlociu este unul din elementele cheie care va contribui la creșterea economică și reducerea sărăciei în Moldova. De aceea, pe parcursul anului 2007, vom implementa acțiunile prevăzute în Strategia de dezvoltare a businessului mic și mijlociu și prevederile Legii privind susținerea întreprinderilor mici și mijlocii.

Reforma administrației publice

21. Analiza funcțională a tuturor nivelelor administrației publice centrale a fost finalizată. În baza rezultatelor și recomandărilor, planificăm că în anii 2007-2008 vor fi întreprinse următoarele acțiuni: i) aprobarea mandatelor definitive ale instituțiilor respective; precum și ii) modificarea regulamentelor acestora cu scopul re-atribuirii responsabilităților și competențelor lor. În scopul coordonării politicilor, va fi creată o unitate de analiză și coordonare a politicilor în cadrul Aparatului Guvernului și, în urma evaluării experienței activității unităților-pilot care au fost create în 7 ministere, pot fi

create unități de analiză, monitorizare și evaluare a politicilor și în celelalte ministere. În cele din urmă, Guvernul intenționează să creeze o unitate la nivel central împuternicită să eficientizeze politicile și procedurile de personal în serviciul public.

Reforma regulatorie

22. Pe parcursul anului 2007 va continua cea de a doua etapă a reformei regulatorii prin revizuirea legislației conform prevederilor Legii cu privire la principiile și mecanismele de bază de reglementare a activității de întreprinzător. Guvernul va implementa Strategia Națională a Reformei Regulatorii, conform căreia va fi optimizat sistemul acordării patentelor de întreprinzător. În mod similar, elemente din procedura „ghișeului unic” vor fi introduse în activitatea autorităților publice, inclusiv prin schimbul electronic de date. De asemenea, pentru a limita intervenția excesivă a statului în economie, va fi aplicată metodologia de Analiză a Impactului de Reglementare (AIR).

23. Guvernul va depune în continuare eforturi pentru optimizarea și facilitarea procedurilor de lichidare a afacerii. În acest context, vor fi întreprinse măsuri pentru simplificarea și scurtarea termenelor pentru lichidarea afacerii, inclusiv prin aplicarea principiului „ghișeului unic”.

Managementul finanțelor publice

24. Guvernul va continua procesul de îmbunătățire a managementului finanțelor publice prin reformarea instituțiilor bugetare și ajustarea cadrului legislativ la cerințele și standardele UE. Pe parcursul anului 2007, Ministerul Finanțelor, în colaborare cu Casa Națională de Asigurări Sociale și Compania Națională de Asigurări în Medicină, va elabora (și va implementa până la 30 iunie, 2008), un sistem care va permite gestionarea veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS), precum și ale fondului asigurărilor obligatorii de asistență medicală prin Trezoreria de Stat, ceea ce va asigura reducerea la zero a soldurilor în băncile comerciale la sfârșitul fiecărei zile lucrătoare. La elaborarea bugetului de stat pentru 2008, Guvernul intenționează să continue eliminarea fondurilor speciale.

25. Odată cu pregătirea proiectului legii bugetului de stat pe anul 2008, Guvernul va prezenta, ca parte a documentației bugetare, o informație privind performanțele financiare în anul 2006 ale întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cota de participare majoritară a statului.

Tabelul 1. Acțiunile de prioritate, criteriile de performanță și indicatorii de monitorizare³

Acțiuni de prioritate

Adoptarea de către Parlament a Legii privind CNPF care să stabilească că până la momentul când CNPF își va atinge capacitatea operațională deplină, CNPF va avea dreptul de a suspenda licențele instituțiilor financiare nebankare pe care le supraveghează pe motivul încălcării normelor prudențiale și că suspendarea activității nu poate fi revocată decât cu confirmarea din partea CNPF că normele prudențiale sunt respectate. Legea cu privire la CNPF va specifica, de asemenea, că CNPF va atinge capacitatea operațională deplină nu mai târziu de 30 septembrie, 2008 și din acel moment va căpăta dreptul deplin să emită și să retragă licențe. (pct. 14)

Aprobarea în Parlament a Legii privind gestionarea și deetatizarea proprietății de stat. (pct. 4)

Criterii de performanță structurală

Permanent

Guvernul și BNM vor continua să se abțină de la acordarea tratamentului preferențial Băncii de Economii (inclusiv prin facilități fiscale, reglementare prudențială și acces la resurse) (pct. 15).

31 august, 2007

În urma realizării măsurilor prevăzute la capitolul „Acțiuni de prioritate”, realizarea tuturor acțiunilor necesare pentru crearea CNPF, inclusiv numirea în funcție a președintelui CNPF și asigurarea capacității operaționale a CNPF, necesare pentru suspendarea licențelor instituțiilor financiare nebankare în cazul încălcării normelor prudențiale. (pct. 14)

30 septembrie, 2007

Adoptarea de către guvern a unei concepții de raționalizare a numărului și structurii angajaților publici pe termen mediu, cu scopul limitării fondului de retribuire a muncii a guvernului general la cel mult 10 la sută din PIB. (pct. 8)

Adoptarea unui plan de acțiuni – pe care sperăm să îl realizăm până la 31 martie, 2008 – pentru a perfecționa sistemul de gestionare a arieratelor fiscale care să includă îmbunătățirea sistemului de evidență contabilă a arieratelor fiscale, pentru a permite

³ Toate condițiile, asupra cărora s-a convenit în Memorandumurile cu privire la politicile economice și financiare din 14 aprilie și 29 noiembrie, 2006, rămân în vigoare, cu excepția celor modificate în prezentul Memorandum.

distingerea arieratelor după data formării lor, introducerea unor măsuri prompte și necondiționate de colectare forțată a arieratelor, adoptarea legislației în vederea scurtării și simplificării procedurii de anulare a arieratelor fiscale ce nu pot fi colectate, precum și consolidarea tuturor activităților fiscale autohtone de evaluare și colectare a datoriilor sub egida unei singure agenții. (pct. 9)

Indicatori structurali de monitorizare

Permanent

Tarifele pentru consumul de gaze naturale și electricitate se vor menține la nivelul de recuperare a costurilor. (pct. 10)

30 septembrie, 2007

Pe lângă proiectul legii bugetului de stat pe anul 2008, Guvernul va prezenta, ca parte a documentației bugetare, o informație privind performanțele financiare în anul 2006 ale întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cota de participare majoritară a statului. (pct. 25)

Ministerul Finanțelor și BNM vor adopta un plan de conversiune în hârtii de valoare a stocului rămas al creanțelor BNM față de Guvern. (pct. 13)

Guvernul a adoptat metodologia pentru sistemul de asistență socială nominală direcționată. (pct. 10)

Aprobarea de Parlament a Legii prin care ANRE ar stabili în mod direct tarifele de livrare a apei potabile și de furnizare a energiei termice, și nu indirect, prin Consiliul Municipal, cum este în prezent (pct. 10).

Majorarea suficientă a tarifelor pentru livrarea apei potabile și furnizarea energiei termice persoanelor fizice pentru a obține un tarif mediu ponderat plătit de toate categoriile de consumatori ai energiei termice în Chișinău egal cu 70 la sută din suma necesară pentru recuperarea costurilor (pct. 10).

În conformitate cu Decizia Consiliului Municipal nr. 64/2 din 25 ianuarie, 2007, diferența dintre suma achitată de persoanele fizice și tariful necesar pentru recuperarea costurilor este acoperită din bugetul municipal. (pct. 10)

31 decembrie, 2007

Transferarea soldurilor conturilor CNAS și CNAM la contul unic al Trezoreriei de stat la BNM. (pct. 11)

31 martie, 2008

Toate creanțele Guvernului față de BNM să fie convertite în hârtii de valoare. (pct. 13)

Implementarea unui sistem modernizat de gestionare a arieratelor fiscale care să includă îmbunătățirea sistemului de evidență contabilă a arieratelor fiscale, pentru a permite distingerea arieratelor după data formării lor, introducerea unor măsuri prompte și necondiționate de colectare forțată a arieratelor, adoptarea legislației în vederea scurtării și simplificării procedurii de anulare a arieratelor fiscale ce nu pot fi colectate, precum și consolidarea tuturor activităților fiscale autohtone de evaluare și colectare a datoriilor sub egida unei singure agenții. (pct. 9)

30 iunie, 2008

Introducerea sistemului prin care Trezoreria de Stat asigură reducerea la zero a soldurilor bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și ale fondului asigurărilor obligatorii de asistență medicală în băncile comerciale la sfârșitul fiecărei zile lucrătoare. (pct. 24)

30 septembrie, 2008

Introducerea sistemului de asistență socială nominală direcționată pe întreg teritoriul Republicii Moldova. (pct. 10)

* * *

ANEXA III. MEMORANDUMUL TEHNIC DE ÎNȚELEGERE

1. Acest Memorandum Tehnic de Înțelegere (TMU) are drept scop definirea variabilelor determinate de țintele cantitative (criteriile de performanță și țintele indicative, vezi Tabelul 1) stabilite de Memorandumul cu privire la politicile economice și financiare (MEFP) și descrierea metodelor care trebuie utilizate pentru evaluarea performanței programului în raport cu aceste criterii.

I. PREVIZIUNILE PROGRAMULUI

2007

2. Debursarea creditului în valoare de 59,1 milioane dolari SUA.
3. Veniturile bugetului public național din privatizare în 2007 se vor cifra la 235 milioane lei.
4. Pentru scopurile monitorizării programului, componentele bilanțului contabil ale BNM denumite în dolari SUA vor fi convertite la cursul de schimb stabilit de program. Cursul de schimb stabilit de program pentru leul moldovenesc (MDL) în raport cu dolarul SUA este de 13,2911 lei pentru un dolar SUA. Pentru scopurile programului, sumele denumite în alte valute vor fi convertite în dolari SUA prin aplicarea cursului de schimb corespunzător încrucișat vizavi de dolarul SUA (USD/€= 1,2660, USD/£= 1,8702, SDR/USD = 0,6773).
5. Pentru a calcula ajustările pentru debursări din sursele externe în cazul în care acestea vor depăși sumele prevăzute de program, va fi utilizat cursul de schimb valabil la ziua debursării. Pentru a calcula ajustări în cazul insuficienței debursărilor în raport cu sumele prevăzute de program, pentru debursare va fi utilizat cursul de schimb asumat de program.

II. CERINȚELE PRIVIND PREZENTAREA RAPOARTELOR

6. Datele macroeconomice necesare pentru evaluarea criteriilor de performanță și a țintelor indicative în scopul măsurării performanțelor vor fi prezentate personalului FMI, incluzând, dar nefiind limitate la datele indicate în Tabelul 2. Autoritățile vor asigura remiterea promptă către personalul FMI a informațiilor vizând rectificarea datelor.

III. ȚINTELE ȘI DEFINIȚIILE PENTRU SCOPURILE PROGRAMULUI

Limita minimă a stocului rezervelor internaționale nete (NIR)
(în milioane lei)

poziția la	nivelele minime rezervele internaționale nete
31 martie, 2007	8 500 (efectiv)
30 iunie, 2007	9 483 (țintă indicativă)
30 septembrie, 2007	9 830 (criteriu de performanță)
31 decembrie, 2007	10 705 (țintă indicativă)

7. **Rezervele internaționale nete a BNM** în valute convertibile sunt definite ca diferența dintre rezervele brute și pasivele în valute convertibile. Pentru scopurile de monitorizare a acestui program, rezervele brute ale BNM sunt definite ca aurul monetar, disponibilitățile de DST, orice poziție de rezervă la FMI și disponibilitățile de valută ale BNM în valute convertibile, inclusiv disponibilitățile de hârtii de valoare denominate în valute convertibile utilizate liber pentru achitări la efectuarea tranzacțiilor internaționale, calculate reieșind din previziunile programului la rate de schimb bilaterale. Din activele de rezervă se exclud subscrierile de capital la instituțiile financiare străine, activele nefinanciare pe termen lung, debursările mijloacelor de Banca Mondială sau orice altă instituție internațională, pentru recreditare și implementare a proiectelor, activele în valute neconvertibile și activele de rezervă depuse drept gaj pentru creditele externe sau grevate în alt mod, inclusiv plățile în valută străină cauzate de tranzacțiile cu active derivative (contracte de tip futures, forward, swap sau opțiuni). Pasivele de rezervă în valutele convertibile sunt definite ca utilizarea creditului FMI și pasivele BNM în valutele convertibile față de nerezidenți cu scadența inițială până la un an, inclusiv cele cu scadența inițială de un an. Din pasivele de rezervă se exclud pasivele cu scadența inițială mai mare de un an.

Plafoanele activelor interne nete (NDA)
și a bazei monetare a BNM

(în milioane lei)

poziția la	nivelul maxim NDA	nivelul maxim baza monetară (țintă indicativă)
31 martie, 2007	-2 003 (efectiv)	6 497 (efectiv)
30 iunie, 2007	-2 468 (țintă indicativă)	7 014 (țintă indicativă)
30 septembrie, 2007	-2 606 (criteriu de performanță)	7 223
31 decembrie, 2007	-3 261 (țintă indicativă)	7 443

8. **Baza monetară** este definită ca suma banilor în circulație (în afară băncilor), numerarului din casele băncilor, totalul de rezerve obligatorii și soldurile pe conturile corespondente în lei ale băncilor la BNM.

9. **Activele interne nete ale BNM** sunt definite ca diferența dintre baza monetară (vezi definiția din pct. 8) și activele externe nete ale BNM.

10. **Activele externe nete ale BNM** sunt definite ca rezervele brute în valute convertibile (conform definiției din pct. 7) plus activele externe în valute neconvertibile, fondurile debursate de Banca Mondială sau alte instituții internaționale, destinate pentru recreditare și implementarea proiectelor, și activele externe gajate sau grevate într-un alt mod, inclusiv cererile în valută străină care rezultă din tranzacțiile cu activele derivative și alte active externe nete, minus obligațiunile în valută străină ale BNM față de nerezidenți.

Limita minimă a totalului soldului de casă al bugetului public național
(în milioane lei)

	Soldul de casă
Schimbare cumulativă din 31 decembrie, 2006	
31 martie, 2007 (criteriu de performanță)	386 (efectiv)
30 iunie, 2007 (țintă indicativă)	-248
30 septembrie, 2007 (criteriu de performanță)	-238
31 decembrie, 2007 (țintă indicativă)	-233

11. Definiția **guvernul general** include bugetele guvernelor central și local. Totodată, bugetul public național include fondul de asigurare socială, fondul de asigurare în medicină, fondurile speciale și extrabugetare și proiectele investiționale finanțate din exterior. Bugetul guvernului local include fonduri speciale și extrabugetare. Autoritățile vor informa personalul FMI despre apariția fondurilor speciale sau extrabugetare noi care pot fi create pe parcursul programului în scopul executării operațiunilor cu caracter fiscal și vor asigura includerea acestor fonduri în bugetul public național. Se exclud orice entități de stat care au un statut juridic separat. Creditarea netă de către sistemul bancar a guvernului general este definită ca datoriile restante ale sectorului bancar față de guvernul general (cu excluderea cererilor asociate cu dobânda calculată, plăților fiscale și contribuțiilor la Fondul Social ale băncilor comerciale și acordarea creditelor de către băncile comerciale din contul creditelor externe), inclusiv overdraft-uri, credite directe și disponibilități de hârtii de valoare de stat, minus depozitele guvernului general (cu excluderea dobânzii calculate la depozitele guvernului și incluzând conturile proiectelor investiționale finanțate din surse externe)⁴. Ministerul Finanțelor va pune la dispoziție datele cu privire la valorile mobiliare de stat deținute și cu privire la proiectele investiționale finanțate din surse externe.

⁴ Pentru calculul sumei nete a creditului acordat Guvernului de către sistemului bancar vor fi excluse conturile 1731, 1732, 1733, 1735, 1761, 1762, 1763, 1801, 1802, 1805, 1807, 2711, 2717, 2721, 2727, 2732, 2733, 2796, 2801 și 2802.

12. **Limitele trimestriale ale sumei deficitului de casă al guvernului general** sunt cumulative și vor fi monitorizate **din punct de vedere al finanțării** ca suma dintre creditul net al sistemului bancar față de guvern (cu excluderea modificării stocului hârtiilor de valoare de stat emis pentru scopurile recapitalizării băncii centrale), plasarea netă de către guvernul general a hârtiilor de valoare în afara sistemului bancar național, alte credite nete acordate guvernului general de sectorul nebancaș național, mijloacele obținute de guvernul general din contul datoriei externe⁵ pentru susținerea directă a bugetului și pentru implementarea proiectelor specifice, minus datoriile achitate și veniturile din privatizare obținute în rezultatul vânzării activelor de stat, după deducerea costurilor direct asociate cu vânzarea acestor active.

13. **Limitele trimestriale pentru fondul de retribuire a muncii al guvernului general** au caracter cumulativ și sunt calculate ca suma tuturor salariilor, premiilor și altor tipuri de remunerare, a contribuțiilor la fondul social către Casa Națională de Asigurări Sociale și a contribuțiilor către Compania Națională de Asigurări în Medicină, plătite tuturor angajaților din sectorul bugetar, conform definiției din pct. 11, cu excepția salariilor angajaților Casei Naționale de Asigurări Sociale și ai Companiei Naționale de Asigurări în Medicină. Pentru anul 2006, suma totală a cheltuielilor salariale din contul bugetului general, în baza acestei definiții, a constituit 4183 milioane lei.⁶

Limitele pentru fondul de retribuire a muncii al guvernului general
(în milioane lei)

Modificarea cumulativă în raport cu situația la 31 decembrie, 2006	țintă indicativă
31 martie, 2007 (efectiv)	1 093
30 iunie, 2007	2 430
30 septembrie, 2007	3 635
31 decembrie, 2007	4 966

14. **Hârtiile de valoare de stat** sub formă de obligațiuni cu cupon zero vândute cu un scont față de valoarea lor nominală vor fi tratate ca articole de finanțare în evidența fiscală, prin înregistrarea sumelor de facto obținute de la cumpărători. La data de răscumpărare, valoarea de vânzare va fi înregistrată ca amortizare, iar diferența între amortizare, astfel definită, și valoarea nominală va fi înregistrată ca achitare a dobânzii la datoria internă.

15. **Limitele datoriei externe** se aplică la (i) contractarea sau garantarea datoriei externe neconcesionale pe termen scurt (cu scadența inițială până la și inclusiv un an) și (ii) contractarea sau garantarea datoriei neconcesionale pe termen mediu și lung cu scadența inițială mai mare de un an. Limita este egală cu zero, cu excepția proiectului de reabilitare a drumurilor, finanțat parțial de către Banca Europeană de Investiții (BEI) – 30 milioane euro – și de Banca Europeană pentru Reconstrucții și Dezvoltare (BERD) – 30 milioane euro, precum și a proiectului în domeniul ocrotirii sănătății finanțat de către Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (BDCE) – 9 milioane euro. Primele faze ale proiectului de reabilitare a drumurilor, finanțat de BERD și BEI (câte 12,5 milioane euro

⁵ Datoria este definită în sensul prezentat în nota de subsol 3; vezi aliniatul privind plafonul datoriei externe.

⁶ Pentru calcularea sumei totale a fondului de retribuire a muncii al guvernului general vor fi folosite următoarele conturi ale Guvernului central, guvernului local și fondurilor speciale din cadrul sistemului Trezoreriei de Stat a Ministerului Finanțelor: 111, 112, 1161.

din partea fiecărei bănci) nu au element de cofinanțare în bază de grant, dar se așteaptă că fazele nr. 2 (câte 17,5 milioane euro din partea fiecărei bănci) vor include cofinanțare în bază de grant, suficientă pentru a aduce nivelul total de concesionalitate al proiectului la faza a doua la 35 la sută. Datoria pe termen scurt include toate obligațiile pe termen scurt cu excluderea creditelor comerciale de import. Datoria pe termen scurt denominată în alte valute decât dolarul SUA va fi convertită în dolari SUA la rata de schimb prevalentă la data debursării. Datoria pe termen mediu și lung denominată în alte valute decât dolarul SUA va fi convertită în dolari SUA conform cross ratei efective.

Plafoanele pentru contractarea sau garantarea datoriilor externe neconcesionale ale guvernului general
(în milioane de euro)

	Proiectul de reabilitare a drumurilor finanțat de BERD și BEI	Proiectul în domeniul ocrotirii sănătății finanțat de BDCE	Altele
Modificarea cumulativă în raport cu 31 decembrie, 2006			
31 martie, 2007 (criteriu de performanță)	0	0	0
30 iunie, 2007 (țintă indicativă)	60	9	0
30 septembrie, 2007 (criteriu de performanță)	60	9	0
31 decembrie, 2007 (țintă indicativă)	60	9	0

16. Noțiunea de **datorie** se aplică așa cum este definită în punctul nr. 9 din Instrucțiunile FMI cu privire la criteriile de performanță aferente datoriei externe, adoptate la 24 august, 2000 (Decizia nr. 12274-(00/85)⁷. Acest criteriu de performanță se aplică nu numai la datoria în sensul exprimat mai sus, ci și la angajamentele contractate sau garantate pentru care nu a fost primită valoarea.

17. Pentru scopurile programului, **garantarea** unei datorii apare din orice angajament legal explicit al guvernului sau al BNM, sau al altei instituții care acționează din numele guvernului de a deservi o astfel de datorie în cazul neachitării din partea recipientului.

18. **Concesionalitatea** va fi calculată prin aplicarea ratelor de scont pentru valutele specifice pe baza ratelor de referință pentru dobânzile comerciale (CIRR) ale OECD. Media CIRR de zece ani va fi utilizată ca rată de scont pentru evaluarea concesionalității creditelor cu scadența inițială de cel puțin 15 ani, iar media CIRR de șase luni va fi utilizată pentru evaluarea concesionalității creditelor cu scadența inițială de mai puțin de 15 ani. Atât la media de zece ani, cât și la cea de șase luni se vor aplica următoarele marje: 0,75 procente pentru perioada de rambursare mai mică de 15 ani; 1 procent pentru perioada de 15–19 ani; 1,15 procente pentru perioada de 20–30 ani și 1,25 procente

⁷ Datoria este definită ca obligație curentă, prevăzută, creată în baza unui contract prin furnizarea valorii, fie în forma activelor (inclusiv valute) sau serviciilor și care solicită de la cel obligat să efectueze una sau mai multe plăți sub forma de active (inclusiv valute) sau servicii, la un moment dat în viitor; aceste plăți vor fi utilizate pentru achitarea obligațiilor aferente sumei principale și/sau dobânzii asumate în baza contractului. Datoriile, penalitățile și recuperarea pierderilor în bază hotărârii instanței judecătorești cauzate de neachitări în cadrul obligațiilor contractuale care constituie datoria se consideră datorie. Neachitarea unei astfel de obligații care, conform acestei definiții, nu se consideră datorie (de exemplu, achitarea contra livrării) nu va conduce la crearea datoriei.

pentru perioada de mai mult de 30 ani. Conform acestei definiții, numai împrumuturile cu elementul nerambursabil de cel puțin 35 procente din valoarea totală a împrumutului vor fi excluse din plafoanele stabilite la împrumut. Plafonul datoriei nu se va aplica la împrumuturi clasificate ca angajamente internaționale de rezervă ale BNM.

19. Pentru scopurile programului, arieratele la plata datoriei externe includ toate angajamentele față de deservirea datoriei cu termenul expirat (rambursarea sumei principale a împrumutului și achitarea dobânzii) care apar în legătura cu orice datorie contractată sau asumată de Guvernul Republicii Moldova sau de BNM, sau de orice altă instituție care acționează din numele Guvernului Republicii Moldova. Plafonul la noile arierate externe va fi aplicat permanent, pe întreaga durată a aplicării mecanismului de facilitate. Plafonul nu se aplică la arieratele externe care apar din renegocierea datoriei externe cu creditorii externi, inclusiv cu creditorii-membrii Clubului de la Paris; și în mod specific, la arieratele externe în cazul în care creditorul este de acord cu amânarea achitării până la inițierea negocierilor.

20. Arierate la cheltuieli sunt definite ca diferența între obligațiile de plată scadente și achitățile efectuate real. Acestea pot să apară la orice articol de cheltuieli, inclusiv transferuri, deservirea datoriei, salarii, pensii, achitarea consumului de energie sau plata pentru bunuri și servicii. Arieratele la cheltuieli pentru plata bunurilor și serviciilor prestate de furnizori, sunt definite ca obligații față de furnizori datorate, dar neachitate timp de o perioadă mai mare de 30 de zile, și care sunt necontestate. Arieratele între bugetul de stat, guvernele locale, fondul social, fondul de asigurări în medicină și toate fondurile extrabugetare nu se includ în plafonul arieratelor la cheltuieli ale bugetului public național.

AJUSTĂRI

21. În cazul în care suma veniturilor din privatizare va depăși previziunile de program, limita deficitului de casă al bugetului public național va fi majorată cu suma respectivă, până la atingerea sumei cumulative de 125 milioane de lei.

22. În cazul în care debursările împrumuturilor externe vor depăși previziunile de program, plafonul deficitului de casă al guvernului general va fi majorat cu o valoare corespunzătoare până la limita cumulativă de 188 milioane de lei. În cazul debursărilor mai mici, plafonul va fi diminuat cu sumă deplină.

23. Plafonul deficitului total de casă al guvernului general va fi majorat cu suma banilor în numerar achitați pentru recapitalizarea BNM, sau cu valoarea nominală a hârtiilor de valoare de stat emise pentru aceleași scopuri.

Tabelul 1. Moldova: Criteriile cantitative de performanță și țintele indicative, 31 decembrie, 2006 – 31 decembrie, 2007 1/2/

	31/12/2006		31/03/2007		30/06/2007		30/09/2007		31/12/2007	
	țintă indicativă CR/07/275	efectiv	CR/07/275	preliminar	țintă indicativă CR/07/275	revizuit	țintă indicativă CR/07/275	revizuit	țintă indicativă CR/07/275	revizuit
1. Criteriile cantitative de performanță										
Limita minimă a soldului bugetului guvernului general	-210	...	-144	...	-248	-248	-238	-238	-233	-233
<i>Limita minimă</i>	-488	-133	-45	386
<i>ajustată pentru</i>										
<i>soldul bugetului</i>										
<i>guvernului general</i>										
3/ 4/										
Plafonul activelor interne nete ale BNM (nivel)	-768	-1728	-997	-2003	-1081	-2468	-1174	-26069	-1535	-3261
Limita minimă a rezervelor internaționale nete ale BNM (nivel)	7380	8260	7737	8500	7967	9483	8207	9830	8789	10705
Plafonul datoriei externe neconcesionale contractate sau garantate de guvernul general (milioane euro) 5/	0	0	0	0	0	69	0	69	0	69
Proiectul de reabilitare a drumurilor finanțat de BERD/BEI	60	...	60	...	60
Proiectul în domeniul ocrotirii sănătății finanțat de BDCE	9	...	9	...	9
alte	0	0	0	0	0

2. Criteriile de performanță permanente										
Plafonul acumulării stocului datoriilor externe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Țintele indicative										
Plafonul bazei monetare (nivel)	6612	6512	6740	6497	7014	7033	7223	7255	7443	
					(milioane lei)					
Plafonul modificării stocului arieratelor la cheltuielile guvernului general	0	0	0	161	0	0	0	0	0	0
Plafonul fondului de retribuire a muncii al guvernului general	...	4183	...	1093	...	2430	...	3635	...	4966
4. Previzuni de bază										
Finanțarea datoriei externe concesionale	387	410	184	78	319	370	472	491	703	705
în milioane dolari SUA	29	31	13	6	22	30	32	40	46	57
Venituri în urma privatizării	28	168	0	67	40	107	80	162	155	235

Sursă: autoritățile Republicii Moldova și estimările personalului FMI.

1/ Cifrele pentru anul 2007 se referă la fluxurile cumulative începând cu sfârșitul anului 2006, cu excepția cazurilor indicate. Criteriile cantitative de performanță sunt calculate în baza cursului de schimb estimat la nivel de 13,2911 lei/dolar SUA.

2/ Toate variabilele sunt stocuri, cu excepția soldului fiscal al guvernului general și a împrumuturilor concesionale în cadrul datoriei externe, care reprezintă fluxuri.

3/ În cazul în care debursările datoriei externe vor depăși asumările utilizate pentru scopurile programului, plafonul deficitului de casă a guvernului general va fi majorat cu o valoare corespunzătoare până la limita cumulativă de 188 milioane lei. În cazul insuficienței debursărilor, plafonul va fi diminuat cu sumă deplină.

4/ Conform prevederilor TNMU, limita deficitului bugetar a fost majorată de la 250 milioane de lei pentru a încorpora suma plătită pentru recapitalizarea BNM.

5/ Vezi MEFP, pct. 19, și TMU, pct. 15.

Tabelul 2. Moldova: Datele solicitate de personalul FMI

Articol	Periodicitate
Datele fiscale (a se prezenta de Ministerul Finanțelor)	
Operațiunile bugetului public național: venituri, cheltuieli și finanțare (în clasificare funcțională și economică).	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Fondul de retribuire a muncii guvernului general	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Datoria internă	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Arieratele interne	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Venituri din privatizare vărsate în buget (în lei și în valută, fără costul tranzacției de vânzare)	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Datele monetare (a se prezenta de BNM)	
Conturile monetare ale BNM	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână după sfârșitul fiecărei săptămâni
Sinteza monetară pe tot sistemul bancar	Săptămânal, nu mai târziu de două săptămână după sfârșitul fiecărei săptămâni
Cereri nete față de guvernul general (ale BNM și ale băncilor comerciale)	Săptămânal, nu mai târziu de două săptămână după sfârșitul fiecărei săptămâni
Indicatorii financiari a băncilor comerciale (Departamentul supraveghere bancară al BNM)	Lunar, nu mai târziu de patru săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Fluxurile de numerar în valută	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Operațiunile valutare (datele BNM)	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Tranzacțiile pieței valutare (volumul vânzărilor, intervenții, cursul de schimb)	Zilnic, nu mai târziu de 12 ore după sfârșitul zilei
Operațiuni de sterilizare efectuate de BNM	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână după sfârșitul fiecărei săptămâni
Tranzacții pe piața interbancară (volumul, ratele medii)	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână după sfârșitul fiecărei săptămâni
Balanța de Plăți (a se prezenta de BNM)	
Datele contului curent și ale contului de capital	Trimestrial, nu mai târziu de șase săptămâni după sfârșitul fiecărui trimestru
Transferuri/remitențe prin intermediul sistemului bancar	Lunar, nu mai târziu de șase săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Datele privind datoria externă (a se prezenta de MF)	
Informații vizând noile împrumuturi externe contractate sau garantate de guvern.	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Deservirea datoriei: total spre achitare, clasificată pe creditori, și real achitată	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Debursarea granturilor și creditelor, pe creditori	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni după sfârșitul fiecărei luni
Alte date (a se prezenta de Biroul Național de Statistică)	
Indicele prețurilor de consum (general)	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni după sfârșitul fiecărei luni.
Conturile naționale, pe sectoare de producție, în termeni nominali și reali	Trimestrial, nu mai târziu de trei luni după sfârșitul fiecărui trimestru
Datele vizând exportul și importul, cu indicarea valorii, volumului și valorilor de unitate, pe principalele categorii și țări	Lunar, nu mai târziu de două luni după sfârșitul fiecărei luni

ANALIZA COMUNĂ A SUSTENABILITĂȚII DATORIEI EFECTUATĂ DE FMI ȘI BANCA MONDIALĂ¹

Conform Analizei generale a sustenabilității datoriei pentru statele cu venit mic, Moldova se confruntă cu un grad scăzut de riscuri legate de datoria externă. În raportul public privind Analiza sustenabilității datoriei se sugerează că evoluția datoriei totale a sectorului public din Republica Moldova are un caracter durabil, în contextul mărimii curente și evoluției stocului datoriei interne.²

A. Informații de bază

1. **Situația Republicii Moldova în privința datoriei publice s-a îmbunătățit comparativ cu cea atestată în Analiza sustenabilității datoriei la începutul anului 2006.** Atunci, necesitățile de finanțare pe termen scurt au fost determinate de deficitul de finanțare prognozat, cauzat de șocurile externe și stocul de arierate către creditori bilaterali (în primul rând, Rusiei, SUA și Japoniei). Ultima problemă a fost soluționată ulterior, prin reeșalonarea datoriilor față de Clubul de la Paris, în mai, 2006. Datoriile reflectate în acordul respectiv constituie 33 la sută din stocul total de datorii al Republicii Moldova, conform cifrelor la situația de la finele lunii aprilie, 2006.³ Totodată, reducerea datoriei externe nu a avut un caracter atât de dramatic ca în anii 2000–2005: datoria externă a constituit 124 la sută din PIB în anul 2000 (datoria publică constituind 95 la sută din PIB), reducându-se până la 56 la sută din PIB în anul 2005 (datoria publică constituind 27 la sută din PIB).⁴

2. **De asemenea, s-au îmbunătățit perspectivele cu privire la asistența oficială din partea donatorilor.** Ca reacție la șocul extern dublu – majorarea de două ori a prețului la resursele energetice și interzicerea exportului de vinuri moldovenești pe piața Federației Ruse – donatorii și-au asumat angajamente serioase în cadrul ședinței membrilor Grupului Consultativ al Donatorilor din decembrie, 2006 (în primul rând, sub formă de granturi și asistență tehnică), care urmează să se materializeze pe parcursul următorilor patru ani. De asemenea, Moldova s-a calificat pentru obținerea granturilor din partea Corporației „Provocările Mileniului”, astfel reducându-se presiunea de a contracta credite pentru proiecte investiționale ce ar asigura o creștere economică sporită. În cele din urmă, Acordul privind Programul PRGF a fost modificat la etapa primei evaluări, în decembrie 2006, sumat totală a resurselor FMI la care are acces Moldova fiind majorată de la 80,08 milioane de DST până la 110,88 milioane de DST.

¹ Datele și analizele nu reflectă situația din Transnistria.

² Analiza sustenabilității datoriei a fost produsă în comun de Banca Mondială și FMI, în consultare cu BERD.

³ Moldova avea datorii față de Germania, Italia, Japonia, Rusia și SUA, în sumă de 274 milioane de dolari SUA din suma totală de 822 milioane de dolari SUA.

⁴ Reducerea rapidă a datoriei în raport cu PIB se datorează, în cea mai mare parte, creșterii semnificative a PIB; valoarea nominală a datoriei a rămas relativ constantă.

3. **O parte semnificativă a datoriei externe constituie creditele preferențiale și situația nu se va schimba.** Tabelul 1 ilustrează preponderența datoriei față de creditorii multilaterali în baza creditelor preferențiale și evoluția probabilă a debursărilor din viitor. Se preconizează că cea mai mare parte de creditele obținute în viitorul apropiat vor fi preferențiale, fie credite preferențiale directe, fie credite integrate având element de grant. Pe termen lung, odată ce Moldova va trece peste etapa de eligibilitate aplicată acum doar la condițiile Asociației Internaționale de Dezvoltare (AID), va continua practica de creditare din partea creditorilor multilaterali, dar condițiile vor fi mai puțin preferențiale. Creditele acordate de creditorii comerciali constituie un procent foarte mic din volumul total al datoriei.

Tabelul 1. Profilul datoriei publice externe

	2007		2008-2027 2/	
	totală	concesională 1/	medie	concesională 1/
Stocul datoriei (dolari SUA):	945,8	402,6	944,9	322,7
Datoria multilaterală	618,8	402,6	673,5	273,4
Banca Mondială	408,4	272,0	510,2	243,1
FMI	169,0	114,2	64,8	25,3
Altele	41,4	16,4	98,5	5,0
Datoria bilaterală	304,2	0,0	263,2	49,3
Datoria comercială	22,8	0,0	8,2	0,0
Debursări noi (dolari SUA)	96,7	88,1	53,7	19,2
Debursări multilaterale	93,6	88,1	49,0	14,5
Banca Mondială	34,2	34,2	36,5	9,0
FMI	49,8	49,8	2,5	2,5
Altele	9,6	4,1	10,0	3,0
Debursări bilaterale	1,8	0,0	4,7	4,7
Debursări comerciale	1,3	0,0	0,0	0,0

1/ Creditele preferențiale au un element de grant minim de 35 la sută.

2/ Media simplă.

4. **Datoria privată crește, iar creditele asociate cu investițiile străine directe joacă un rol tot mai important.** Datoria externă privată poate fi împărțită în credite obișnuite (clasificate ca obligațiuni la categoria „Alte tipuri de capital” în contul de capital), credite asociate cu tranzacțiile legate de investițiile străine directe și arieratele la resursele energetice. În anul 2001 debursările noi asociate cu creditele legate de investițiile străine directe au constituit 35 la sută din împrumuturile noi, pe când în anul 2006 această cifră a constituit 52 la sută. De asemenea, datoria privată este denumită tot mai des în euro – 20 la sută în 2006, comparativ cu doar 6 la sută în 2002. Această tendință este binevenită, dată fiind protecția firească în fața riscurilor, asigurată de remitențele denumite în euro.

5. **Majorarea prețurilor la resursele energetice au dus la acumularea arieratelor externe private.** Există un stoc mare de datorii istorice pentru resursele energetice (în sumă totală de 286 milioane de dolari SUA la finele anului 2005), dar, cel puțin, pe parcursul ultimilor ani au fost efectuate plățile curente. Totuși, în timp ce nivelul tarifelor la energia electrică și gazele naturale este suficient pentru acoperirea costurilor, tarifele pentru energia termică sunt mai joase de acest nivel, astfel încât „Moldovagaz” a acumulat arierate de circa 34 milioane de dolari SUA față de „Gazprom” în anul 2006. Datele preliminare indică faptul că acumularea arieratelor va continua și în anul 2007. Tarifele la energia termică sunt stabilite în prezent de o agenție de reglementare independentă. Se preconizează că tarifele vor fi majorate până la nivelul de acoperire deplină a costurilor pe parcursul realizării Programului PRGF.

B. Previziuni de bază

6. **În Boxa 1 este prezentat sumarul cadrului macroeconomic pe termen mediu care a stat la baza Analizei sustenabilității Datoriei.** Se prevede că remitențele vor continua să contribuie la finanțarea balanței de plăți și acest fapt are o importanță deosebită. Moldova este statul cu una dintre cele mai mari cote-părți din PIB a remitențelor din PIB din lume – 33 la sută în anul 2006. Creșterea nominală a volumului remitențelor (în dolari SUA) a constituit, în medie, 40 la sută, începând cu anul 2001, atingând cota maximă de 54 la sută în anul 2003 și descrescând până la 29 la sută în anul 2006. Creșterea economică puternică în regiunea euro oferă stimulente pentru angajarea în câmpul muncii în afara țării, însă trecerea frontierei s-a complicat după integrarea României în UE la începutul anului curent (din cauza noilor cerințe cu privire la vize). Personalul FMI și Băncii Mondiale anticipează creșterea volumului remitențelor cu 20 la sută în anul 2007 și o creștere suficientă pentru ca remitențele să constituie în continuare circa 30 la sută din PIB în viitorul apropiat.

7. **Se așteaptă ca, pe termen mediu, deficitul fiscal general să rămână la nivelul de circa 0,5 la sută din PIB, permițând acumularea unor surplusuri bugetare primare modeste.** Nivelul înalt al remitențelor va continua, probabil, să alimenteze creșterea importurilor, iar TVA și accizele de import vor duce la creșterea veniturilor bugetare. Se așteaptă că impactul unor politici recente, cum ar fi majorarea salariilor în serviciul public, va fi atenuat de optimizarea structurii și componenței cadrelor în sectorul public, pe termen mediu. În pofida majorării volumului de asistență din partea donatorilor, destinate cheltuielilor de capital, pe parcursul urătorilor câțiva ani, în scenariul de bază nu a fost incorporat un dividend mare de creștere economică. Astfel, creșterea economică de 5 la sută anual, pe termen mediu, presupune o reducere treptată a ritmului de creștere comparativ cu ultimii ani.

Boxa 1: Previziuni macroeconomice

Previziunile macroeconomice nu au fost modificate semnificativ comparativ cu ultima Analiză a sustenabilității datoriei: creșterea economică va rămâne robustă, inflația va scădea, se va păstra deficitul contului curent și surplus al bugetului primar al guvernului.

Se preconizează că **creșterea reală a PIB** va constitui, în medie, 5 la sută, până în anul 2012, iar după aceasta va descrește până la 4 la sută. Deși această cifră este mai mare decât valoarea medie istorică, pe parcursul ultimului deceniu timp de doi ani s-a înregistrat o recesiune economică gravă în urma crizei din Rusia din anul 1998, care a dus la reducerea ratei medii a creșterii economice și la creșterea volatilității. În perioada post-criză (în anii 2001–2006) creșterea economică reală a constituit, în medie, 6,6 la sută.

Se prognozează că **inflația** se va reduce până sub 10 la sută la finele anului 2007 (inflația măsurată prin aplicarea deflatorului PIB). Această valoare este cu mult mai mică decât media istorică de 16 la sută, dar măsurile realizate în cadrul Programului cu FMI trebuie să asigure că BNM exercită un control strict asupra politicii monetare.

Se prognozează că **contul curent** va continua să fie susținut prin afluxuri puternice de remitențe, care au atins în anul 2006 cifra de 33 la sută din PIB. Dat fiind că remitențele alimentează, în mare parte consumul și importurile, modificarea fluxurilor de remitențe nu afectează, în linii mari, deficitul contului curent. Perspectivele mai bune privind mediul de afaceri au dus, de asemenea, la majorarea afluxurilor de capital, în special în ceea ce privește investițiile directe. Se prognozează că exporturile, care s-au redus puternic în urma stopării exportului pe piața rusească, vor fi recuperate dar treptat, deoarece încă nu a fost instituit mecanismul de reluare a exporturilor, deși, formal, restricțiile la export au fost eliminate.

Se așteaptă ca **soldul bugetar** total să rămână negativ, dar deficitul va fi mic. Se prognozează că va spori asistența sub formă de granturi acordată de donatori, în special de Uniunea Europeană, în același mod ca și creditele pentru realizarea proiectelor care trec direct prin Bugetul de Stat. Această situație bugetară reflectă necesitatea de a majora investițiile capitale și cheltuielile sociale pe termen mediu.

C. Sustenabilitatea datoriei externe

8. **Coeficienții datoriei publice externe și al deservirii datoriei rămân mult sub limitele fixate în scenariul de bază și în scenariul istoric.** Coeficienții datoriei publice externe și al deservirii datoriei sunt adecvați, în pofida efectelor persistente ale interzicerii exporturilor producției vinicole pe piața Federației Ruse (Diagrama 1). În scenariul de bază au fost incluse debursări mai mari ale creditelor preferențiale pe parcursul următorilor patru ani. Scenariul alternativ (A2 în tabelul 1b), în care se examinează efectele unor condiții mai puțin preferențiale la creditare, arată că nici în acest caz nu vor fi depășite limitele stabilite.

9. **Reducerea volumului transferurilor cauzează o anumită îngrijorare.**

Scenariul alternativ (B4 în tabelul 1b) arată efectele unui șoc cauzat de o singură deviere standard în direcția unei cifre mai joase decât media istorică la parametrul afluxurilor care nu generează datorii în anii 2008-2009 (în mare parte, remitențe trimise în Moldova). Limitele pentru raporturile dintre datorie și PIB și dintre datorie și exporturi sunt depășite și nu ar reveni la nivele mai viabile decât până în anul 2012 și până în anul 2014, respectiv. Aceste rezultate ilustrează dependența Republicii Moldova de remitențe.

Scenariul de bază s-a bazat pe presupunerea că remitențele se vor menține la nivelul curent ca cotă-parte din PIB. Totodată, dacă mediul de muncă în alte state va deveni mai puțin favorabil sau dacă se va reduce ritmul de creștere economică în UE sau Rusia (principalele două destinații ale muncitorilor migranți), migranților le-ar putea fi mai dificil să mențină la același nivel susținerea financiară a persoanelor dependente rămase în Moldova. Pe de altă parte, dat fiind că fluxurile de remitențe au tendința să fie mult mai puțin volatile decât alte tipuri de afluxuri, cum ar fi investițiile de portofoliu, sunt puține șanse ca volumul remitențelor să scadă considerabil.⁵

Tabelul 2. Indicatorii poverii datoriei publice externe bazați pe politici diferite

	Limita 1/	2007	2007-2027 2/
Valoarea prezentă netă a datoriei externe ca procent din:			
Exporturi	100	51,7	23,6
PIB	30	22,7	9,5
Venituri	200	68,9	26,2
Deservirea datoriei externe ca procent din:			
Exporturi	15	3,7	1,5
Venituri	25	7,5	2,7

1/ Aceste limite sunt aplicate față de statele cu performanțele modeste, fiind utilizate în cadrul comun de analiză a sustenabilității datoriei pentru statele cu venit mic al FMI și Băncii Mondiale. Rezultatele Republicii Moldova s-au îmbunătățit treptat, dar clasificările sunt bazate pe mediile dinamice pentru trei ani.

2/ Medie simplă.

⁵ În timp ce rata anuală de creștere a remitențelor a constituit peste 30 la sută, începând cu 2001, experiența altor state nu atestă riscul unor reduceri ale remitențelor în ritmuri la fel de mari. În afară de aceasta, creșterea volumului remitențelor în primul trimestru al anului 2007 se estimează a fi la nivelul de 29 la sută, iar creșterea economică puternică în regiunea euro constituie un factor pozitiv.

D. Viabilitatea datoriei publice

10. **Raporturile dintre datoria publică și venituri precum și dintre deservirea datoriei publice și venituri, rămân cu mult mai mici decât limitele fixate în scenariul de bază și în scenariul istoric.** Datoria publică internă s-a menținut la cota de 25 la sută din datoria publică totală, cea mai mare parte constituind-o datoria față de Banca Națională a Moldovei. Dat fiind că în ultimii ani s-au înregistrat surplusuri primare, scenariul istoric ilustrează cât de rapid ar putea fi achitată întreaga sumă a datoriei publice: indicii datoriei și deservirii datoriei ar avea valori negative înainte de anul 2020. În practică, este puțin probabil ca aceasta să se întâmple, în special dacă ținem cont de necesitățile semnificative și bine cunoscute de a aduce la zi infrastructura și de a efectua alte investiții capitale pentru a pune bazele creșterii economice pe viitor.

11. **O eventuală recesiune în anii 2008-2009 ar compromite scenariul de bază.** După cum se vede în diagrama 2 (și B1 în tabelul 2b), o reducere cu 1,6 la sută în 2008 și 2009 (din cauza unui șoc asupra creșterii economice cu o unitate standard de deviere sub media istorică) ar presupune majorarea datoriei până la cifra de peste 30 la sută din PIB către anul 2011, cifră care ar crește în viitor. Scenariul se bazează pe presupunerea că cheltuielile Guvernului ar continua să urmeze traiectoria din trecut, în pofida recesiunii. Declinul economic ar presupune că raportul dintre cheltuieli și PIB va crește, astfel încât deficitul să fie în permanență la un nivel mai înalt. În primul rând, în Republica Moldova cheltuielile Guvernului au un nivel relativ înalt, în raport cu PIB; în afară de aceasta, în ultimii ani cheltuielile Guvernului au crescut rapid. Oprirea expansiunii date joacă un rol crucial pentru menținerea capacității de a face față unor șocuri potențiale. Prognoza privind creșterea economică este promițătoare și Moldova a avut noroc că șocul dublu al stopării exportului producției vinicole pe piața rusească și al majorării prețurilor la resursele energetice nu a avut efecte negative mai grave. Deși scenariul alternativ de creștere economică prezintă, într-o oarecare măsură, o situație extremă, el demonstrează cum un șoc temporar ar putea afecta sustenabilitatea datoriei.

E. Concluzii

12. **Perspectivile Republicii Moldova vizând datoriile sunt favorabile și există un risc mic de probleme legate de achitarea lor.** Confruntându-se cu șocuri grave în anul 2006, autoritățile moldovenești au menținut politicile care nu au permis deteriorarea situației vizând datoriile. Acest fapt a dus la obținerea unui acord cu membrii Clubului de la Paris și a promisiunilor membrilor Grupului Consultativ al Donatorilor care au consolidat semnificativ sustenabilitatea datoriei. Date fiind necesitățile de dezvoltare ale Moldovei, pare să existe spațiu și pentru careva credite suplimentare nu prea mari pentru proiecte de infrastructură și alte proiecte prioritare, cu condiția că aceste împrumuturi vor fi obținute într-o manieră prudentă. Este probabil că capacitatea de absorbție a capitalului străin va constitui o problemă mai mare decât sustenabilitatea datoriei. Dat fiind că se prognozează că peste câțiva ani Republica Moldova nu va mai fi eligibilă pentru acordarea creditelor doar în condițiile AID, în viitorul apropiat nu vor mai fi oportunități de a beneficia de credite preferențiale.

13. Deși nivelul general al riscului este scăzut, există unele puncte slabe.

Perspectivile legate de mediul extern continuă să depindă într-o mare măsură de remitențe, care au crescut rapid pe parcursul ultimilor ani. Orice reducere a capacității emigranților de a acorda susținere persoanelor dependente de ei din Moldova ar putea afecta serios viabilitatea datoriei. Îmbunătățirea mediului de afaceri, așa încât creșterea economică în interiorul țării să poată atrage emigranții înapoi în republică, ar consolida rezistența economică. Pe de altă parte, o recesiune temporară ar duce la deteriorarea rapidă a situației bugetului public. Sustenabilitatea datoriei va fi mai puțin periclitată în cazul reducerii cotei-părți a Guvernului din PIB.

Table 1a. Moldova: External Debt Sustainability Framework, Baseline Scenario, 2007-27 1/
(In percent of GDP, unless otherwise indicated)

	Actual		Historical		Projections										2013-27 Average
	2005	2006	Average 7/ Deviation 7/	Standard Deviation 7/	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2007-12 Average	2017	2027		
External debt (nominal) 1/	55.6	59.1	85.3	26.3	53.2	46.1	40.8	36.3	31.8	27.6	39.3	16.1	12.2	15.4	
o/w public and publicly guaranteed (PPG) 2/	27.5	26.0	53.5	26.1	23.3	19.0	16.6	14.7	12.9	11.0	16.3	4.3	0.3	3.3	
Change in external debt	-8.2	3.5	-10.8	10.1	-5.9	-7.1	-5.3	-4.5	-4.5	-4.2	-5.2	-0.9	-0.1	-1.0	
Identified net debt-creating flows	-5.6	-0.7	-12.3	7.8	-2.4	-3.1	-3.8	-2.9	-3.8	-7.8	-4.0	-7.0	-6.9	-7.0	
Non-interest current account deficit	7.7	9.6	3.6	4.4	6.9	6.5	5.7	3.8	3.1	-1.1	4.1	-0.8	-0.9	-0.8	
Deficit in balance of goods and services	40.5	47.6	30.2	10.2	48.1	47.4	46.3	44.8	42.5	40.0	44.8	40.0	40.0	40.0	
Exports	51.1	45.8	50.7	2.4	43.9	42.1	41.2	40.7	40.3	39.8	41.3	39.8	39.8	39.8	
Imports	91.7	93.3	81.0	9.2	92.0	89.5	87.4	85.6	82.8	79.8	86.2	79.8	79.8	79.8	
Net current transfers (negative = inflow)	-18.2	-23.6	-15.3	4.8	-26.3	-26.3	-25.8	-25.9	-23.9	-25.1	-25.5	-25.1	-25.1	-25.1	
Other current account flows (negative = net inflow)	-14.6	-14.3	-11.4	4.8	-14.9	-14.6	-14.7	-15.1	-15.5	-16.0	-15.2	-15.7	-15.7	-15.7	
Net FDI (negative = inflow)	-7.5	-6.6	-5.3	2.4	-7.8	-9.0	-9.0	-6.3	-6.6	-6.4	-7.7	-6.4	-6.4	-6.4	
Endogenous debt dynamics 3/	-5.8	-3.7	-10.3	5.6	-0.5	-0.5	-0.5	-0.3	-0.3	-0.3	-0.4	0.1	0.4	0.2	
Contribution from nominal interest rate	2.5	2.4	2.9	0.7	2.0	1.8	1.6	1.5	1.3	1.1	1.5	0.8	0.9	0.8	
Contribution from real GDP growth	-4.2	-2.0	-5.1	1.9	-2.5	-2.3	-2.0	-1.8	-1.6	-1.4	-2.0	-0.6	-0.5	-0.6	
Contribution from price and exchange rate changes	-4.2	-4.1	-8.1	4.9	
Residual (3-4) 4/	-2.6	4.2	1.5	5.2	-3.5	-4.0	-1.5	-1.7	-0.7	3.6	-1.3	6.1	6.8	6.0	
o/w exceptional financing	-1.8	-3.4	-2.6	1.3	0.0	0.0	0.0	5.2	0.0	0.0	0.9	0.0	0.0	0.0	
NPV of external debt 5/	52.9	59.0	56.8	3.4	52.6	47.8	43.5	39.3	35.4	31.6	41.7	20.5	15.1	19.3	
In percent of exports	101.0	128.8	114.2	14.0	119.8	113.5	105.8	96.6	87.9	79.4	100.5	51.4	37.9	48.5	
NPV of PPG external debt	26.4	25.8	27.4	2.3	22.7	20.8	19.3	17.7	16.5	15.0	18.7	8.6	3.2	7.2	
In percent of exports	50.3	56.4	54.9	4.0	51.7	49.4	46.9	43.5	41.0	37.6	45.0	21.7	8.0	18.1	
Debt service-to-exports ratio (in percent)	20.6	17.7	22.3	3.4	15.9	15.6	15.8	16.0	15.2	13.8	15.4	8.2	8.9	8.8	
PPG debt service-to-exports ratio (in percent)	7.0	5.6	11.8	4.6	3.7	3.2	2.8	3.0	2.5	2.7	3.0	1.2	0.6	1.2	
Total gross financing need (billions of U.S. dollars)	320.0	372.5	203.4	110.7	200.0	186.5	167.2	231.2	171.3	-145.0	135.2	-460.9	-935.4	-592.1	
Non-interest current account deficit that stabilizes debt ratio	15.9	6.2	13.8	8.2	12.8	13.6	11.0	8.3	7.6	3.1	9.4	0.1	-0.8	0.2	
Key macroeconomic assumptions															
Real GDP growth (in percent)	7.5	4.0	3.3	4.9	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	4.0	4.0	4.0	
GDP deflator in U.S. dollar terms (change in percent)	7.0	8.0	10.2	6.3	13.0	10.2	7.8	5.9	5.9	6.1	8.1	4.0	3.0	4.6	
Effective interest rate (percent) 6/	4.6	4.8	3.9	0.7	4.0	3.8	3.9	4.2	4.0	3.9	4.0	4.9	7.5	5.7	
Growth of exports of G&S (U.S. dollar terms; in percent)	14.8	0.5	15.9	8.6	13.9	11.0	10.6	10.0	10.0	10.0	10.9	8.2	7.1	8.7	
Growth of imports of G&S (U.S. dollar terms; in percent)	29.7	14.4	21.8	8.5	16.9	12.6	10.5	8.8	7.6	7.3	10.6	8.2	7.1	8.7	
Grant element of new public sector borrowing (in percent)	37.1	36.9	34.4	39.3	31.4	27.8	34.5	14.6	14.6	14.6	
<i>Memorandum item:</i>															
Nominal GDP (millions of U.S. dollars)	2988.3	3356.2	3982.8	4606.7	5213.3	5797.5	6444.3	7178.4	5225.6	11823.2	25166.0				

Source: Staff simulations.

1/ Includes both public and private sector external debt.

2/ Does not include debt of public enterprises.

3/ Derived as $[r - g - p(1+g)] / (1+g+p+g)$ times previous period debt ratio, with r = nominal interest rate; g = real GDP growth rate, and p = growth rate of GDP deflator in U.S. dollar terms.

4/ Includes exceptional financing (i.e., changes in arrears and debt relief); changes in gross foreign assets; and valuation adjustments. For projections also includes contribution from price and exchange rate changes.

5/ Assumes that NPV of private sector debt is equivalent to its face value.

6/ Current-year interest payments divided by previous period debt stock.

7/ Historical averages and standard deviations are generally derived over the past 10 years, subject to data availability.

Table 1b. Moldova: Sensitivity Analyses for Key Indicators of Public and Publicly Guaranteed External Debt, 2007-27 1/
(In percent)

	Projections							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2017	2027
NPV of debt-to-GDP ratio								
Baseline	23	21	19	18	17	15	9	3
A. Alternative Scenarios								
A1. Key variables at their historical averages in 2007-27 2/	23	21	20	18	17	19	26	28
A2. New public sector loans on less favorable terms in 2007-27 3/	23	21	20	19	18	16	10	4
B. Bound Tests								
B1. Real GDP growth at historical average minus one standard deviation in 2007-08	23	22	22	20	19	17	10	4
B2. Export value growth at historical average minus one standard deviation in 2007-08 4/	23	22	22	21	19	18	10	3
B3. U.S. dollar GDP deflator at historical average minus one standard deviation in 2007-08	23	22	21	19	18	16	9	4
B4. Net non-debt creating flows at historical average minus one standard deviation in 2007-08 5/	23	36	49	45	42	39	20	4
B5. Combination of B1-B4 using one-half standard deviation shocks	23	33	43	40	37	34	18	4
B6. One-time 30 percent nominal depreciation relative to the baseline in 2007 6/	23	29	27	24	23	21	12	4
NPV of debt-to-exports ratio								
Baseline	52	49	47	43	41	38	22	8
A. Alternative Scenarios								
A1. Key variables at their historical averages in 2007-27 2/	52	50	49	44	43	48	65	71
A2. New public sector loans on less favorable terms in 2007-27 3/	52	50	49	46	44	41	25	11
B. Bound Tests								
B1. Real GDP growth at historical average minus one standard deviation in 2007-08	52	49	47	43	41	38	22	8
B2. Export value growth at historical average minus one standard deviation in 2007-08 4/	52	54	58	54	51	47	26	9
B3. U.S. dollar GDP deflator at historical average minus one standard deviation in 2007-08	52	49	47	43	41	38	22	8
B4. Net non-debt creating flows at historical average minus one standard deviation in 2007-08 5/	52	86	118	111	105	98	51	10
B5. Combination of B1-B4 using one-half standard deviation shocks	52	72	91	86	81	76	40	9
B6. One-time 30 percent nominal depreciation relative to the baseline in 2007 6/	52	49	47	43	41	38	22	8
Debt service ratio								
Baseline	4	3	3	3	3	3	1	1
A. Alternative Scenarios								
A1. Key variables at their historical averages in 2007-27 2/	4	3	3	3	3	3	3	6
A2. New public sector loans on less favorable terms in 2007-27 3/	4	3	3	3	3	3	1	1
B. Bound Tests								
B1. Real GDP growth at historical average minus one standard deviation in 2007-08	4	3	3	3	3	3	2	1
B2. Export value growth at historical average minus one standard deviation in 2007-08 4/	4	3	3	4	3	4	2	1
B3. U.S. dollar GDP deflator at historical average minus one standard deviation in 2007-08	4	3	3	3	3	3	2	1
B4. Net non-debt creating flows at historical average minus one standard deviation in 2007-08 5/	4	3	4	5	5	5	6	2
B5. Combination of B1-B4 using one-half standard deviation shocks	4	3	3	4	4	4	4	1
B6. One-time 30 percent nominal depreciation relative to the baseline in 2007 6/	4	3	3	3	3	3	2	1
<i>Memorandum item:</i>								
Grant element assumed on residual financing (i.e., financing required above baseline) 7/	19	19	19	19	19	19	19	19

Source: Staff projections and simulations.

1/ Does not include debt of public enterprises.

2/ Variables include real GDP growth, growth of GDP deflator (in U.S. dollar terms), non-interest current account in percent of GDP, and non-debt creating flows.

3/ Assumes that the interest rate on new borrowing is by 2 percentage points higher than in the baseline, while grace and maturity periods are the same as in the baseline.

4/ Exports values are assumed to remain permanently at the lower level, but the current account as a share of GDP is assumed to return to its baseline level after the shock (implicitly assuming an offsetting adjustment in import levels).

5/ Includes official and private transfers and FDI.

6/ Depreciation is defined as percentage decline in dollar/local currency rate, such that it never exceeds 100 percent.

7/ Applies to all stress scenarios except for A2 (less favorable financing) in which the terms on all new financing are as specified in footnote 2.

Table 2a. Moldova: Public Sector Debt Sustainability Framework, Baseline Scenario, 2004-27
(In percent of GDP, unless otherwise indicated)

	Actual					Estimate					Projections					2013-27 Average
	2004	2005	2006	Historical Average %/	Standard Deviation %/	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2017	2017-12 Average			
														2004	2005	
Public sector debt 1/	47.2	38.0	33.0	44.0	32.8	28.9	25.9	22.9	19.9	17.6	15.4	7.9	21.8	6.8		
o/w foreign-currency denominated	35.6	27.9	24.4	34.8	29.7	21.1	18.9	16.7	14.9	13.4	11.8	6.1	16.1	5.1		
Change in public sector debt	-13.1	-9.2	-5.0	3.3	27.1	-4.0	-3.0	-3.0	-3.0	-2.2	-2.2	-2.9	-2.9	-0.8		
Identified debt-creating flows	-11.6	-7.8	-5.8	-11.4	5.3	-5.0	-3.1	-2.4	-1.9	-1.8	-1.7	0.3	-2.7	0.6		
Primary deficit	-2.6	-2.8	-1.3	-0.7	3.5	-0.8	-0.6	-0.5	-0.5	-0.5	-0.5	0.8	-0.6	1.1		
Revenue and grants	35.4	38.6	40.5	34.5	4.0	42.0	39.7	39.5	39.5	39.5	39.5	38.2	39.9	37.9		
of which: grants	0.4	1.2	0.7	0.7	0.3	2.1	2.6	2.8	2.8	2.8	2.8	1.5	2.6	1.2		
Primary (noninterest) expenditure	32.7	35.8	39.2	33.8	6.3	41.2	39.1	39.0	39.0	39.0	39.0	39.0	39.4	39.0		
Automatic debt dynamics	-8.9	-4.9	-4.1	-8.8	4.4	-3.7	-2.5	-1.8	-1.4	-1.3	-1.1	-2.0	-2.0	-0.4		
Contribution from interest rate/growth differential	0.0	-0.6	-0.7	-4.1	4.6	-1.2	-1.2	-1.0	-0.9	-0.8	-0.7	-1.0	-1.0	-0.2		
of which: contribution from average real interest rate	0.0	-0.6	-0.7	-4.1	4.6	-1.2	-1.2	-1.0	-0.9	-0.8	-0.7	-1.0	-1.0	-0.2		
of which: contribution from real GDP growth	-4.2	-3.3	-1.5	-2.5	2.4	-1.6	-1.4	-1.2	-1.1	-0.9	-0.8	-1.2	-1.2	-0.3		
Contribution from real exchange rate depreciation	-4.7	-1.0	-1.9	-3.4	3.0	-2.5	-1.3	-0.8	-0.4	-0.5	-0.4	-1.0	-1.0	-0.3		
Other identified debt-creating flows	-0.1	-0.1	-0.4	-0.9	1.0	-0.4	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1		
Privatization receipts (negative)	-0.1	-0.1	-0.4	-0.9	1.0	-0.4	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1	0.0	-0.1	0.0		
Recognition of implicit or contingent liabilities	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Debt relief (HIPC and other)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Other (specify, e.g. bank recapitalization)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Residual, including asset changes	-1.5	-1.4	0.7	1.7	3.3	0.9	0.1	-0.7	-1.1	-0.4	-0.5	-1.0	-0.3	-1.8		
NPV of public sector debt	41.5	34.6	27.4	40.9	31.7	22.8	18.8	17.5	15.2	13.8	12.5	8.1	16.8	6.7		
o/w foreign-currency denominated	29.9	24.6	18.8	31.8	28.7	14.9	11.8	11.2	10.3	9.6	8.8	6.3	11.1	5.0		
o/w external	29.9	24.6	18.8	45.4	22.8	14.9	11.8	11.2	10.3	9.6	8.8	6.3	11.1	5.0		
NPV of contingent liabilities (not included in public sector debt)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		
Gross financing need 2/	-0.8	0.8	5.8	3.5	4.0	6.2	6.5	6.5	5.7	3.7	3.3	3.0	3.3	3.2		
NPV of public sector debt-to-revenue ratio (in percent) 3/	117.3	89.9	67.6	127.4	107.3	54.2	47.4	44.2	38.6	35.0	31.6	21.1	41.8	17.7		
o/w external	84.5	63.8	46.4	142.1	83.9	35.5	29.8	28.5	26.1	24.2	22.3	16.4	27.7	13.2		
Debt service-to-revenue ratio (in percent) 3/ 4/	5.4	8.6	8.8	11.8	6.0	7.5	6.7	5.9	4.3	3.8	3.5	1.4	5.3	1.6		
Primary deficit that stabilizes the debt-to-GDP ratio	10.5	6.4	3.7	6.9	3.4	3.2	2.4	2.5	2.5	1.7	1.7	1.6	2.3	1.9		
Key macroeconomic and fiscal assumptions																
Real GDP growth (in percent)	7.4	7.5	4.0	3.3	4.9	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	4.0	5.0	4.0		
Average nominal interest rate on forex debt (in percent)	2.5	3.0	2.7	3.2	0.6	1.6	1.5	2.4	2.3	2.3	2.2	2.1	2.1	2.4		
Average real interest rate on domestic currency debt (in percent)	1.1	-5.3	-7.2	-3.6	5.2	4.7	3.7	2.4	1.9	1.9	1.9	2.8	1.9	1.9		
Real exchange rate depreciation (in percent, + indicates depreciation)	-10.1	-3.0	-7.0	1.2	24.5	-10.9		
Inflation rate (GDP deflator, in percent)	8.0	9.3	12.5	15.6	10.1	7.4	7.4	6.8	5.7	5.7	5.7	6.5	5.7	5.7		
Growth of real primary spending (deflated by GDP deflator, in percent)	12.6	17.5	14.0	4.1	16.8	10.3	-0.3	4.7	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	4.0		
Grant element of new external borrowing (in percent)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0		

Sources: Moldovan authorities; and Fund staff estimates and projections.

1/ General government gross debt, excluding debt of public enterprises.

2/ Gross financing need is defined as the primary deficit plus debt service plus the stock of short-term debt at the end of the last period.

3/ Revenues including grants.

4/ Debt service is defined as the sum of interest and amortization of medium and long-term debt.

5/ Historical averages and standard deviations are generally derived over the past 10 years, subject to data availability.

Table 2b. Moldova: Sensitivity Analysis for Key Indicators of Public Debt 2007-27

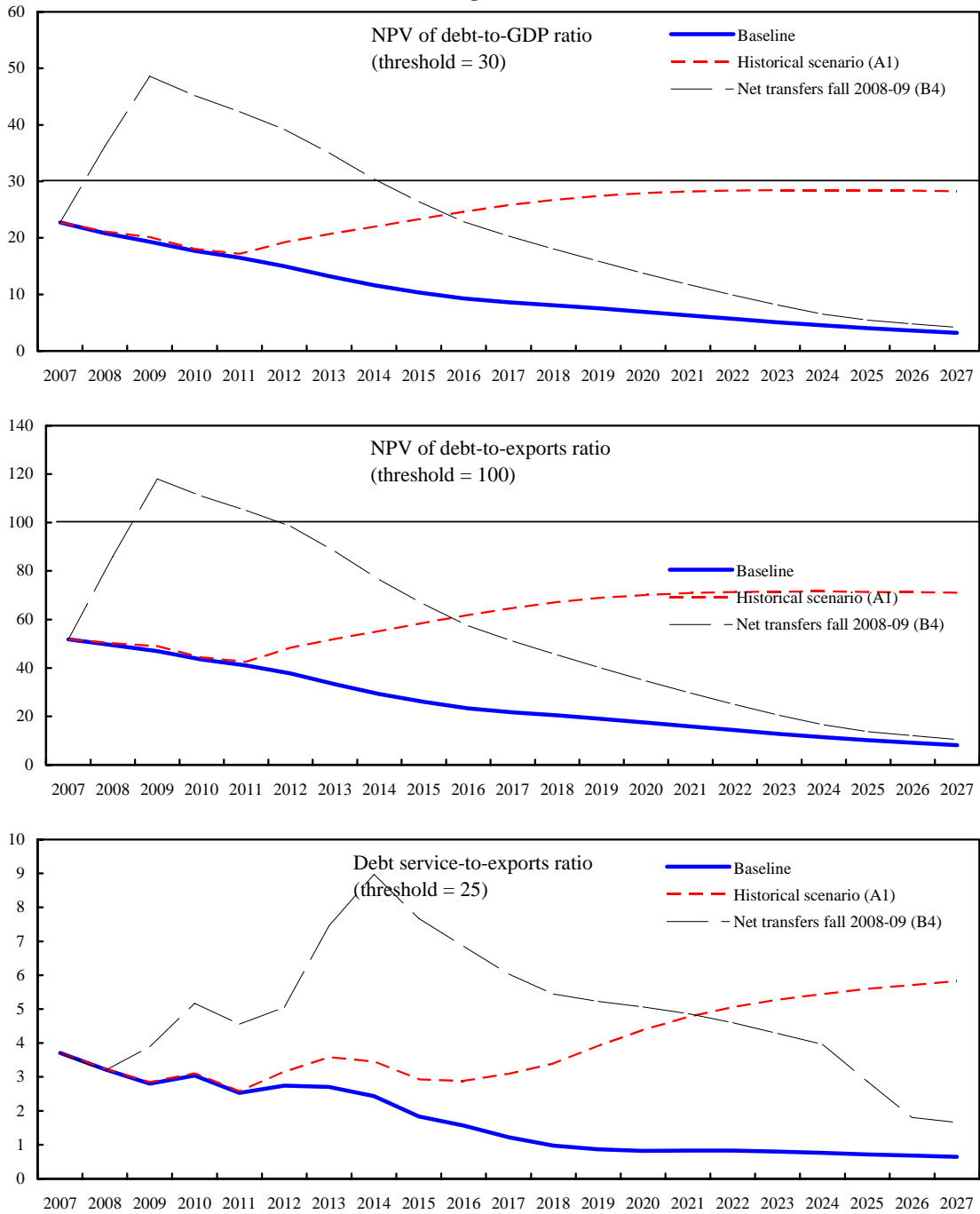
	Projections							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2017	2027
NPV of Debt-to-GDP Ratio								
Baseline	23	19	17	15	14	12	8	4
A. Alternative scenarios								
A1. Real GDP growth and primary balance are at historical averages	23	19	18	16	14	13	3	-17
A2. Primary balance is unchanged from 2007	23	19	17	14	13	11	2	-17
A3. Permanently lower GDP growth 1/	23	19	19	18	18	18	27	69
B. Bound tests								
B1. Real GDP growth is at historical average minus one standard deviations in 2008-09	23	22	27	29	31	34	46	64
B2. Primary balance is at historical average minus one standard deviations in 2008-09	23	22	23	21	19	17	12	6
B3. Combination of B1-B2 using one half standard deviation shocks	23	21	22	19	17	15	9	3
B4. One-time 30 percent real depreciation in 2008	23	24	22	20	18	17	12	6
B5. 10 percent of GDP increase in other debt-creating flows in 2008	23	28	26	23	22	20	14	7
NPV of Debt-to-Revenue Ratio 2/								
Baseline	54	47	44	39	35	32	21	9
A. Alternative scenarios								
A1. Real GDP growth and primary balance are at historical averages	54	48	45	40	36	33	9	-45
A2. Primary balance is unchanged from 2007	54	47	43	37	32	28	4	-45
A3. Permanently lower GDP growth 1/	54	49	48	45	45	46	71	186
B. Bound tests								
B1. Real GDP growth is at historical average minus one standard deviations in 2008-09	54	56	68	72	78	84	119	171
B2. Primary balance is at historical average minus one standard deviations in 2008-09	54	55	59	52	48	44	31	15
B3. Combination of B1-B2 using one half standard deviation shocks	54	53	55	48	43	39	25	8
B4. One-time 30 percent real depreciation in 2008	54	60	57	51	47	43	32	15
B5. 10 percent of GDP increase in other debt-creating flows in 2008	54	71	66	59	55	50	36	18
Debt Service-to-Revenue Ratio 2/								
Baseline	8	7	6	4	4	3	1	1
A. Alternative scenarios								
A1. Real GDP growth and primary balance are at historical averages	8	7	6	4	4	4	0	-5
A2. Primary balance is unchanged from 2007	8	7	6	4	3	3	-1	-5
A3. Permanently lower GDP growth 1/	8	7	6	5	5	6	7	21
B. Bound tests								
B1. Real GDP growth is at historical average minus one standard deviations in 2008-09	8	7	9	10	11	11	12	20
B2. Primary balance is at historical average minus one standard deviations in 2008-09	8	7	9	8	5	4	2	2
B3. Combination of B1-B2 using one half standard deviation shocks	8	7	8	6	5	4	1	1
B4. One-time 30 percent real depreciation in 2008	8	7	6	5	4	4	2	1
B5. 10 percent of GDP increase in other debt-creating flows in 2008	8	7	14	8	6	5	2	2

Sources: Moldovan authorities; and Fund staff estimates and projections.

1/ Assumes that real GDP growth is at baseline minus one standard deviation divided by the square root of 20 (i.e., the length of the projection period).

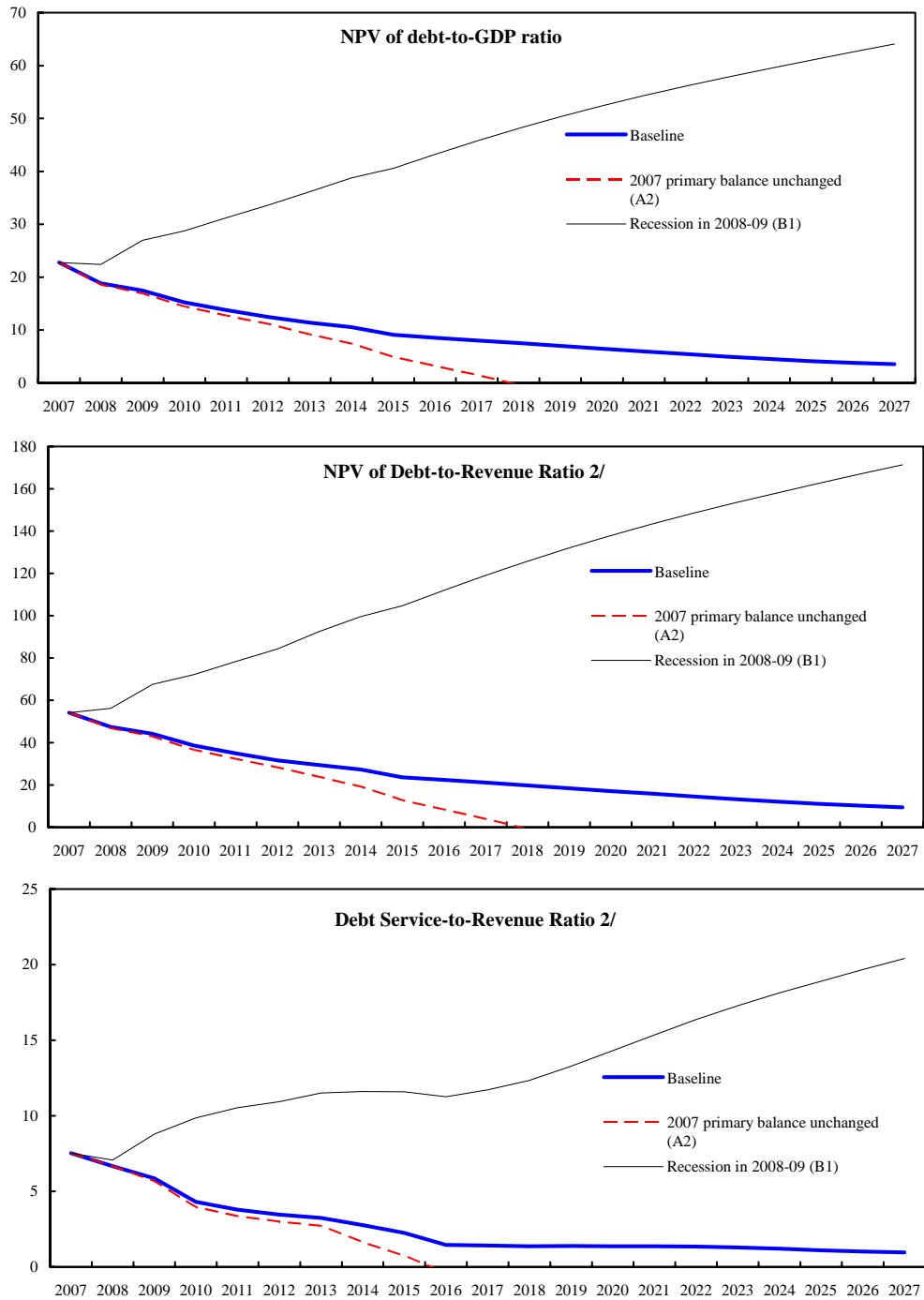
2/ Revenues are defined inclusive of grants.

Figure 1. Moldova: Indicators of Public and Publicly Guaranteed External Debt Under Alternative Scenarios, 2007-27
(In percent)

Source: Staff projections and simulations.

Figure 2. Moldova: Indicators of Public Debt Under Alternative Scenarios, 2007-27 1/

Source: Staff projections and simulations.
 1/ Most extreme stress test is test that yields highest ratio in 2017.
 2/ Revenue including grants.

FONDUL MONETAR INTERNAȚIONAL

REPUBLICA MOLDOVA

A doua evaluare în cadrul acordului pe trei ani în cadrul Mecanismului de finanțare pentru reducerea sărăciei și creșterea economică și solicitarea de derogare de la criteriul de performanță

Anexe informative

Pregătite de Departamentul European
(în consultare cu alte departamente și cu Banca Mondială)

25 iunie, 2007

- Discuțiile au avut loc în perioada 25 aprilie – 8 mai, 2007. Echipa FMI a constat din domnul T. Richardson (șeful misiunii), domnii N. Gigineishvili, S. Hida, M. Piatkowski (toți angajați ai Departamentului European), doamna I. Asmundson (Departamentul Elaborare și Revizuire a Politicilor) și domnul J. Mathisen (reprezentant permanent), cu susținerea domnilor O. Șcerbațchi, V. Buiclî și doamnei N. Culava, angajați ai oficiului din Chișinău. La discuții a participat și domnul V. Munteanu, consilier al Directorului Executiv. Membrii misiunii au avut întreveneri cu Președintele Republicii Moldova, conducerea Guvernului și Băncii Naționale a Moldovei, deputați în Parlament, reprezentanți ai sectorului de afaceri și ai sectorului financiar, diplomați, donatori, reprezentanți ai sindicatelor și organizațiilor neguvernamentale.
- Programul PRGF pe trei ani a fost aprobat la 5 mai, 2006, asigurând accesul cumulativ la suma de 80,08 milioane de DST (65 la sută din cotă), iar 11,44 milioane de DST au fost debursate imediat după aprobarea Programului. Din cauza șocurilor externe cu care s-a confruntat Republica Moldova, în lumina eforturilor autorităților de a se ajusta la aceste șocuri, accesul cumulativ la resurse a fost majorat până la suma de 110,88 milioane de DST (90 la sută din cotă) după prima evaluare de program, iar la 15 decembrie, 2006, în urma finalizării evaluării, a fost debursată suma de 31,97 milioane de DST (Raportul de țară al FMI nr. 07/45).
- Scrisoarea de intenții și Memorandumul cu privire la Politicile Economice și Financiare anexate (Anexă) descriu programul economic al autorităților pentru lunile rămase ale anului 2007 și pe termen mediu. Autoritățile au solicitat finalizarea evaluării a doua și o derogare de la criteriul de performanță structurală nerespectat la finele lunii decembrie, 2007.
- Autoritățile au dat acceptul pentru publicarea documentelor de program. Analiza sustenabilității datoriei realizată în comun de FMI și Banca Mondială va fi publicată sub formă de supliment, în același mod ca și toate anexele care descriu relațiile cu FMI, asistența tehnică acordată recent și relațiile cu Banca Mondială. Aceste documente și datele incluse în ele nu se referă la regiunea Transnistriei.
- În luna aprilie, 2006, raportul anual al autorităților cu privire la realizarea Strategiei de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS) pentru anul 2005 a fost prezentat Consiliilor de Directori Executivi ai FMI și Băncii Mondiale, de rând cu Nota consultativă comună a personalului FMI și ai Băncii Mondiale (Rapoartele de țară ale FMI nr. 06/185 și nr. 06/186). Se așteaptă că până la finele toamnei va fi finalizată elaborarea raportului pentru anul 2006, precum și a Planului Național de Dezvoltare pentru anii 2008-2010, care va înlocui actuala SCERS.

Cuprins

	Pagina
I. Relațiile dintre Republica Moldova și Fondul Monetar Internațional	3
II. Moldova – relațiile cu FMI și Banca Mondială	8
III. Moldova – aspecte statistice	13

**ANEXA I: RELAȚIILE DINTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI FONDUL MONETAR
INTERNĂȚIONAL**

(Situația la 30 aprilie, 2007)

I. Statutul de membru: membru din 12 august, 1992; subscris la Articolul VIII al Statutului FMI

II. Contul general de resurse:	milioane de DST	procent din cotă
Cota	123,20	100,00
Mijloacele valutare ale Fondului	143,20	116,23
Poziția tranșei de rezervă	0,01	0,00

III. Departamentul DST :	milioane de DST	procent din alocații
Disponibilități	0,37	n/d

IV. Procurări și credite nerambursate:	milioane de DST	procent din cotă
Aranjamentele prelungite	20,00	16,23
Aranjamentele PRGF	67,43	54,74

V. Aranjamentele financiare recente:

Categoria	Data aprobării	Data expirării	Suma aprobată (milioane de DST)	Sumele trase (milioane de DST)
PRGF	5 mai, 2006	4 mai, 2009	110,88	43,41
PRGF	21 decembrie, 2000	20 decembrie, 2003	110,88	27,72
EFF	20 mai, 1996	19 mai, 2000	135,00	87,50

VI. Prognoza obligațiilor față de Fond¹: (milioane de DST; în baza utilizării actuale a resurselor și disponibilităților curente în DST:

	Prognoza				
	2007	2008	2009	2010	2011
Suma principală	8,19	13,88	11,79	5,54	3,92
Plăți/dobândă	1,08	0,87	0,42	0,25	0,23
Total	9,26	14,75	12,22	5,80	4,15

¹ Se preconizează că debursările efectuate în perioada după 28 noiembrie, 2000, cu excepția debursărilor de asistență pentru situații excepționale, precum și a împrumuturilor din cadrul Mecanismului de Finanțare pentru Reducerea Sărăciei și Creșterea Economică, vor fi rambursate conform graficului programat. Statele-membre sunt în drept să solicite Consiliului de Directori Executivi al FMI permisiunea de a efectua plăți conform graficului obligațiilor programate, în cazul în care poziția plăților externe a acestora nu este suficient de puternică pentru a satisface așteptările de rambursare fără dificultăți majore sau riscuri. De notat, că rambursările în cadrul Mecanismului de Finanțare Suplimentară de Rezervă se vor efectua în baza graficului programat.

VII. Evaluarea siguranței resurselor:

Conform politicii FMI în domeniul evaluării siguranței resurselor sale, Banca Națională a Moldovei este supusă unei evaluări aferente aranjamentului PRGF, aprobat la 5 mai, 2006, și majorarea ulterioară a resurselor din noiembrie 2006. Evaluarea a fost finalizată la 13 octombrie, 2006 și s-a ajuns la concluzia că măsurile existente de protejare a resurselor FMI în cadrul BNM par adecvate. Totuși, au fost identificate anumite vulnerabilități în sistemul de guvernare și control, care vor fi eliminate prin implementarea recomandărilor oferite de misiunea ce a efectuat evaluarea măsurilor de asigurare a siguranței resurselor.

VIII. Regimul cursului de schimb:

Moldova a acceptat obligațiunile stipulate în Articolul VIII, secțiunile 2, 3 și 4 ale Statutului FMI. În Moldova, regimul de schimb valutar rămâne liber de restricții aplicate la plățile și transferurile aferente tranzacțiilor internaționale ale contului curent.

Regimul cursului de schimb din Moldova a fost reclasificat în aprilie, 2006, de la unul fix, de facto (în raport cu dolarul SUA) la unul cu o flexibilitate dirijată.

Până la introducerea monedei naționale la 29 noiembrie, 1993, moneda oficială în Moldova a fost rubla rusească (suplimentată de cupoanele denumite în ruble, emise de BNM). Guvernul a introdus moneda națională (leul) la rata de conversiune de 1000 ruble moldovenești pentru 1 leu și la rata de schimb de 3,85 lei pentru un dolar SUA. Leul a fost, în mare parte, stabil, menținându-se la nivelul de circa 4,75 lei pentru un dolar SUA până la mijlocul lunii octombrie a anului 1998. Ulterior, leul s-a depreciat față de dolar și la 28 aprilie, 2007, cursul de schimb a constituit 12,41 lei pentru un dolar SUA.

Inițial, valutele străine erau comercializate la Bursa Valutară Interbancară din Chișinău. Activitatea Bursei a demarat în 1993, iar licitațiile aveau loc zilnic, începând cu februarie, 1995. În cadrul băncilor comerciale autorizate și caselor de schimb valutar există o piață valutară activă a numerarului. Din 16 noiembrie, 1993, până la sfârșitul lunii octombrie, 1998, rata de schimb a dolarului stabilită prin licitațiile bursiere se considera cursul de schimb oficial cotate de BNM. Începând cu 2 noiembrie, 1998, cursul de schimb oficial cotate de BNM este determinat ca media ponderată a tuturor tranzacțiilor zilnice pe piața valutară. BNM cotează cursul de schimb al leului față de alte valute în baza ratei leu-dolar SUA și cross/ratele dintre dolarul SUA și alte valute tranzacționate pe piața internațională.

IX. Consultările în baza Articolului IV:

Ultimele consultări în baza Articolului IV au fost finalizate la 5 mai, 2006 (Rapoartele de țară ale FMI nr. 06/184 și nr. 06/187).

X. Participarea la FSAP:

Misiunea FSAP a vizitat Moldova în luna mai, 2004; Raportul de Evaluare a Stabilității Sectorului Financiar (FSAP) a fost prezentat Consiliului de Directori Executivi în cadrul discutării rezultatelor consultărilor în baza Articolului IV din 2004. O actualizare a FSAP este preconizată, preliminar, pentru luna septembrie, 2007.

XI. Utilizarea resurselor Fondului:

La 4 februarie, 1993, Moldova a procurat resurse ale Fondului în sumă totală de 13,5 milioane de DST, echivalentul a 15 la sută din cotă, în cadrul Mecanismului de Finanțare Compensatorie și Neprevăzută (CCFF). După acesta, a urmat prima tragere în cadrul Mecanismului de Finanțare a Transformărilor Sistemice (STF), egală cu 22,5 milioane de DST, echivalentul a 25 la sută din cotă; tragerea fost aprobată de Consiliul de Directori Executivi la 16 septembrie, 1993. La 17 decembrie, 1993, Consiliul de Directori Executivi a aprobat procurarea resurselor Fondului în cadrul aranjamentului stand-by (SBA), în sumă de 51,75 milioane de DST și debursarea tranșei a doua în cadrul STF, în sumă de 22,5 milioane de DST. La 19 decembrie, 1994 Moldova a efectuat a doua procurare în cadrul CCFF, în sumă de 12,2 milioane de DST, echivalentul a 13,5 la sută din cotă, în contextul celei de-a doua revizuirii a SBA, care a expirat la sfârșitul lunii martie, 1995. Consiliul de Directori a aprobat următorul SBA pentru Moldova în suma totală de 58,50 milioane de DST (echivalentul a 65 la sută din cotă) la 22 martie, 1995. În cadrul acestui aranjament au fost efectuate trei procurări, în sumă totală de 32,4 milioane de DST (echivalentul a 36 la sută din cotă). La 20 mai, 1996 Consiliul de Directori a aprobat un Aranjament Extins (EFF) în sumă de 135 milioane de DST (echivalentul a 150 la sută din cota veche). La momentul efectuării celei de-a treia evaluări, Programul a fost prelungit cu un an, până la 19 mai, 2000. După cea de-a patra evaluare, Programul a expirat la 19 mai, 2000, fără finalizarea ultimei evaluări planificate, din cauza faptului că Parlamentul a refuzat de două ori aprobarea unor acte legislative importante, conform prevederilor din Program. În cadrul aranjamentului EFF au fost efectuate cinci procurări, în sumă totală de 87,5 milioane de DST (echivalentul a 97 la sută din cota veche). La 21 decembrie, 2000, a fost aprobat un acord PRGF în sumă de 110,88 milioane de DST (echivalentul a 90 la sută din cotă). Suma de 9,24 milioane de DST a fost debursată la 29 decembrie, 2000, după care au urmat debursările de 9,24 milioane de DST la 23 februarie, 2001, și 9,24 milioane de DST la 26 iulie, 2002. Acordul PRGF a expirat în decembrie, 2003, cu doar o singură evaluare finalizată. Un nou acord PRGF a fost aprobat la 5 mai, 2006, în sumă de 80,08 milioane de DST (echivalentul a 65 la sută din cotă). La 10 mai, 2006, au fost debursate 11,44 milioane de DST. În condiții unui șoc extern dublu (majorarea de două ori a prețului la gazele naturale importate și blocarea exportului producției vinicole în Federația Rusă), accesul la resurse în cadrul Programului a fost majorat până la 110,88 milioane de DST (echivalentul a 90 la sută din cotă) în cadrul primei evaluări, aprobate la 15 decembrie, 2006. La 21 decembrie, 2006, a urmat a doua debursare, în sumă de 31,97 milioane de DST.

XII. Reprezentantul permanent:

Johan Mathisen a fost numit reprezentant permanent al FMI la Chișinău în decembrie, 2005.

XIII. Consultanții permanenți:

Consultantul permanent al Departamentului Afacerilor Fiscale (FAD) al FMI, dl Agarwal, și-a încheiat misiunea de susținere a procesului de dezvoltare a Trezoreriei în iunie, 1998. Au urmat vizite ocazionale pe parcursul anului 1999. Pe parcursul anului 1998, domnul și doamna Faulk au acordat asistență BNM în domeniul supravegherii bancare, în calitate de consultanți permanenți. Pe parcursul anului 1999, ei au continuat vizitele în Moldova în calitate de experți străini. În iulie, 1999, vizitele consultantului permanent al FAD în domeniul administrării fiscale, dl Vandenberghe, au fost prelungite a treia oară, pentru o perioadă de șase luni, în scopul acordării asistenței în dezvoltarea Unității contribuabililor mari. Contractul dlui Vandenberghe s-a încheiat la mijlocul anului 2000. În ianuarie, 2007, la BNM a activat, pentru o perioadă scurtă de timp, domnul Pekonen, consultant permanent în domeniul implementării politicii monetare și gestionării lichidităților.

XIV. Asistența tehnică de scurta durată:

Dl Antao a efectuat vizite periodice în scopul acordării asistenței Ministerului Finanțelor în domeniul analizei macroeconomice, începând cu mijlocul anului 1997. În perioada dintre aprilie, 1996, și iulie, 1998, domnul Richards a efectuat vizite periodice în calitate de consultant regional în domeniul statisticii balanței de plăți pentru Moldova, Armenia și Georgia. Domnii Van Sluys și Peeraer au vizitat Chișinăul de câteva ori pe parcursul anilor 1998-1999 în scopul acordării asistenței în domeniul supravegherii operațiunilor valutare efectuate de băncile comerciale. Din 1999 încoace, domnul Thompson a vizitat Moldova în scopul acordării asistenței BNM în domeniul contabilității și a continuat vizitele regulate în Moldova pe parcursul ultimilor trei ani și jumătate, inclusiv în scopul pregătirii BNM pentru efectuarea auditului internațional. Domnul Ponomarenko a vizitat Moldova de câteva ori pe parcursul anilor 2002-2004, în scopul acordării asistenței Biroului Național de Statistică (BNS) în domeniul conturilor naționale. Domnul Astin a vizitat Moldova în mod regulat în scopul acordării sprijinului BNS în reformarea metodologiei de calculare a IPC și IPP.

XV. Asistență tehnică:

Tabelul de mai jos prezintă un sumar al misiunilor de asistență tehnică ale FMI în Republica Moldova, începând cu ianuarie, 2001.²

² Informația privind asistența tehnică acordată până în 2001 a fost inclusă în rapoartele anterioare.

Moldova: Asistența tehnică acordată de FMI, 2001–2006

Departamentul FMI	Domeniul identificat	Perioada	Recipienți
LEG	Legislația privind zonele economice libere	ianuarie/februarie, 2001	MEC
FAD	Politica de cheltuieli	mai, 2001	MinFin
LEG	Legea Insolvabilității	iunie, 2001	MEC
LEG	Legislația bancară	iunie, 2001	BNM
MAE	Evaluarea asistenței tehnice	octombrie, 2001	BNM
MAE	Sistemul de plăți; prognozarea lichidităților și cadrul politicii monetare; contabilitatea în banca centrală și auditul intern; supravegherea bancară	mai, 2002	BNM
MFD	Sistemul de plăți	misiunile din 2003 și 2004	BNM
STA	Conturile naționale	martie, 2002; decembrie, 2002; martie, 2003; aprilie, 2004	BNS
STA	Statistica prețurilor	noiembrie, 2003; septembrie, 2004; noiembrie, 2005; iulie, 2006	BNS
STA	Statistica monetară și bancară	aprilie, 2004	BNM
MFD/LEG	Combaterea spălării banilor	aprilie, 2004; august, 2006	Guvernul, BNM
FAD	Modernizarea Unității contribuabililor mari și a sistemului TVA	mai, 2004	MinFin
MFD	Reglementarea pieței valutare și supravegherea bancară	decembrie, 2004	BNM
STA	Statistica monetară și bancară	mai, 2005	BNM, BNS
MFD	Auditul intern (Banca Națională)	iunie, 2005	BNM
STA	SDDS (Standardul Special de Diseminare a Datelor)	noiembrie, 2005	BNM, BNS , MinFin
MFD	Independența băncii centrale, politica monetară și operațiunile monetare	decembrie, 2005	BNM
FAD	Gestionarea finanțelor publice	martie, 2006; octombrie, 2006	MinFin
FAD	Administrarea fiscală	iulie, 2006	MinFin
MCM	Recapitalizarea Băncii Centrale și normalizarea relațiilor dintre BNM și Ministerul Finanțelor	august, 2006	BNM, MinFin
MCM	Îmbunătățirea operațiunilor de politică monetară, crearea premiselor unui cadru de țintire a inflației și analiza stabilității sectorului financiar	septembrie, 2006	BNM
MCM	Dezvoltarea sistemului valutar	septembrie, 2006	BNM
FAD	Politica și administrația fiscală	aprilie, 2007	MinFin

Notă:

- MinFin: Ministerul Finanțelor;
- BNM: Banca Națională a Moldovei;
- MEC: Ministerul Economiei și Comerțului;
- BNS: Biroul Național de Statistică

ANEXA II: MOLDOVA – RELAȚIILE CU FMI ȘI BANCA MONDIALĂ
(situația la 15 mai, 2007)

Director de țară: Dl. Paul Bermingham

Telefon: +380 44 490 06671

A. Parteneriatul în realizarea strategiei de dezvoltare a Moldovei

1. Agenda de dezvoltare a Moldovei este fixată în Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei (SCERS). SCERS a fost prezentată Consiliilor de Directori Executivi ai Asociației Internaționale pentru Dezvoltare (AID) a Băncii Mondiale și FMI în noiembrie, 2004. În aprilie, 2006, autoritățile moldovenești au pregătit primul Raport anual de evaluare. Prin Nota Consultativă comună a personalului Băncii Mondiale și FMI, Guvernului i-au fost oferite recomandări referitor la implementarea de mai departe a SCERS. Documentul descrie procesul participativ care stă la baza elaborării Strategiei, oferă o diagnoză a sărăciei și prezintă programe sectoriale și măsuri de politici sectoriale pentru atingerea obiectivelor creșterii economice durabile și reducerii sărăciei.
2. FMI a preluat inițiativa în acordarea de asistență Moldovei în promovarea și menținerea stabilității macroeconomice prin politici monetare și financiare prudente. În acest sens, Fondul a încurajat autoritățile Moldovei să realizeze o agendă de reformă a politicilor, care ar duce la atragerea nivelului necesar de finanțare externă concesională din partea creditorilor bilaterali și multilaterali și ar încuraja comunitatea internațională să restructureze datoriile externe ale Moldovei pentru a spori sustenabilitatea datoriei externe. Fondul a susținut Programul de reforme economice al Moldovei din 1993 încoace. Ultimul Program PRGF pentru trei ani a fost aprobat la 5 mai, 2006.
3. Banca Mondială a condus dialogul cu privire la politici într-un șir de aspecte structurale relevante pentru creșterea economică și reducerea sărăciei, inclusiv în ceea ce privește dezvoltarea sectorului privat, reformele în domeniul infrastructurii, sănătății, învățământului, protecției sociale și agriculturii.
4. La 19 octombrie, 2006, Consiliul de Directori Executivi al Băncii a aprobat acordarea *Creditului de Susținere a Reducerii Sărăciei (PRSC) pentru Moldova* în valoare de 10 milioane de dolari SUA. Acest credit, primul dintr-o serie de credite anuale planificate, are drept scop sprijinirea Guvernului în accelerarea creșterii economice și sporirea eficienței programelor sociale și administrației publice. PRSC este menit să susțină în mod direct implementarea SCERS, precum și a Planului de Acțiuni Moldova-UE. Creditul PRSC va fi folosit pentru sprijinirea anumitor domenii de pe agenda de reforme a Guvernului, având ca scop: (i) îmbunătățirea climatului investițional; (ii) îmbunătățirea eficienței și gestionării resurselor publice; și (iii) consolidarea sistemelor de asistență socială și de pensii. Se anticipează, că implementarea Programului de reforme susținut prin PRSC va contribui la îmbunătățirea mediului de afaceri și climatului investițional, ceea ce va duce la sporirea calității creșterii economice și reducerea sărăciei, mai ales în zonele rurale. Un serviciu civil mai profesionist, combinat cu o mai mare transparență și o mai bună evidență a finanțelor publice, împreună cu o gestionare mai calitativă a cheltuielilor publice și o alocare strategică a resurselor este, de asemenea, o parte importantă din programul de reforme susținut prin acest credit. Având în vedere majorările recente ale prețului la energia importată, PRSC vine, de asemenea, întru susținerea eforturilor Guvernului în consolidarea rețelei existente de siguranță socială

pentru grupurile vulnerabile, prin finalizarea reformei sistemului de pensii, începute în 1999, și perfecționarea direcționării programelor de asistență socială.

5. La 12 decembrie, 2006, Banca Mondială, în comun cu Comisia Europeană, a găzduit o ședință a Grupului Consultativ al Donatorilor pentru Republica Moldova. În cadrul ședinței a fost evaluat progresul în realizarea programului de reforme al statului și au fost anunțate intențiile de alocare a finanțării suplimentare din surse externe. Partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova și-au exprimat susținerea față de strategia autorităților și s-au angajat să ofere susținere financiară în sumă totală de peste 1,2 miliarde de dolari SUA (aproape un miliard de euro) pe parcursul următorilor trei ani, din care 25 la sută o vor constitui creditele pentru susținerea bugetului de stat și balanței de plăți.

6. Lucrările analitice recente ale Băncii Mondiale includ: *Analiza gestionării cheltuielilor publice*, *Evaluarea climatului investițional*, *Evaluarea procurărilor*, *Analiza responsabilității financiare a țării*, *Studiul de diagnosticare a comerțului*, a doua *Evaluare a sărăciei*, *Nota privind politicile educaționale*, *Nota privind politicile în domeniul sănătății*, *Nota privind agricultura*, *Memorandumul economic pentru țară* și *Analiza cheltuielilor publice*. Banca Mondială acordă, de asemenea, asistență tehnică Guvernului în domeniile: monitorizarea sărăciei, administrația publică, reforma serviciului public, guvernarea și protecția socială.

7. Într-un șir de domenii, cum ar fi sectorul social, mediul, infrastructura, Banca Mondială are rolul de lider în dialogul cu autoritățile. De asemenea, Banca Mondială a preluat inițiativa în domeniile de asistență pentru dezvoltarea sectorului privat și susținerea reformelor în agricultură, iar analizele realizate de Bancă sunt utilizate și pentru scopurile Programului PRGF. În alte domenii, cum ar fi reforma în domeniul comerțului și serviciului vamal, politicile din sectorul financiar, managementul sectorului public, ambele instituții colaborează. În final, în așa domenii ca politicile fiscală, monetară și valutară, precum și administrarea fiscală, întâietatea îi revine FMI.

B. Colaborarea dintre FMI și Banca Mondială pe domenii specifice

Domeniile în care conduce Banca Mondială

8. Domeniile în care Banca Mondială conduce dialogul în domeniul politicilor sunt: sectorul social, infrastructura și mediul ambiant. În **sfera socială**, Banca Mondială a realizat *Evaluări ale Sărăciei* pentru a monitoriza și estima progresul realizat în reducerea sărăciei. Recent a fost realizată a doua evaluare a sărăciei. *Proiectul de gestionare a sistemului de protecție socială* susține realizarea unei reforme complexe a sistemului actual de asigurare cu pensii și introducerea unui cadru de reglementare pentru fondurile private de pensii. Proiectul susține, de asemenea, implementarea noii structuri organizaționale pentru sistemul de asigurare socială. Banca a susținut, de asemenea, două *Proiecte ale Fondului de Investiții Sociale (FISM)* pentru a ajuta la dezvoltarea capacităților și abilităților comunităților locale și municipalităților prin reabilitarea infrastructurii sociale. Proiectul FISM se axează, de asemenea, pe îmbunătățirea prestării serviciilor sociale, crearea locurilor de muncă pe termen scurt și oportunităților de angajare în câmpul muncii în regiunile rurale prin finanțarea lucrărilor publice la scară mică și susținerea dezvoltării businessului mic.

9. În ceea ce privește **domeniul ocrotirii sănătății**, proiectul în curs de desfășurare al *Fondului de Investiții în Sănătate* se concentrează asupra îmbunătățirii sănătății populației Moldovei și asupra sporirii calității și eficienței serviciilor publice de sănătate prin îmbunătățirea accesului săracilor la serviciile esențiale. Proiectul *Controlul SIDA în Moldova* are ca scop îmbunătățirea stării de sănătate în Moldova și contribuie la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, vizând sănătatea prin reducerea mortalității, morbidității și transmiterii HIV/SIDA. De asemenea, în prezent se desfășoară o operațiune suplimentară de sprijin a Moldovei în combaterea gripei aviare. *Proiectul servicii de sănătate și asistență socială din Moldova* a fost aprobat de Consiliul de Directori Executivi ai Băncii Mondiale în anul fiscal 2007.

10. În **domeniul învățământului**, Proiectul *Învățământ de calitate în zonele rurale* continuă activitatea în domeniile abordate în cadrul Proiectului *Reforma învățământului general*, care a fost închis recent, și vine în susținerea programului de învățământ al Guvernului pentru a spori calitatea predării și învățării, accesul și echitatea, eficiența cheltuielilor publice în domeniul învățământului și pentru a fortifica planificarea și monitorizarea în domeniul învățământului.

11. În ceea ce privește dezvoltarea **infrastructurii**, Banca Mondială își concentrează eforturile asupra modernizării serviciilor comunale de bază, care au impact asupra populației în general și asupra celor săraci în particular. *Proiectul Energetic II* are două componente principale: (i) infrastructura în sistemul electroenergetic – investiții pentru modernizarea și reabilitarea contoarelor, distribuirii și comunicațiilor, reabilitarea porțiunilor prioritare ale rețelei de transmisiune a electricității, dezvoltarea instituțională și reglementarea pieței electroenergetice și (ii) asigurarea cu energie termică și consumul energiei termice – investiții în îmbunătățirea asigurării cu energie termică și eficienței energetice în unele clădiri publice. Proiectul-pilot *Alimentare cu apă și salubritate* are ca scop sporirea bunăstării populației care locuiește în cele mai sărace localități rurale, orașele și orașe prin îmbunătățirea calității, eficienței și durabilității serviciilor de aprovizionare cu apă și de canalizare, prin reabilitarea și îmbunătățirea funcționării unor sisteme de aprovizionare cu apă și de canalizare pentru a spori calitatea și eficiența serviciilor, pentru a spori viabilitatea financiară și practicile comerciale ale unităților participante și pentru a implica sectorul privat în acest sector. Proiectul *Susținerea programului în sectorul drumurilor* a fost aprobat de Consiliul de Directori Executivi ai Băncii Mondiale în anul fiscal 2007.

12. Banca Mondială a susținut un șir de proiecte în **domeniul mediului înconjurător**. Proiectul *Controlul poluării în agricultură* se axează pe extinderea semnificativă a aplicării practicilor agricole prietenoase mediului de către fermieri și industria agricolă, reducând, astfel, eliminarea deșeurilor din surse agricole în Dunăre și în Marea Neagră. De asemenea, în prezent se află în curs de desfășurare un șir de activități de asistență tehnică. Proiectul *Elaborarea Strategiei pentru diversitatea biologică* acordă asistență Guvernului la realizarea prevederilor Articolelor 6 și 8 ale Convenției cu privire la diversitatea biologică. Proiectul susține, de asemenea, formularea și adoptarea de strategii și acțiuni pentru protecția și utilizarea durabilă a diversității biologice printr-un proces participativ care implică populația, sectorul privat și ONG-urile locale. Proiectul *Infrastructura de mediu* a fost aprobat de Consiliul de Directori Executivi ai Băncii Mondiale în anul fiscal 2007. Proiectul își propune sporirea calității serviciilor sanitare în nordul Moldovei, reducerea eliminării poluanților, inclusiv a substanțelor nutritive, în Nistru, demonstrarea și diseminarea strategiilor și tehnologiilor eficiente din punct de

vedere al costurilor pentru reducerea conținutului de substanțe chimice în sursele municipale de ape reziduale.

13. În domeniul **dezvoltării rurale și agricole**, *Primul proiect Cadastru* al Băncii Mondiale a inițiat primul cadastru, realizând un sistem de înregistrare a pământului în spațiul rural, și a ajutat la elaborarea cadrului instituțional pentru completarea și administrarea cadastrului legal în spațiile urbane. Proiectul a ajutat la crearea unui sistem de drepturi de proprietate clar și ușor de aplicat, pentru a promova privatizarea pământului și dezvoltarea piețelor imobiliare în Moldova. Cele două proiecte *Investiții și servicii rurale* sporesc veniturile rurale și ridică nivelul de viață prin promovarea antreprenoriatului rural, producției agricole, diversificării economice și a comerțului în zonele rurale. Proiectele oferă susținere investițională populației pentru diminuarea constrângerilor instituționale principale în calea formării asociațiilor de fermieri, susține dezvoltarea instituțiilor și a infrastructurii de marketing pentru un acces mai bun la piețele de materii prime pentru agricultură și de producție agricolă finită, cât și dezvoltarea unor servicii de consultanță rurală. Proiectele oferă, de asemenea, investiții și capital de lucru în condiții de piață pentru susținerea unui spectru larg de afaceri agricole.

14. Deși Banca Mondială și-a asumat rolul de lider în domeniile descrise mai sus, FMI manifestă un interes mare pentru aceste domenii, deoarece multe dintre aceste reforme sunt esențiale pentru atingerea stabilității macroeconomice și sporirea perspectivelor de creștere economică. În mod corespunzător, între cele două instituții are loc un proces amplu de consultare și coordonare referitor la aceste chestiuni.

Domeniile de responsabilitate comună

15. Banca și Fondul lucrează în comun într-un șir de domenii:

16. **Dezvoltarea sectorului privat.** Deși s-a avansat mult în îmbunătățirea mediului de afaceri din Moldova, mai rămâne de realizat o agendă de reforme cu multe provocări. Atât Banca Mondială, cât și Fondul s-au axat pe această agendă în Programele lor de asistență, inclusiv prin acordarea Creditului pentru Ajustarea Structurală III (SAC-III) și prin Programul PRGF; de asemenea, Banca Mondială și FMI s-au axat pe activitatea de monitorizare. Banca a realizat un șir de studii, inclusiv *Evaluarea climatului investițional*, *Studiul privind mediul de afaceri și performanța întreprinderilor* (în comun cu BERD), *Studiul de diagnostică a mediului pentru investiții străine* și un șir de *Studii privind costul afacerii*, pentru a estima evoluțiile înregistrate în acest domeniu și a determina care sunt cele mai importante impedimente în calea dezvoltării sectorului privat. Proiectul *Dezvoltarea sectorului privat II (PSD-II)* al Băncii Mondiale fortifică competitivitatea întreprinderilor private și publice din Moldova prin oferirea de instruire practică a managerilor locali în străinătate (investiții în capitalul uman) și prin crearea Centrului de Competitivitate (informație despre piețe și date pentru orientare). Proiectul *Sporirea competitivității* prevede susținerea îmbunătățirii mediului de afaceri și modernizarea sistemului de standardizare și metrologie. Corporația Financiară Internațională (IFC) a promovat dezvoltarea sectorului financiar prin extinderea liniilor de credit pentru un șir de bănci private, în scopul recreditării sectorului privat. FMI s-a concentrat asupra politicilor necesare pentru menținerea unui mediu macroeconomic stabil și înlăturarea obstacolelor din calea creșterii economice, încurajând, în acest mod, activitățile din sectorul privat. Au fost întreprinse un șir de misiuni de asistență tehnică pentru

îmbunătățirea legislației și supravegherii bancare, inclusiv prin *Programul Comun de Evaluare a Sectorului Financiar* (FSAP).

17. În domeniul **Managementului Sectorului Public**, Banca a efectuat *Analiza managementului economic public, Analiza procurărilor pentru țară și Evaluarea responsabilității financiare a țării*, în care se examinează eforturile de ajustare fiscală și reformele în sectoarele sociale, și se sugerează măsuri de politici pentru fortificarea managementului cheltuielilor publice, precum și acțiunile necesare pentru dezvoltarea capacităților pentru creșterea eficienței guvernului. *Memorandumul economic pentru țară* cu titlul *Moldova: Oportunități pentru creștere economică accelerată* cuprinde recomandări pentru îmbunătățirea mediului macroeconomic, valorificarea oportunităților create de aflul mare de mijloace financiare trimise din străinătate, crearea unui sector privat mai dinamic și mai diversificat. Proiectul Băncii Mondiale *Facilitarea comerțului și transportului în Europa de sud-est (TTFSE)* (o parte a inițiativei Pactului de Stabilitate) are ca scop fortificarea și modernizarea administrării serviciului vamal și a altor agenții de control de frontieră pentru a reduce plățile netarifare legate de comerț și transporturi și a preveni contrabanda și corupția la punctele de trecere a frontierei. Proiectul *Gestionarea finanțelor publice* va ajuta autorităților din Moldova să dezvolte un sistem de planificare și executare a bugetului prin instituționalizarea planificării cheltuielilor pe termen mediu și prin modernizarea clasificării bugetare, va acorda asistență în actualizarea sistemului de control intern și audit al organelor guvernului central. FMI a oferit, de asemenea, asistență tehnică pentru îmbunătățirea administrării vamale și fiscale, statisticii finanțelor guvernamentale și politicilor de cheltuieli publice.

Domeniile în care FMI are rolul de lider

18. Fondul are întâietatea în formularea și executarea politicilor fiscale și monetare, politicilor externe și aspectelor legate de statistica economică și financiară. În domeniul bugetar, Fondul conduce dialogul în domeniul fiscal, având inițiativa în materie de politici și reforme fiscale.

19. În aceste domenii Banca ia în considerare recomandările FMI privind politicile și se asigură ca propriile recomandări de politici se conformează celor propuse de FMI.

C. Strategia Grupului Băncii Mondiale

20. Obiectivul principal al Strategiei de asistență pentru țară (CAS) pentru Moldova, cuprinzând perioada anilor bugetari 2004-2008, este de a susține realizarea SCERS a guvernului și valorificarea succeselor programelor anterioare de asistență. Discutarea Strategiei în cadrul Consiliului de Directori Executivi a avut loc în noiembrie, 2004.

21. Un raport privind progresul în implementarea Strategiei de asistență pentru țară a fost prezentat spre examinare Consiliului de Directori Executivi la 19 octombrie, 2006. În raport s-a pus accent pe evaluarea realizării Strategiei și s-au discutat posibilele ajustări ale Programului pentru perioada rămasă de realizare a Strategiei (doi ani). S-a propus implementarea unui program anual PRSC de aproximativ 10 milioane de dolari SUA pentru fiecare tranșă, începând cu anul bugetar 2007. Soldul alocațiilor IDA existente va fi disponibil pentru investiții în drumuri, sănătate, protecția socială, agricultură și dezvoltarea rurală.

ANEXĂ III: MOLDOVA – ASPECTE STATISTICE

1. Datele economice și financiare oferite Fondului sunt, în general, adecvate pentru supravegherea și monitorizarea Programului. În iulie, 2005, Raportul ROSC de Monitorizare a Datelor Statistice a constatat că, deși calitatea statisticii macroeconomice s-a îmbunătățit semnificativ în multe aspecte pe parcursul ultimilor câțiva ani, mai este necesară sporirea în continuare a preciziei și credibilității compilării statisticii fiscale și statisticii conturilor naționale.
2. Din februarie, 2003, Moldova a devenit participant la Sistemul General de Diseminare a Datelor (GDDS), iar la 2 mai 2006 a devenit cel de-al 63-lea participant la Standardul Special de Diseminare a Datelor (SDDS).
3. **Statistica conturilor naționale** se pregătește conform metodologiei *SNA 1993*. Estimările nu includ Transnistria, pentru care culegerea datelor respective a fost sistată în 1991. PIB-ul se estimează în baza datelor de producție și de consum, anual și trimestrial. Datele se pregătesc în prețuri curente și constante (ale anului precedent), iar datele anuale sunt revizuite în două etape, pe măsură ce devine disponibilă informația actualizată. Însă datele trimestriale rămân neajustate, ceea ce limitează compatibilitatea lor cu datele anuale revizuite. În general, statistica conturilor naționale necesită îmbunătățire în următoarele domenii: (i) sporirea preciziei surselor de date (raportarea trimestrială pe toate tipurile de date statistice pe bază discretă, indicele producției industriale și indicii prețurilor trebuie să corespundă standardelor internaționale); (ii) stabilirea criteriilor pentru datele anuale și trimestriale; (iii) estimarea consumului de capital fix în corespundere cu standardele internaționale.
4. **Statistica prețurilor** mai are unele deficiențe. Culegerea datelor cu privire la prețuri pentru IPC (indicele prețurilor de consum) și IPP (indicele prețurilor producătorului) este limitată în plan geografic, iar introducerea de noi date colectate nu se face. Ponderile în coșul IPC subestimează ponderea mărfurilor de consum de durată lungă. IPP nu este un indice al prețurilor la care se realizează tranzacția și cuprinde un segment îngust de unități industriale. Cea mai recentă misiune privind statistica prețurilor a Departamentului de Statistică al FMI (de la mijlocul anului 2006) a determinat, că principala problemă metodologică referitor la IPC era tratarea inadecvată a produselor sezoniere. Indicele include doar partea descrescândă a fluctuațiilor sezoniere și omite “creșterile” prețurilor la începutul sezonului. În ceea ce privește compilarea IPP curent, nu sunt respectate standardele internaționale privind colectarea, validarea și calcularea datelor, mai ales din lipsa resurselor adecvate. Totuși, există planuri de a implementa unele îmbunătățiri în modificarea bazei și la selectarea unor noi companii respondente. Se anticipează acordarea asistenței financiare din partea Biroului de Statistică din Norvegia, în scopul angajării de personal pe termen scurt pentru vizite la noile destinații incluse în eșantion.
5. Indicele producției industriale este compilat din datele în prețuri constante, fiind apoi ajustate în caz de modificare a prețurilor de către însăși punctele de eșantionare.
6. **Statistica pieței forței de muncă** rămâne inadecvată pentru analiza schimbărilor macroeconomice: (i) nu există date despre șomaj, conform metodologiei OIM (Organizației Internaționale a Muncii); iar (ii) datele despre salarii nu includ beneficiile suplimentare, care formează o parte importantă a remunerării salariaților.

7. **Statistica fiscală.** O misiune de asistență tehnică în domeniul GFS (Statisticii Finanțelor Publice) în 1999 a acordat asistență autorităților în soluționarea problemelor legate de date, în procesul clasificării conturilor. În Modulul de date al Raportului privind respectarea standardelor și codurilor (ROSC), elaborat în februarie, 2006 s-a constatat că, din ianuarie, 2005, în conformitate cu *Legea Bugetului pentru anul 2005 nr. 373-XV, 2004*, datele fiscale corespund, în linii mari, cerințelor *GFSM 1986*, - datele pentru bugetul public național, ce includ bugetul consolidat al Guvernului general, bugetul de stat (toate elementele), bugetele locale (toate elementele), bugetul CNAS și bugetul CNAM. Datele fiscale reflectă toate fluxurile economice ale Guvernului general (cu excepția activității cvasi-fiscale în sectorul energetic) și datoriile Guvernului general, în conformitate cu cerințele *GFSM 1986*. Regiunea transnistreană nu este inclusă în procesul compilării GFS. GFS pentru bugetul consolidat al Guvernului general sunt raportate către IMF în conformitate cu clasificările din *GFSM 2001*, pentru a fi incluse în anuarul *Statistica finanțelor guvernului*¹⁵. Suplimentar, Banca Mondială a oferit asistență tehnică pentru îmbunătățirea rapoartelor bugetare ale autorităților locale și ale CNAS.

8. **Balanța de Plăți.** Metodologia de compilare corespunde ediției a cincia a *Manualului cu privire la Balanța de Plăți*¹⁶ al FMI. Încă mai există probleme legate de: (i) subestimarea importurilor și exporturilor în datele statistice; (ii) colectarea datelor despre servicii; (iii) determinarea fluxurilor de capital privat care intră în țară, inclusiv datele despre investițiile directe; și (iv) abordarea tranzacțiilor internaționale ale Transnistriei. Moldova diseminează trimestrial datele privind statistica poziției investițiilor internaționale.

9. **Statistica monetară și financiară** s-a îmbunătățit după un șir de misiuni de asistență tehnică din partea Fondului. O misiune din aprilie, 2004, axată pe statistica monetară și financiară, a determinat că, deși datele monetare corespund, în linii mari, standardelor internaționale de statistică și au, în general, o calitate bună, mai existau deficiențe în compilarea unor date agregate în statistica monetară. Misiunea din mai, 2005, a acordat asistență în introducerea Formelor de Raportare Standard (SRF) și a inițiat lucrul de creare a unei Baze Integrate de date monetare, menite pentru utilizarea în comun a datelor de către Departamentul European și Departamentul de Statistică ale FMI. Autoritățile raportează periodic date de control din SRF către Departamentul de Statistică al FMI. Statistica monetară și financiară bazată pe SRF a fost publicată în ediția din decembrie, 2006, a *Suplimentului la IFS referitor la Statistica Monetară și Financiară*, publicat trimestrial. Ca răspuns la solicitarea autorităților, Departamentul de Statistică planifică să delege o misiune de asistență tehnică în aprilie, 2008, menită să acorde consultanță pentru extinderea domeniului acoperit de statistica monetară, pentru a include alte corporații financiare (care nu se implică în operațiuni cu depozite).

¹⁵ *Government Finance Statistics Yearbook* – nota trad.

¹⁶ *Balance of Payments Manual* – nota trad.

MOLDOVA: TABEL AL INDICATORILOR DE BAZĂ NECESARI PENTRU SUPRAVEGHERE
(la situația din 6 iunie, 2007)

	data ultimei verificări	data primirii	frecvența datelor ⁶	frecvența rapoartelor ⁶	frecvența publicațiilor ⁶	Informativ:	
						calitatea datelor – soliditatea metodologică ⁷	calitatea datelor – exactitatea și corectitudinea ⁸
Ratele de schimb valutar	6/19/07	6/20/07	zilnic/lunar	lunar	zilnic/lunar		
Active internaționale de rezervă și obligații de rezervă ale autorităților monetare ¹	5/31/07	6/15/07	săptămânal	săptămânal	săptămânal		
Baza monetară	5/31/07	6/15/07	săptămânal	săptămânal	lunar		RLG, R, R, R, R
Masa monetară	5/31/07	6/15/07	săptămânal	săptămânal	lunar		
Bilanțul contabil al BNM	5/31/07	6/15/07	săptămânal	săptămânal	lunar		
Bilanțul contabil consolidat al sistemului bancar	5/31/07	6/15/07	săptămânal	săptămânal	lunar		
Ratele dobânzii ²	6/14/07	6/15/07	săptămânal	săptămânal	săptămânal		
Indicele prețurilor de consum	mai, 2007	6/15/07	lunar	lunar	lunar		
Venituri, cheltuieli, soldul și structura finanțării ³ – Guvernul general ⁴	aprilie, 2007	5/24/07	lunar	lunar	lunar	R, RLG, RLG, R	RLG, R, R, R, RLG
Venituri, cheltuieli, soldul și structura finanțării ³ – Guvernul central	aprilie, 2007	5/24/07	lunar	lunar	lunar		
Stocurile datoriei Guvernului central și datorii garantate de Guvernul central ⁵	aprilie, 2007	5/24/07	lunar	lunar	lunar		
Soldul contului curent extern	tr. IV, 2006	februarie, 2007	trimestrial	trimestrial	trimestrial	RLG, RLG, R, R	R, R, R, R, R
Exportul și importul de mărfuri și servicii	aprilie, 2007	6/08/07	lunar	lunar	lunar		
PIB/PNB	tr. IV, 2006	2/06/07	trimestrial	trimestrial	trimestrial	R, RLG, RLG, R	RLG, R, RLG, R, R
Datoria externă brută	tr. IV, 2006	Feb. 2007	trimestrial	trimestrial	trimestrial		

- ¹ Includ activele de rezervă ipotecate sau grevate în alt mod, precum și pozițiile nete ale derivativelor.
- ² Atât de piață, cât și cele determinate oficial, inclusiv ratele de scont, ratele pieței monetare, ratele la instrumentele pieței monetare.
- ³ Finanțare externă și internă (bancară și nebanară).
- ⁴ Guvernul general constă din Guvernul central (fonduri și mijloace bugetare, fonduri extrabugetare și fondurile de asigurare socială și asigurări obligatorii în medicină) și autoritățile publice locale.
- ⁵ Inclusiv în structură după valută și termenul de scadență.
- ⁶ zilnic, săptămânal, lunar, trimestrial, anual, neregulat; nu există (N/A).
- ⁷ Reflectă evaluările incluse în ROSC-ul statistic sau în documentul de actualizare (the Substantive Update) (publicat în martie, 2006, bazat pe rezultatele misiunii care a avut loc în perioada 17-29 iulie, 2005) pentru setul de date care corespunde variabilelor din fiecare rând. Evaluarea indică dacă standardele internaționale privind noțiunile și definițiile, gradul de acoperire, clasificarea/sectorizarea și baza pentru evidență sunt respectate pe deplin (RD); respectate, în linii generale (RLG); nerespectate, în linii generale (NLG); nerespectate (N); sau nu există (N/A).
- ⁸ Ca și în pct. 2, cu excepția referinței la standardele internaționale cu privire la originea datelor, tehnicile statistice, evaluarea și validarea datelor originale, evaluarea și studiile de revizuire.

Declarația reprezentantului personalului FMI
13 iulie, 2007

1. **În această declarație, prezint sumarul evenimentelor recente din Republica Moldova, care au avut loc după ce a fost lansat raportul personalului FMI.**
Informația suplimentară nu modifică substanța evaluării efectuate de personalul FMI.

2. **Datele economice recente au arătat o situație favorabilă care corespunde, în linii mari, cu prognozele făcute.** Creșterea reală a PIB cu 7,3 la sută în primul trimestru al anului 2007, cauzată în cea mai mare parte de sectorul construcțiilor și cel al serviciilor, ne-a surprins. Totodată, în urma vremii secetoase din trimestrul al doilea, au avut de suferit cerealele, acest fapt întărind prognoza anuală privind creșterea PIB cu 5 la sută. Inflația anuală a continuat să scadă, atingând în iunie nivelul de 10,4 la sută. Indicatorii monetari din program pentru finele lunii iunie au fost respectați, iar BNM a sporit eforturile de sterilizare, astfel încât ratele reale ale dobânzilor pe termen scurt sunt pozitive. În linii generale, rezultatele fiscale se conformează prevederilor din Program, datele preliminare indicând un deficit de casă al Guvernului general de 0,1 la sută din PIB-ul anual pentru prima jumătate de an – cu mult mai puțin decât prevede pragul stabilit în program – 0,5 la sută. Totodată, transferul întârziat al subvențiilor legate de majorarea tarifelor la energie termică de către autoritățile Municipiului Chișinău înseamnă că la finele lunii iunie s-au înregistrat arierate la cheltuieli de circa 0,3 la sută din PIB, acest fapt constituind o nerespectare a plafonului indicativ privind arieratele la cheltuieli. Personalul FMI discută cu autoritățile opțiunile de a elimina aceste arierate.

3. **Datele preliminare privind balanța de plăți pentru primul trimestru al anului 2007 indică un deficit al contului curent mai mare decât s-a așteptat** (175 milioane de dolari SUA, pe când valoarea anuală prognozată este de 354 milioane de dolari SUA). Comparativ cu primul trimestru al anului 2006, exporturile au crescut cu 12 la sută, deși exportul vinurilor pe piața Federației Ruse rămâne a fi blocat. Volumul importului a crescut cu 40 la sută, reflectând aflurile semnificative de capital și bunuri de larg consum, determinate de un volum mai mare de investiții străine directe și fluxul constant de remitențe. De asemenea, autoritățile au raportat o cifră pozitivă la capitolul „Erori și omisiuni”, sugerând că – după cum a fost și în trecut – cifrele preliminare trimestriale incluse în balanța de plăți ar putea fi revizuite semnificativ. În special, este foarte posibil ca datele finalizate să reflecte un deficit mai mic al contului curent, dat fiind că unele afluri de remitențe ar putea fi trecute de la categoria „Erori și omisiuni” la contul curent.

4. **Autoritățile sunt în proces de modificare a Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, cu scopul eliminării problemelor ce ar putea apărea în urma realizării amnistiei capitalului.** Recomandările-cheie ale misiunii recente a Departamentului Juridic al FMI au fost incorporate în proiectul de Lege care a fost prezentat Parlamentului la 2 iulie, 2007. Se așteaptă că Legea va fi adoptată în lectura a doua până la finele lunii iulie. Mai mult ca atât, autoritățile au ținut să se consulte cu departamentul Juridic al FMI – precum și cu experții din partea UE și SUA – pentru a soluționa orice probleme legate de prevenirea și combaterea spălării banilor în procesul elaborării actelor normative menite să asigure realizarea amnistiei.

Comunicat de presă nr. 07/161
PENTRU DISTRIBUIRE IMEDIATĂ
13 iulie, 2007

Fondul Monetar Internațional
Washington, D.C. 20431 USA

Consiliul de Directori Executivi al FMI a finalizat a doua evaluare a realizării programului PRGF în Moldova și a aprobat debursări în valoare de 33,1 milioane de dolari SUA

Consiliul Directorilor Executivi al Fondului Monetar Internațional (FMI) a finalizat astăzi a doua evaluare a performanțelor Republicii Moldova în cadrul programului PRGF¹ cu durata de trei ani. Finalizarea evaluării permite eliberarea a unei sume echivalente 21,7 milioane de DST² (circa 33,1 milioane de dolari SUA). Astfel, suma totală de debursări pentru Moldova în cadrul programului PRGF constituie 65,1 milioane de DST (circa 99,2 milioane de dolari SUA). Programul PRGF a fost aprobat la 5 mai, 2006 (vezi Comunicatul de Presă nr. 06/91).

Consiliul de Directori Executivi a aprobat, de asemenea, derogarea la nesatisfacerea la data de 31 decembrie, 2006 a criteriului de performanță legat de majorarea tarifelor pentru serviciile comunale.

În urma discuției în cadrul ședinței Consiliului de Directori, dl. Murilo Portugal, adjunctul Directorului executiv și Președintele ședinței, a menționat:

"Rezultatele economice atinse de Moldova sunt bune, iar modul de implementare a programului PRGF este promițător. Eforturile de ajustare întreprinse de autorități au redus impactul șocurilor externe din anul trecut și au ajutat la menținerea stabilității macroeconomice. Ritmul creșterii economice se accelerează, volumul rezervelor internaționale se majorează, iar rata inflației – deși mai rămâne înaltă comparativ cu alte state din regiune – se reduce treptat.

¹ PRGF – mecanism de finanțare concesională pentru reducerea sărăciei și creșterea economică, destinat statelor cu venituri mici (*nota trad.*)

² DST – drepturi speciale de tragere. În engleză – Special Drawing Rights (SDR) (*nota trad.*)

"Acum, când efectele cele mai grave ale șocurilor externe din anul trecut au rămas în urmă, scopul principal este menținerea stabilității macroeconomice și perseverarea în realizarea reformelor structurale pentru a reduce sărăcia și a impulsiona creșterea economică prin îmbunătățirea mediului de afaceri. Accelerarea procesului de creare a unui sistem de asistență socială bine direcționată ar trebui să fie, de asemenea, o prioritate stringentă, date fiind posibilele majorări în continuare ale prețurilor la resursele energetice.

"Deși situația fiscală este stabilă, autoritățile trebuie să se asigure că majorarea salariilor în sectorul public, de rând cu reducerea impozitului pe venit pentru persoanele juridice și amnistia fiscală, nu vor restrânge volumul investițiilor publice și nu vor afecta cheltuielile legate de reducerea sărăciei. Raționalizarea structurii și numărului de angajați în sectorul public, limitarea creșterii cheltuielilor non-prioritare și accelerarea implementării reformei în domeniul administrării fiscale - vor fi cruciale.

"Va fi necesară menținerea unei politici monetare austere, așa încât rata inflației să scadă sub nivelul de zece la sută. Asigurarea în continuare a flexibilității cursului de schimb valutar, de rând cu consolidarea poziției capitalului BNM, vor contribui la atingerea acestui obiectiv.

"Autoritățile avansează în realizarea obiectivelor de îmbunătățire a mediului de afaceri și promovare a dezvoltării sectorului financiar. În acest sens, asigurarea capacității operaționale a instituției consolidate de supraveghere a instituțiilor financiare nebancare, recent create, va avea o importanță crucială. Pentru a reduce riscurile privind reputația instituțiilor din sectorul financiar, apărute în urma liberalizării procedurilor de legalizare a capitalului, va fi, de asemenea, important pentru Moldova să asigure corespunderea deplină a cadrului de prevenire și combatere a spălării banilor cu standardele internaționale." – a declarat dl. Portugal.

**Alocuțiunea dlui Age Bakker, Directorul executiv al FMI pentru Republica Moldova,
și a dlui Vladimir Munteanu, consilierul Directorului executiv,
la ședința Consiliului Directorilor FMI**

13 iulie, 2007

În numele autorităților Moldovei, am dori să ne exprimăm aprecierea față de personalul FMI pentru discuțiile constructive pe parcursul misiunii de evaluare, precum și pentru raportul bine scris și onest, în care sunt reflectate evoluțiile recente din economie și provocările pe viitor. În pofida efectelor persistente ale șocurilor economice externe cu care s-au confruntat în anul 2006, autoritățile au depășit, cu susținerea comunității internaționale, cea mai dificilă perioadă de ajustare. Acest fapt le permite să se concentreze în prezent asupra atingerii scopurilor și priorităților cheie stipulate în Programul PRGF, susținut financiar de FMI.

În contextul rezultatelor satisfăcătoare din cadrul Programului, reflectate în respectarea tuturor criteriilor cantitative de performanță și majorității condițiilor de ordin structural, autoritățile solicită finalizarea evaluării a doua și derogarea de la un criteriu de performanță structurală. De asemenea, autoritățile își reiterează angajamentele față de obiectivele din Program.

Evoluțiile recente din economie

Momentul-cheie de la finalizarea ultimei evaluări încoace, este îmbunătățirea situației externe și perspectiva unei creșteri economice mai mari. Măsurile hotărâte de ajustare, întreprinse de autorități, care nu s-au bucurat – în parte – de popularitate în rândurile publicului larg, combinate cu asistența din partea donatorilor, precum și mediul extern mai favorabil au permis atenuarea impactului șocurilor economice externe. În pofida dublării prețului la gazele naturale, chiar dacă majorarea prețului a fost întrucâtva mai mică decât s-a așteptat inițial, și grație diversificării treptate a piețelor de export și volumului crescând de remitențelor¹, PIB real a crescut cu 4 la sută în 2006, depășind prognozele mai conservatoare ale personalului FMI. Se așteaptă ca PIB să crească în continuare, până la 5 la sută în anul 2007, menținându-se la acest nivel pe termen mediu.

Inflația anuală s-a redus în continuare și a atins 10,4 la sută (iunie, 2007 față de iunie, 2006), de la 14,1 la sută la finele anului 2006, pe când inflația cumulativă pentru prima jumătate a anului 2007 a constituit 3,9 la sută, comparativ cu 7,4 la sută în aceeași perioadă a anului trecut. Eforturile BNM de reducere a inflației au fost susținute printr-o politică fiscală prudentă. Politica fiscală austeră, combinată cu gestionarea bună a datoriei externe au contribuit, de asemenea, la menținerea tendinței de îmbunătățire a sustenabilității datoriei, după ce a fost încheiat acordul cu privire la restructurarea datoriilor bilaterale față de țările membre ale Clubului de la Paris.

¹ Volumul remitențelor a crescut cu 29 la sută în anul 2006, atingând cifra de 33 la sută din PIB.

S-a înregistrat un anumit progres în restabilirea relațiilor economice cu Federația Rusă, iar autoritățile speră că reluarea exportului de vinuri va urma decizia recentă de a permite accesul altor produse agricole pe piața rusească. În același timp, s-a înregistrat un progres promițător în ceea ce privește diversificarea piețelor de export. Datele preliminare pentru ianuarie-mai indică că statele UE, inclusiv România și Bulgaria, au devenit principala piață de export pentru bunurile moldovenești. Astfel, exportul pe piața UE a constituit 50,9 la sută din volumul total al exportului pe parcursul primelor cinci luni ale anului curent, pe când cota-parte a exportului pe piețele CSI s-a redus de la 46,2 la sută la 37,3 la sută în aceeași perioadă.

Politică monetară

Afluxurile semnificative de valută străină și nivelul încă înalt al dolarizării economiei au continuat să cauzeze dificultăți pentru autoritățile monetare. Pe acest fundal, au fost necesare eforturi suplimentare din partea Băncii Naționale a Moldovei (BNM) pentru a nu permite creșterea inflației. Operațiunile de sterilizare active efectuate de BNM au determinat stabilirea ratelor dobânzilor la nivel pozitiv în termeni reali, ceea ce, de rând cu aprecierea monedei naționale, a dus la reducerea inflației pentru ultimele 12 luni cu circa 4 puncte procentuale în prima jumătate a anului 2007. După cum s-a remarcat în Raportul personalului FMI, acest fapt indică posibilitatea atingerii obiectivului stabilit de autorități: reducerea ratei inflației sub zece la sută la finele anului curent. În pofida acestei evoluții pozitive, autoritățile înțeleg că ar putea fi necesar de menținut totuși ratele dobânzilor la un nivel destul de înalt până la momentul când se va consolida tendința de reducere a inflației, și sunt gata să înăsprescă în continuare politica monetară, dacă va fi necesar.

Pentru a-și atinge obiectivul monetar – stabilitatea prețurilor – BNM va aplica instrumente indirecte ale politicii monetare, proces facilitat de poziția de capital îmbunătățită a BNM și de transferul depozitelor rămase ale CNAM și CNAS la contul trezorerial unic la BNM. BNM va menține în continuare un curs valutar flotant și va interveni pe piața valutară numai pentru a aplana volatilitatea ratei de schimb. Flexibilitatea cursului valutar va spori capacitatea economiei de a absorbi șocurile externe. În același timp, autoritățile se așteaptă că până la finele anului curent rezervele internaționale se vor majora până la un nivel echivalent cu circa trei luni de exporturi viitoare.

BNM analizează posibilitatea de a trece la un cadru de țintire a inflației la un moment potrivit din viitor. În acest context, BNM întreprinde un șir de pași pentru a perfecționa cadrul politicii monetare și pentru a pune astfel bazele pentru cadrul de țintire a inflației. La sterilizarea surplusului de lichiditate, BNM va anunța fie rata maximă a dobânzii, fie volumul vânzărilor planificate. Pentru a îmbunătăți coordonarea dintre BNM și Ministerul Finanțelor și pentru a consolida capacitatea de gestionare a lichidității a fost creat un Comitet de gestionare a lichidității din care fac parte reprezentanți ai Ministerului Finanțelor și ai BNM. Mai mult ca atât, începând cu 2008, în Legea Bugetului nu va mai exista obligațiunea BNM de a răscumpăra bonurile de trezorerie. În loc de aceasta, decizia pe marginea acestui subiect va fi luată de Comitetul de gestionare a lichidității. Pentru ca BNM să dispună de instrumentele necesare pentru realizarea politicii monetare, până la 30 septembrie, 2007, Ministerul Finanțelor și BNM vor adopta un plan de conversiune a datoriei Guvernului față de BNM în hârtii de valoare, până la finele lunii martie a anului 2008.

Politica fiscal-bugetară

Politica fiscală rămâne în continuare prudentă, în pofida sporirii presiunilor de majorare a cheltuielilor pentru realizarea unor investiții extrem de necesare în infrastructură și pentru cheltuieli curente, în condițiile răspândirii sărăciei și exodului populației. Performanța bugetar-fiscală rămâne a fi bună, veniturile fiscale totale atingând cifra de 33,8 la sută din PIB în anul 2006, datorită creșterii veniturilor în urma colectării TVA la importuri, perfecționării administrării fiscale și îmbunătățirii disciplinei fiscale. Aceeași tendință s-a păstrat și în prima jumătate a anului 2007. Veniturile colectate în Bugetul de Stat au depășit nivelul prevăzut cu 3,8 la sută. Recunoscând importanța politicii fiscale în menținerea stabilității macroeconomice generale, autoritățile rămân fidele angajamentului de a conduce o politică fiscală prudentă. Acest fapt a fost reflectat în mod clar în decizia autorităților de a adopta o rectificarea bugetului în vederea alocării surplusului de venituri colectate doar până la finele lunii aprilie, deși se așteaptă că tendința de depășire a nivelului planificat al veniturilor bugetare se va menține pe întreg parcurs al anului curent.

Pentru a finanța majorarea salariilor în sectorul public, care sunt insuficiente pentru a atrage și păstra cadrele calificate, mulți dintre care au optat să se angajeze peste hotarele țării, ceea ce a dus la insuficiența forței de muncă pe piață și scăderea capacității ei, mărimea fondului de retribuire a muncii a Guvernului general a fost stabilită la nivelul de circa 10 la sută din PIB. În același spirit, Guvernul intenționează să înceapă realizarea unui program pe termen mediu de raționalizarea structurii angajaților în sectorul public. Primul pas în această direcție a fost aprobarea de către Parlament a reducerii cadrelor în Armata Națională și în instituțiile subordonate Ministerului Apărării cu 600 persoane. Mai mult ca atât, Guvernul va elabora, până la finele lunii septembrie, 2007, o concepție multianuală, scopul căreia va fi reducerea numărului de angajați în sectorul public, atrăgând și păstrând, în același timp, cadrele cele mai promițătoare și cele mai productive.

Pentru a ușura povara fiscală și a promova investițiile, autoritățile au anunțat reforme majore legate de impozitarea veniturii persoanelor juridice, amnistierea datoriilor fiscale și liberalizarea procedurilor de legalizare a capitalului. În acest context, rata impozitului pe profitul persoanelor juridice va fi stabilită la nivelul de zero la sută, cu excepția achitării dividendelor și efectuării cheltuielilor ce nu au legătură cu activitatea de afaceri. Autoritățile sunt de părere că în condițiile Moldovei o amnistie fiscală deplină va fi eficace. Astfel, începând totuși de la o „filă nouă”, se va reduce corupția și va fi posibil de concentrat toate resursele existente asupra perfecționării administrării fiscale, fără a pierde timpul, gestionând arieratele fiscale istorice care, în mare parte, nu vor putea fi colectate. Cu acest scop, autoritățile intenționează să adopte până la finele lunii septembrie un plan de acțiuni pentru perfecționarea gestionării arieratelor fiscale prin eficientizarea sistemului de evidență fiscală, introducerea unor măsuri prompte, necondiționate care ar permite colectarea forțată a arieratelor și adoptarea legislației care ar duce la scurtarea și simplificarea procedurii de anulare a arieratelor fiscale ce nu pot fi colectate. Mai mult ca atât, va fi adoptată legislația care va duce la consolidarea tuturor funcțiilor de evaluare și colectare a obligațiilor fiscale interne într-o singură agenție. Autoritățile sunt pe deplin conștiente că această reformă este însoțită de unele riscuri, inclusiv în ceea ce privește veniturile bugetare. De aceea, ele sunt gata, dacă va fi necesar, să ia măsuri compensatorii pentru a asigura respectarea indicatorilor fiscali și macroeconomici prevăzuți în Program.

Principalul scop al legalizării capitalului este reducerea dimensiunilor economiei tenebre prin încurajarea persoanelor fizice și juridice, doar celor cu reședință în Republica Moldova, cu excepția Transnistriei, să declare activele deținute, la valoarea de piață, în special activele obținute în perioada declinului economic din anii '90, la prețuri foarte mici. Nu se permite legalizarea numerarului de către persoanele juridice. În același timp, autoritățile recunosc că legalizarea capitalului ar putea impune anumite riscuri în ceea ce privește menținerea regimului de prevenire și combatere a spălării banilor. Pentru a aplana aceste riscuri, autoritățile s-au consultat pe larg cu principalii parteneri de dezvoltare, inclusiv SUA, Comisia Europeană, MONEYVAL și FMI, și intenționează să accelereze adoptarea modificărilor la actele legislative privind prevenirea și combaterea spălării banilor, elaborate cu asistența FMI, adoptând, în același timp, acte normative menite să asigure implementarea legislației noi care au ca scop asigurarea menținerii unui cadru solid de prevenire și combatere a spălării banilor.

Sectorul financiar

Sectorul financiar rămâne, în general, stabil și a dat dovadă de capacitate de a face față dificultăților asociate cu șocurile externe. Suficiența capitalului și coeficienții lichidității și profitabilității ai băncilor rămân la un nivel bun. Autoritățile salută intrarea pe piața moldovenească a câtorva bănci străine, fapt care ar trebuie să ducă la sporirea competitivității și aprofundarea serviciilor de intermediere financiară. Autoritățile intenționează în continuare să vândă „Banca de Economii” (BEM) unui investitor bancar strategic, ceea ce va duce la încurajarea dezvoltării pieței financiare. Pentru a atinge acest scop, autoritățile au solicitat asistența Corporației Financiare Internaționale pentru pregătirea BEM pentru vânzare imediat după finalizarea evaluării băncii.

Pentru a facilita dezvoltarea pieței financiare ne-bancare, parlamentul a aprobat legislația privind crearea Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), care își va începe activitatea până la 31 august, 2007. CNPF va dispune de independență financiară și operațională și, îndată ce va dispune de capacitate operațională deplină, dar nu mai târziu de 30 septembrie, 2008 ea va obține dreptul de a elibera și reține licențele pentru toate tipurile de activitate financiară ne-bancară supravegheată de CNPF. Între timp, CNPF va avea drepturi depline la suspendarea licențelor participanților pe piață în cazul nerespectării normelor prudențiale. Mai mult ca atât, pentru a evalua progresul în îmbunătățirea reglementării prudențiale, sporirea transparenței privind proprietarii din sectorul bancar și supravegherea sectorului financiar ne-bancar, autoritățile au solicitat o actualizare a evaluării sectorului financiar (FSAP), care va avea loc la începutul lunii septembrie.

Reformele structurale

În ceea ce privește reformele structurale, autoritățile au întreprins măsuri menite să întărească rezistența Moldovei în fața șocurilor externe, dezvoltând sectorul financiar și limitând implicarea Guvernului în economie. În acest scop, Parlamentul a aprobat cadrul legislativ care asigură transferul asupra consumatorilor finali a majorării prețurilor la resursele energetice, legislația menită să asigure dezvoltarea pieței financiare ne-bancare, precum și Legea cu privire la deestatizare și gestionarea proprietății publice. De asemenea, la moment se realizează cea de-a doua etapă a reformei regulatorii.

Pentru promovarea comerțului și investițiilor, Guvernul implementează Strategia pentru atragerea investițiilor și promovarea exporturilor pentru anii 2006-2015. În această direcție,

prioritățile-cheie sunt următoarele: (i) obținerea preferințelor comerciale din partea UE; (ii) realizarea unui studiu detaliat al implicațiilor economice pentru Republica Moldova a aderării României la UE; (iii) crearea laboratoarelor acreditate pentru testarea și asigurarea calității unui șir de produse moldovenești, în conformitate cu standardele europene; (iv) instituirea metodelor simplificate de evidență contabilă pentru întreprinderile mici și mijlocii.

De asemenea, Guvernul a elaborat o Concepție privind parteneriatele publice-private care va oferi un spectru larg de instrumente și mecanisme pentru cooperarea și interacțiunea dintre sectoarele public și privat pentru sporirea investițiilor în infrastructură. Concepția prevede că obligațiunile contractuale care ar putea apărea în acest proces vor fi raportate în mod transparent pieței financiare și Parlamentului.

În viitor, principalele scopuri ale Guvernului sunt reducerea sărăciei și îmbunătățirea sistemului de asistență socială², asigurarea stabilității macroeconomice și menținerea creșterii economice prin sporirea eficienței sectorului public și îmbunătățirea mediului de afaceri. De asemenea, unul dintre punctele prioritare pe agenda autorităților este atragerea investițiilor străine directe, volumul cărora rămâne a fi foarte jos comparativ cu alte state comparabile din regiune, în pofida progresului recent realizat în Moldova. Aceste obiective sunt încorporate în Strategia de creștere economică și reducere a sărăciei (SCERS) și în Planul de acțiuni Republica Moldova-UE. După expirarea termenului de realizare a SCERS la finele anului curent, obiectivele Guvernului vor fi trasate în Planul Național de Dezvoltare pentru anii 2008-2011 (PND). De asemenea, PND va integra angajamentele externe cheie ale Republicii Moldova într-o singură strategie de bază și va prevedea crearea unui sistem unic de monitorizare și evaluare.

² Autoritățile intenționează să elaboreze metodologia pentru crearea sistemului de asistență socială nominală (direcționată) până la 30 septembrie, 2007, și să introducă acest sistem pe întreg teritoriul Moldovei până la 30 septembrie, 2008.